

GLAGOLJSKI NOTARSKI PROTOKOL IZ DRAGUĆA U ISTRI

(1595—1639)

s uvodom o Draguću i njegovim glagoljskim spomenicima

Vjekoslav Štefanić

U ljetu 1950. godine namjerio sam se u Državnom arhivu na Rijeci, i to u fondu bivšeg Provincijalnog arhiva u Puli, na dosad nepoznati glagoljski rukopis. Bio je to omanji protokol notarskih isprava, pisanih rukom Andreje Matkovića iz Draguća, koje su datirane od god. 1595—1639. Taj protokol, pisan na papiru, bio je omotan u dva komada pergamene, koji su bili zajedno sašiti koncem kao korice, a ispisani ustavnim glagoljskim pismenima: bili su to fragmenti dvaju različitih kodeksa (misala), jedan iz XIV., a drugi iz XV. stoljeća, a na ovom drugom i zapisi datirani u XV. i XVI. stoljeću. Zapisi su potjecali također iz Draguća.

Kako je ovaj nalaz ne samo nov i dragocjen prilog dokumentaciji o etničkoj pripadnosti stanovnika Draguća i okolice, nego i dokumenat o narodnom životu, njegovim institucijama, patronimicima i toponimima, a posebno o njegovu govoru, dakle i o migracijama, držim opravdanim, da tekst Matkovićeve protokola predam javnosti zajedno s uvodnom raspravicom o njemu. No širina i raznolikost upotrebe glagoljice u Istri, posebno u Draguću i u susjedstvu, ne bi bila dovoljno osvijetljena, kada ne bih dodao nekoliko bilježaka o samom selu Draguću, a posebno kad ne bih prikazao i sve hrvatskoglagoljske starine Draguća, što su se do danas sačuvale. Iz svega toga izaći će kristalno čist hrvatski karakter ovoga kraja, a svi oni naponi talijanske propagande u toku XIX. i XX. stoljeća, da tom kraju nametnu talijanski karakter i da ovaj svijet prikažu čak »izravnim potomcima Rima«, bit će jasno i definitivno razotkriti ne samo kao smiješna i bijedna rabota, nego upravo rabota svijesnih falsifikatora, koji, kada se radi o domaćim ljudima (kao što su bili

na pr. dr. Antonio Grossich i Ettore Ghersinich) ne zaslužuju drugo nego ime odmetnika od svojega naroda i od svojih porodičnih tradicija.

DRAGUĆ

Draguć je maleno mjestance centralne Istre, u kraju, koji se pruža ispod vapnenačke visoravni Čićarije, t. j. u gornjem porječju rijeke Mirne. Stojeći na jednom oniskom brdskom izdanku, Draguć dominira širokom brežuljkastom okolicom. Isto ime nosi i brdo na jugoistočnoj pozadini mjesta (504 m) kao i potok, koji mu sa sjeverozapadne strane odvodi vodu prema Mirni. Ovaj kraj ispod Čićarije dugo je u prošlosti imao svoje političko središte u Buzetu, koji leži sjeverno od Draguća, udaljen oko 9 km, pa se po njemu ovo područje i naziva Bužešćinom. Bužešćinu sa istočne i sjeverne strane obilazi željeznička pruga Trst—Pula. Tako je i Draguć ostao izvan pruge, na kojoj mu je najbliža stanica Cerovlje, udaljeno 7 km. Stanovnici ovoga kraja su uglavnom starosjedioci, tj. ovaj kraj nije dobio veće prinove stanovništva u doba mlađeg useljavanja u Istru (naročito jugozapadnu) u toku XVI—XVIII. stoljeća. Stanovnici Bužešćine bili su od starine po jeziku Hrvati, koji govore jednom mješavinom kajkavsko-čakavskoga narječja, te po tom govoru i nose zajedničko lokalno ime Fučki.

Samo mjesto Draguć je danas selo, u kojemu je *Cadastre national de l'Istrie* (Sušak-Zagreb 1946., str. 468 i 578) nabrojio samih 190 stanovnika, ali pod njegovu su civilnu i crkvenu administraciju uvijek spadala i susjedna sela — poimence Korelići, Breg, Oslići i Zajerci — pa s njima zajedno broji 722 stanovnika. Od tog broja nabrojio je »Cadastre« samo 16 Talijana, a svi ostali bili su Hrvati. Od tih Talijana 15 ih je bilo u samom Draguću. To je jedini rezultat dugogodišnjih napora talijanske propagande još iz austrijskih vremena, t. j. iz XIX. stoljeća, da Dragučane pretvore u Talijane. Draguć je upravo tipičan primjer pokušaja talijaniziranja jednoga hrvatskog sela u Istri nakon talijanskog Risorgimenta. Cilj je talijanskog pokreta bio da se neuki stanovnici istarskih sela što duže zadrže u političkom mrtvilu, kako ih ne bi probudio val hrvatskog narodnog preporoda. Metoda je bila: ekonomsko zarobljavanje, birokratsko-političko zauzdavanje putem administrativnog personala i talijansko školovanje. Predstavnici ekonomskog zarobljavanja bili su emancipirani trgovci, bogati obrtnici, pojedinci iz slobodnih profesija

(liječnici i advokati), bili oni domaći ljudi ili doseljenici, koji su se izdvojili iz seljačkog staleža i nužno prelazili u gospodujuću klasu te usvajali jezik »gospode«, talijanski. U Draguču se tako od početka XIX. stoljeća izdvojila iz seljačke kategorije stara dragučka obitelj Grozića, koja je stekla bogata imanja i svojim utjecajem na seljake igrala ulogu feudalnoga gazde. Iz ove je obitelji izišao kasniji dobro poznati riječki kirurg, koji je svoje staro obiteljsko ime Grozić (koje se u talijanskim tekstovima pisalo Grosich) promijenio u Grossich, a ime svojega rodnoga sela okrenuo u Draguccio te postao predstavnikom talijanskog iredentizma na Rijeci i u Istri. Bio je to dr. Antonio Grossich, koji je svoju izdaju zasvjedočio i jednom doista sramotnom knjigom, koju će svaki Dragučanin čitati sa smijehom i prezirom, a naročito nakon što bude iz ove naše radnje vidio otkritu pravu hrvatsku i glagoljašku prošlost Draguča. Ta knjiga nosi naslov: *Dott. Antonio Grossich, gran cordone senatore del Regno: La famiglia Grossich nella storia di Draguccio. Edizione a spese dell'autore. Vigevano, Casa editrice G. Bataglia, 1925.* U predgovoru (koji je datiran u Beču 1916) autor veli, da piše »nel patriotico intento di risollevere il pesante velo, che Croati e Sloveni vollero stendere sui nostri luoghi col mutarne politicamente l'aspetto«. E se non ridi! I tako se u cijeloj knjizi piše o Draguču kao o čisto talijanskom gradiću i o Grossichima kao o talijanskoj obitelji, uvijek generalizirajući historijske podatke, uvijek iskrivljujući ili prikrivajući činjenice, koje bi mogle kompromitirati Grossichecke postavke. A njemu su Dragučani izravno rimskoga podrijetla, pa odatle i dolaze njihove vrline, oni su građani višega tipa; u njihovoj prošlosti nema nigdje ni traga hrvatskom jeziku, sve što je u njihovu mjestu napisano, napisano je na talijanskom jeziku. Priznaje tek jedan glagoljski natpis o restauraciji crkve, ali i taj je napisan tako, da je na sramotu Slavenima!

Na primjeru maloga Draguča možemo vidjeti, kako je činovništvo, sklono talijanskoj politici, djelovalo na pr. u pravljenju statistika prilikom popisa pučanstva. Evo kako je bila samovoljna i apsurdna statistika za *Draguč*:

- God. 1880. ima 193 stanovnika, od toga 190 Talijana;
 - god. 1890. ima 189 stanovnika, od toga 14 Talijana, a 172 Hrvata;
 - god. 1900. ima 222 stanovnika, od toga 125 Talijana, 35 Hrvata i 61 Slovenac;
 - god. 1910. ima 249 stanovnika, od toga 47 Talijana i 201 Hrvat.
- Sličan je postupak bio i sa dragučkim selima:

Zajerci imaju god. 1880. stanovnika 85, i to samih Talijana; god. 1890. imaju 108 stanovnika, i to 11 Talijana, 97 Hrvata; god. 1900. imaju 112 stanovnika, i to 23 Talijana, 35 Hrvata i 54 Slovenca;

god. 1910. imaju 116 stanovnika, i to samih Hrvata.

Breg ima god. 1880. 73 stanovnika, i to samih Talijana;

god. 1890. ima 72 stanovnika samih Hrvata;

god. 1900. ima 80 stanovnika, i to 26 Talijana, 54 Hrvata;

god. 1910. ima 95 stanovnika, i to samih Hrvata.

Oslíci imaju 1880. god. 114 stanovnika, i to samih Talijana;

god. 1890. imaju 107 stanovnika samih Hrvata;

god. 1900. imaju 130 stanovnika, od toga 36 Talijana, 44 Hrvata i 50 Slovenca;

god. 1910. imaju 157 stanovnika, i to sve samih Hrvata.

Korelići imaju 1880. god. 297 stanovnika, i to 164 Talijana, a 128 Hrvata;

god. 1890. imaju 322 stanovnika, od toga 316 Hrvata;

god. 1900. imaju 331 stanovnika, od toga 46 Talijana, 134 Hrvata i 151 Slovenca;

god. 1910. imaju 348 stanovnika, i to samih Hrvata.

U statistici školstva se ipak najbolje odražuje italijanizatorska politika talijanske buržoazije. Prema podacima *F r a n a B a r b a l i ć a* (Pučke škole u Istri, Pula 1918, str. 5—7), premda *Draguč* sa svojim selima ima god. 1910. samo 47 stanovnika s talijanskim općevnim jezikom, ipak se pred Prvi svjetski rat ondje izdržava dvorazredna talijanska škola sa 180 djece, a hrvatska škola je tu jednorazredna sa 43 djece. Poslije toga rata nestalo je, naravno, i traga hrvatskoj školi. I u crkvi se propovijedalo hrvatski do talijanske okupacije, t. j. dok nije župnik *Ivan Orlić* bio prebačen preko granice u Jugoslaviju (isp. *F r. B a r b a l i ć*, *Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Istri, Trstu i Gorici, Zagreb 1931.*, str. 79).

Bacimo letimičan pogled i na stariju prošlost *Draguča*. O njoj možemo nešto reći tek prema općoj literaturi o Istri¹⁾, jer je *G r o s s i c h e v a* monografija toliko subjektivna i nekritična, da je neupotrebljiva.

¹⁾ To je najprije: *G i a c o m o F i l i p p o T o m m a s i n i*, *De comentari storici-geografici della provincia dell'Istria* (knjiga je pisana oko g. 1650., a objelodanjena u *Archeografo Triestino IV, Trieste 1837*); zatim *Carlo de Franceschi*, *L'Istria. Note storiche*, Parenzo 1879; *Bernardo Benussi*, *Nel medio evo. Pagine di storia istriana*, Parenzo 1879; *Silvio Mitis*, *La contea di Pisino dal decimosesto al decimonono secolo* (*Atti e memorie della*

Draguč je staro naselje, kojemu ne znamo početaka. U izvorima se o njem uvijek govori kao o kaštelu. O požaru dragučkog »burga« govore i dva glagoljska zapisa u crkvi sv. Roka u Draguču, jedan iz godine 1533., a drugi iz godine 1615. Draguč je naime bio više stoljeća pogranično mjesto između mletačkih i austrijskih posjeda u Istri, pa je bio na udaru kod svakog sukoba između ove dvije države, a tih nije bilo malo. Austrija je došla u posjed srednje Istre (Pazinske grofovije) g. 1374., pa je tada njoj pripao i Draguč sa susjednim Humom. Ova je mjesta Austrija izgubila za ratova s Mlečima god. 1508—1521. Tako je Draguč ostao u granicama mletačkih posjeda sve do propasti Mletačke republike god. 1797. Nakon toga ostao je — uz prekid za Napoleonova doba — u granicama Austrije sve do raspada Austro-Ugarske monarhije god. 1918. Slijedila je talijanska okupacija i aneksija, koja je trajala do talijanske kapitulacije za Drugoga svjetskoga rata. Nakon vrtloga rata i narodno-oslobodilačke borbe u Istri, koja je završena osvojenjem Istre po jugoslavenskoj armiji i kapitulacijom Njemačke, Draguč je s Istrom ostao u granicama Jugoslavije, svoje prirodne domovine.

U svojoj prošlosti Draguč se spominje uvijek u svezi s poharama i stradanjima bilo od vojske bilo od pošasti. Tako je Draguč stradao za višekratnih naleta Turaka u Istru između god. 1469. i 1499. Negdje poslije toga postradao je od kuge, te su Dragučani sagradili tim povodom zavjetnu crkvicu sv. Roka. Za vrijeme dugotrajnih ratova između carske i mletačke vojske, koji su počeli god. 1508. pa trajali uz prekide sve do 1523., Draguč je bio poprište borba, te je više puta prelazio iz jednih ruku u druge. Stvarno je ostao u mletačkim rukama od god. 1509., kada ga je osvojio mletački general Damiano de Tarsia, a Mlečani su ga dobili i pri sklapanju mira god. 1521. odnosno 1523. No za vrijeme uskočke krize i Uskočkog rata prvih decenija XVII. st. Draguč je ponovno stradao. Pošto je carska vojska potukla mletačku i god. 1615. provalila u mletački dio Istre, popalila je i poharala mnoga mjesta. Krajem god. 1615. carski su vojnici provalili u Draguč i susjedne Račice te se među divljaštvima, što su ih tom zgodom počinili, spominje i to, da su provalili u crkvu, odnijeli srebrno posuđe i crkveno ruho, razbili križeve

Società Istriana di storia patria, XVIII—XIX, 1902—1903); isti, *L'Istria nei suoi mille millenni di storia*, 1924; Dane Gruber, *Povijest Istre*, Zagreb 1924; B. Schiavuzzi, *Cenni storici sull'etnografia dell'Istria* (Atti e memorie, XVIII—XIX, 1902-03); Nikola Žic, *Istra*, Dio I. Zemlja, Zagreb 1936., Dio II. Čovjek, Zagreb 1937.; Milko Kos, *O stariji slovenski kolonizaciji v Istri*. Razprave SAZU (I. kl.), I, Ljubljana 1950., 55—82.

i slično. Dostora su bili odavle suzbiti, ali su carevci ponovno napadali na Draguč, Hum i druga susjedna mjesta. Nakon Uskočkog rata (1615—1617) i kuge, koja je harala god. 1629—1631., Istra je ostala tako pusta, da je cijela mletačka Istra brojila god. 1649 jedva 49.000 duša, a austrijska Pazinska grofovija god. 1619. samo 2360 duša. Stoga je tada mletačka uprava povelu veću akciju za naseljavanje Istre, pa je onamo dovedeno mnogo svijeta, i to naročito iz mletačkih posjeda u Dalmaciji. Ipak se Draguč u tim naseljavanjima ne spominje, što znači, da se u nj nije naselila nikada veća skupina novih ljudi. Tommasini, suvremenik, priča, da je Draguč imao god. 1650. oko 480 ljudi, isto koliko i obližnji Hum (Archeografo Triestino IV, 531). Kasnije se taj broj povećao, osobito u područnim mu selima.

Draguč je — poput ostalih kaštela po Istri — sačinjavao svoju općinu (već se u Istarskom razvodu spominje »dragučki komun«). Općinom upravlja župan, kojega bira sama općina, i on vodi civilnu administraciju i sudi u civilnim sporovima. Župan zadržava svoju titulu i nakon završetka svoje službe. Uz bok su mu podžup i zbor od 12 sudaca, koje također biraju kućne starješine; oni vrše ujedno ostale općinske funkcije. Druga je instancija bila kapetan rašporski (Raspo), koji je od god. 1511. imao svoje sjedište u Buzetu, ali je zadržao stari naziv kapetanije. Ova je kapetanija imala na brzi obranu srednje Istre prema austrijskoj granici.

Draguč je (prema nekoliko dokumenata što ih donosi A. Grossich u navedenom djelu str. 86—87 i 89—90) navodno bio dobio od Venecije g. 1508. potvrdu starih privilegija i običaja, koji su bili priznavani sve do konca Republike. Te povlastice su: oslobađanje od svih godišnjih podavanja i rabota; pravo župana da sudi u civilnim stvarima neograničeno, a u krivičnim u manjim stvarima; pravo naroda da na skupovima bira župana i suce kao i svoje dušobrižnike; isto tako da na skupovima izabere svećenika, koji će dobiti ovlaštenje da vrši notarske poslove; staro običajno nasljedno pravo, po kojem oca, koji umre bez oporuke, nasljeđuju samo sinovi, a majku samo kćeri.

U crkvenom pogledu Draguč je imao svoju kuratiju, koja je bila pod nadzorom župe u Roču, a podvrgnuta je bila i u XVI—XVII. st., kao i kasnije, tršćanskoj biskupiji. Uz kurata u mjestu je uvijek bio još po koji svećenik, koji je bio kuratov zamjenik (kapelan). Koliko možemo pratiti dragučku prošlost, a to je najranije do u prvu polovicu XV. st., ondje je u crkvi vladalo glagoljsko bogoslužje. O tom svjedoče naročito spomenici, o kojima će biti riječ

u slijedećem poglavlju. Matične knjige vodile su se u Draguču hrvatskoglagoljski do god. 1650., t. j. do smrti staroga kurata Andreje Matkovića, a zatim su se nastavile voditi na talijanskom jeziku. Ovo- ga časa ne možemo reći, da li je tada u župi nastala promjena i u pogledu liturgijskog jezika, t. j. da li se uveo latinski jezik. Konsta- tiramo samo toliko, da je u to doba po svim istarskim biskupijama nastao sa strane ordinarija pritisak u pravcu latinizacije glagoljaških župa, o čem imamo mnogo izvorne dokumentacije, sabrane naročito u knjizi L. Jelića: *Fontes historici liturgiae glagolito-romanae, Veglae* 1906. Sve je to bilo u okviru provođenja u život zaključaka pokrajinskog sinoda u Akvileji od god. 1596., koji je dao direktive, da biskupi malo po malo uvode latinski jezik u obred, i to putem školovanja mladih klerika u latinskim školama. U pogledu Draguča, iz njegovih se matičnih knjiga vidi, da je po smrti staroga glago- ljaša Matkovića g. 1650. ondje preuzelo župu svećenstvo — ma da domaće — koje je svršilo latinsko-talijanske škole i moglo pisati župne registre talijanskim jezikom.

Na kraju ovih dragučkih zabilježaka bit će dobro navesti i nešto podataka za mjesnu historijsku topografiju, dok će toponimski po- daci, koji se spominju u samom protokolu notara Matkovića, biti nabrojani na kraju, iza teksta protokola, gdje će biti navedena i porodična imena, što se spominju u Matkovićevu protokolu i u matičnoj knjizi XVI—XVII. stoljeća.

Prije svega treba spomenuti Stari Draguč, koji se spomi- nje i u Matkovićevu protokolu br. 21. god. 1597. Njegovi ostaci vide se i danas na brdu jugoistočno od Draguča. Bio je to kaštel, koji je vjerojatno porušen već za mletačko-austrijskog ratovanja god. 1508—1521. Jamačno je zatim sagrađen kaštel u današnjem Draguču, na koji se možda odnosi zapis u crkvi sv. Roka od 14. ožujka 1533., da je izgorio »burg pred Dragučem«, kao i onaj od god. 1615. u istoj crkvi, da je bio »požgan burg pre(d) Draguč od uskok«; na nj se odnosi i ono lokaliziranje u Matkovićevu pro- tokolu, gdje se isprava piše »pred kaštelom Dragučić« (br. 28, god. 1604) ili »pred kaštelom Draguča« (br. 33, 36, 37 i 40 iz god. 1599. i 1605.).

Od drugih javnih građevina spominju se samo crkve. Od njih se od starine spominje kao župna crkva Sveti Križ, a ona je to i danas. Nalazi se nasred mjesta. U staroj se glagoljskoj matici vjen- čanih redovito čita, kako se u njoj obavljaju vjenčanja, a jednom se, i to god. 1586. (f. 30) izričito veli: »v crkvi stolnoj, ča je v Sve-

tom Križi v Dragučiću. Slično se ta crkva nekoliko puta spominje i u Matkovićevu protokolu (br. 21, 26, 32 i 45 iz god. 1597, 1598, 1604 i 1606).

Druga je crkva po popularnosti Sv. Roka. Ova crkva, koja se nalazi na kraju mjesta, sazidana je valjda neposredno prije god. 1529., jer je te godine datiran glagoljski natpis s unutrašnje strane crkve, nad ulaznim vratima, u kojem govori njegov pisar pop Andrija Prašić, da je tada crkvu oslikao meštar Anton s Padove (Kašćerge u Istri). Te zanimljive freske domaćeg majstora prikazuju u 33 kompozicije slike iz života Kristova i dragučke svece-zaštitnike. Freske je opisao prof. Branko Fučić u članku »Meštar Anton s Padove« (Istarska Danica, koledar za 1952, Pazin-Pula 1951, 97—112). Kako je to bila zavjetna crkva protiv kuge, u njoj ima po zidovima zapisa (grafita) svakojakih ruku, među kojima dosta glagoljskih, o kojima će još biti riječi. Jedan glagoljski natpis u crkvi veli, da je trijem pred crkvom dograđen god. 1565. Sv. Rok se spominje i u protokolu našega Matkovića (br. 52, 75, 95 i 95), a jednom (br. 95 god. 1629) se spominje »hiša braće sv. Roka«, što znači, da je uz crkvu postojala istoimena bratovština, koja je imala i svoju kuću.

I danas još postoji stara romanička crkva sv. Elizeja na groblju, u kojoj su nedavno otkrite stare freske. Po njima se našlo više glagoljskih grafita, koji su datirani god. 1421—1563. U Matkovićevu protokolu se ova crkva također više puta spominje (br. 21, 22, 26, 40, 45, 50, 89 i 94), a lokalizira se i tu nekoliko puta »v cimiteri«.

Crkva sv. Marije spominje se također više puta u protokolu kao i u matičnoj knjizi, i to počevši od god. 1597. (br. 21, 27 i dr.). Ona postoji i danas uz glavnu cestu na ulazu u mjesto.

Postojala je negda i crkva sv. Marka. Ona se gradila valjda nešto pred god. 1496., jer je tada spominje kao nedavno krštenu glagoljski zapis na omotu br. II. Matkovićeva protokola. Kao crkva se spominje sv. Marko i u matičnoj knjizi god. 1658. i 1662.

U istom omotu br. II. spominje se god. 1496. i krštenje oltara sv. Fabijana i Sebastijana, ali se ne kaže u kojoj crkvi.

Crkva sv. Silvestra spominje se u matičnoj knjizi god. 1653.

Osim toga u Matkovićevu protokolu ima spomena o još nekoliko svetaca titulara, za koje nije rečeno, da li im je posvećena crkva ili samo oltar. Tako se spominje sv. Telo (br. 62, 71, 72) god. 1611. i 1618., a jednom i »braća svetoga Tela« (br. 74), i to god. 1622. Isto

je tako spomenut nekoliko puta sveti Anton (br. 74, 94 i 105), i to god. 1622., oko 1630. i 1639., a ovaj treći put kao »braća sv. Antona«. Jedan put se spominje Sveti Teodor (br. 1), a jedan put Sveti Jeronim (br. 29), ali to su crkve u Humu. Sv. Trojica, spomenuta u protokolu (br. 24) god. 1600., je župna crkva u Račicama.

Pietro Rossetti, Corografia di Trieste (u Archeografo Triestino III. NS, str. 46) iz god. 1694. navodi također istih šest dragučkih crkava; za sv. Mariju kaže, da je »fuori del Borgo«.

GLAGOLJSKI SPOMENICI DRAGUĆA

O tom, kako je glagoljica bila u općoj upotrebi po centralnoj Istri, posebno na Buzešćini, imamo dovoljno potvrde i u dosadašnjoj literaturi²⁾, stoga prelazim odmah na sam Draguč. Spomenici svjedoče, da je ovdje od pamtivijeka živio narod, koji je u okviru svoje lokalne samouprave vodio težački život na malim gospodarstvima; jezik kao i obiteljska imena bila su mu hrvatska; gradio je iz svojih škrtih prihoda crkve i oltare, u kojima su mu popovi obavljali službu na crkvenoslavenskom jeziku; popovi su na tom jeziku pisali crkvene knjige ustaljenim glagoljskim pismom (ustavom), koji se kroz stoljeća nije mnogo mijenjao, nego čuvao pisarske tradicije; popovi nisu ranije znali za formalne administrativne knjige pa su na crkvenim knjigama pisali glagoljicom skromne inventare svojih crkava, kao što su na njima zapisivali i uspomene na događaje, koji su u njihovu životu bili važni; kasnije, obavezani propisima Tridentskog koncila, počinju voditi i crkvene registre, kao što su matične knjige, ali oni ih vode hrvatsko-glagoljski, sve dok ih crkvene vlasti ne obavežu polovicom XVII. stoljeća, da ih pišu talijanskim jezikom (preokret, koji se može pratiti po čitavoj Istri u to doba); popovi i đaci su po

²⁾ Upućujem na ove autore: prema podacima Jakova Volčiča više podlistaka u listu »Naša sloga«, Trst 1881; B. Benussi, La liturgia slava nell'Istria u Atti e memorie della Societa istriana di storia patria IX, 1893; G. Pesante, La liturgia slava con particolare riflesso all'Istria, Parenzo 1893. (Pesante kao i Benussi nastoje s talijanskog stajališta omalovažiti značaj glagoljice u Istri); Fr. Volarić, Slavenski jezik u liturgiji u Istri (Naša sloga 19. I. — 9. III. 1893); isti, Pitanje o glagolici (Naša sloga g. 1897. br. 19); isti, Viching redivivus (Naša sloga 2. XII. 1897 — 24. II. 1898); L. Jelić, Fontes historici liturgiae glagolito-romanae, Krk 1906. (gdje su sabrani gotovo svi izvori o glagoljici i literatura do tog doba); I. Milčetić, Hrvatska glagoljska bibliografija (Starine 33), Zagreb 1911; V. Jagić, Hrvatska glagoljska književnost (u B. Vodnika, Povijest hrvatske književnosti, Zagreb 1913); R. Stroh al, Hrvatska glagoljska knjiga, Zagreb 1915; V. Spinčić, Slavensko bogoslužje u Istri, Pula 1913; isti, Crtice iz hrvatske književne kulture Istre, Zagreb 1926; L. Kirac, Crtice iz istarske povijesti, Zagreb 1946. I t. d.

zidovima crkvenih zgrada pisali glagoljicom natpise o događajima vrijednim spomena, ili su bilo kakvim ostrim predmetom zapisivali po tim zidovima svoja imena, svoje želje i zavjete; u doba, kada su uglavnom samo popovi pismeni, oni svojim župljanima ne samo obavljaju crkvene službe starim slavenskim jezikom, propovijedaju mu živim narodnim jezikom, nego su mu oni i pravni savjetnici te preuzimaju službu javnih notara i sastavljaju narodu hrvatskim jezikom i glagoljskim pismom i oporuke i kupoprodaje i slična pisma. O svemu tome sačuvani su do danas spomenici iz Draguča, samo što su u mjestu ostali tek oni spomenici, koji se nisu dali odnositi, a to su natpisi i grafiti, dok su ostali sačuvani u arhivima izvan Draguča. Nema sumnje, da je to malen dio onoga glagoljaškog blaga, što je do u XVII. stoljeće nastalo u Draguču, dok je ostalo uništio zub vremena, a možda je pomogla uništavati i nacionalna mržnja u XIX—XX. stoljeću. No prijeđimo na prikazivanje dragučkih glagoljskih spomenika.

a) Natpisi i grafiti

Pošto su nedavno u staroj romaničkoj crkvi sv. Elizeja na groblju otkrile stare zidne fresko-slikarije, na njima je prof. Branko Fučić otkrio dosad preko deset glagoljskih grafita, t. j. zapisa urezanih ostrim predmetom. Neki su od njih posve ili djelomično nečitljivi. Pisani su glagoljicom različitim rukama i u različito vrijeme. Od deset zapisa, što ih je Fučić pročitao, pet ih je datirano između god. 1421. i 1563. Iako ovi grafiti nisu još definitivno pročitani, dobrotom prof. Fučića navest ću pet datiranih hronološkim redom, i to u latiničkoj transliteraciji:

1. Na triumfalnom luku, lijevo, na žutom polju: Č. u. i. a [=1421] tu bē pop Ive . . . u . . . na s(ve)te Katarine dan.

2. Č u p a [=1491] to pisa Blaž'.

3. Na lijevoj stijeni: V ime b(o)žie am(e)n let' č u p e [=1496] va to vrime v' Draguč pop' Toma ć b(u)dući pridivkom a bihi stam . . . šbr . . .

4. Č. f. i. z. [=1529] budući farman v Draguču.

5. Na luku, s lijeve strane, na crvenoj borduri: Č f m v [=1563] avgusta ē [=6] preminu pop Anton Kurelić Juri Glavinić.

U crkvi sv. Roka, koju je oslikao domaći slikar Anton s Padove, nad crkvenim je vratima s unutarnje strane freskiran glagoljski natpis:

V H(risto)vo ime amen. Let roeniê togoe Č. f. i. z. [=1529] miseca [e] sektebra na dan d i [=15] bi popisana ta crikav po meštri Antoni s Padove. I v to vrime bihu v Dragučí muži [ki to] dobri to stvoriše popisati blagom svojim i vsega komuna: župan Juri Štrpin (?) i biše nega podžup Fabên', župan Križman Krivič, župan Križman Kurelić ki biše guvernatur te crikve i ostali dobri muži v Dragučí. I ê pop Andrij Prašić va to vrime stah v Dragučí za farmana ki to zapisah.

Taj je natpis pisan pravilnim poluustavnim pismom. Neka su slova i ornamentirana: to je osobito prvo slovo V, ukrašeno motivima pletera, koje ide u dubinu uz pet redaka teksta; još je ornamentirano dva puta slovo I, kojim počinje rečenica. Naše gornje čitanje drži se reprodukcije toga natpisa u spomenutom članku B. Fučića u Istarskoj Danici za 1952. str. 111. Primjećujem, da je u drugom retku suvišno slovo e, koje sam stoga stavio u uglate zaporke kao i riječi *ki to* u trećem retku, koje su na natpisu precrtane sa tri crte, i to stoga, što su bile pogrešno napisane prije riječi *dobri*. Ime *Krivič* pisano je slovom č kao i jednom ime *Dragučí*, dok je drugi put jasno *Dragučí*. Spomenuto porodično ime u dragučkim spomenicima doduše redovito glasi *Krivičić*, ali paralelno se nađe i za istu osobu oblik *Krivić*.

Ovaj je natpis poznat u literaturi iz prošlog stoljeća. Prvi ga je predao javnosti poznati istarski kulturni radnik Jakov Volčić, te je iz njegove zbirke objelodanjen zajedno s drugima poslije njegove smrti u tršćanskim novinama »Naša sloga« dana 2. II. 1881. pod naslovom Njeki glagoljski napisi iz srednje Istre. Volčićevo se čitanje ponešto razlikuje od našega. Glavna je razlika u njegovu čitanju: *muži poštovani* umjesto *muži [ki to] dobri*. Iz »Naše sloge« prenio je Volčićevo čitanje L. Jelić u *Fontes historici liturgiae glagolitoromanae*, Krk 1906. s. XVI br. 63a (str. 53). R. Strohal (Hrv. glag. knjiga 63) kao i V. Spinčić (Crtice 63) samo spominju ovaj natpis.

Drugi je po hronološkom redu grafit iz Sv. Roka, kojemu tekst glasi:

Č f j v [=1533] miseca marča dan g i [=14] kada pogori burg pred Dragučem.

I ovaj je zapis kao i prednji objelodanjen po Volčićevu čitanju u podlistku »Naše sloge« od 2. II. 1881. te odatle prenijet u Jelićeve

Fontes (s. XVI. br. 67b, str. 54), dok ga Strohal i Spinčić u citiranim mjestima samo spominju. Ja sam imao pred sobom i Fučićev prijepis.

Treći je grafit sa freske:

Č f m g [=1564] kada ide pre Jerol(i)m Grgurev(i)ć z Draguča na Grimaldu za plovana; tada biše lač(a)n pšeničnega kruha (! — slijede još dva slabo čitljiva retka).

Po hronološkom redu, četvrti je glagoljski zapis u Sv. Roka onaj, koji se čita s unutarnje desne strane uz ulazna vrata. Izveden je temperom na freskiranoj borduri. Prema Fučićevu prijepisu, što ga imam pred sobom, tekst glasi:

Č f m d [=1565] v to vrime be storena ta krov pred tu crekvu maē na bi [=12].

Rast[o]či i razda ubogimb starešina Bene Grozić.

Riječ je o »krovu« t. j. trijemu, koji je pred crkvom. Natpis je ovako čitao i B. Fučić u spomenutoj radnji u Istarskoj Danici str. 99, samo mu se potkrala pogreška »rastuji« mj. rastoči i »ubogih« mj. ubogimb«. Volčić u spomenutom članku u »Našoj slozi« čita krivo godinu 1564³⁾, a osim toga on između dviju rečenica dodaje:

Sie pisah ja Ivan Jurišević Škrivičić.

U tom su obliku prenijeli taj natpis i Jelić i Spinčić u citiranim mjestima. Ali treba reći, da je taj umetak posve druga stvar, naime grafit pisan sitnijim slovima na tamnoj borduri između one dvije rečenice pisane na dvjema svijetlim bordurama. Taj je grafit danas teško čitljiv, pa se mora posumnjati i u to, da bi Volčić doista vidio ime »Škrivičić«, kad ono stvarno glasi Krivičić.

Još je Fučić pročitao u Sv. Roku više glagoljskih grafita na freskama. Datirana su tri. Prvi je na sjevernoj stijeni iznad sv. Apolonije i sv. Petra i glasi:

Č h d i [=1615] dece(m)bra d(a)n prvi be požgan burg pre(d) Draguč od oskok (mj. uskok, po mjesnom izgovoru).

Drugi je također na sjevernom zidu ispod polja sv. Augustina, a glasi:

Č h i e [=1626] na i [=10] aprila kada ja pre Mate Pernačić stah Draguče rodom od Kastva.

Treći glasi:

Č h k ž [=1647] na i [=20] febrara to pisah Andrei Pernacić.

³⁾ Odatle je tu godinu prenio i Jelić, Fontes s. XVI, 117a kao i I. Koštial u Nastavnom vjesniku XX (1911) 120, R. Strohal u Hrv. glagoljskoj knjizi 63. i V. Spinčić u Crticama 63.

b) Matična knjiga

Sačuvana je i najstarija dragučka matična knjiga, koja sadržava maticu krštenih god. 1579—1685., maticu vjenčanih god. 1584—1722. i popis krizmanih god. 1659. Knjiga se nalazi u Arhivu Jugoslavenske akademije u Zagrebu (sign. VIII 139a), kojoj ju je poklonio god. 1928. sudac Franjo Mavar. To je knjiga od 96 listova form. 33,5×22,8 cm, ali su joj listovi gotovo svi otrgnuti volanti, mnogi i pode-rani na rubovima te požutjeli od vlažnih mrlja. Uvezu i koricama ni traga. Ne da se odrediti, koliko je listova izgubljeno, osobito na početku i na kraju; ipak sam mogao konstatirati, da nedostaje jedan list između f. 7—8 (jer je tu prekid upisivanja krštenih između god. 1598. i 1603.) i jedan ili dva lista između sadašnjeg f. 33—34 (jer nema upisa vjenčanih god. 1610—1618), a nedostatak je svakako i to, što je tu samo jedan popis krizmanih, a pogotovu to, što matici umrlih uopće nema traga.

Knjiga je pisana od početnih godina pa do god. 1650. najvećim dijelom hrvatskoglagoljski, a dalje samo talijanski. Glagoljski je dio pisan naravno kursivnim pismom, koji se razlikuje individualno-stima pojedinih ruku upisivača. U navedenom nizu godina ima upravo 15 različitih upisivača krštenja ili vjenčanja, a to su bili ne samo kurati (župnici) i kapelani Draguča, nego i drugi svećenici, jer je u knjigu upisivao svaki onaj, koji je krstio ili obavio vjenčanje. Između god. 1579. i 1603. najviše su pisali pop Matej Petrović i pop Marko Maroić, a između god. 1603. i 1650. pop Andreja Matković, pisar notarskog protokola, koji će ovdje biti objelodanjen. Dobro će biti, da se zabilježe i imena drugih glagoljaša: Jerolim Grgorović zapisuje u toku god. 1579—1581; Matej Petrović god. 1579—1595; Bartul Stranić god. 1580—1596; Marko Maroić 1585—1603; Ivan Lešnik 1585—1586; Juraj Kokorić 1586—1588; Blaž Škrl 1605—1606; Petar Pengar 1606; Matej Benci, »skrbnik« (= kapelan) u Humu, 1608; Vid Orlić iz Grimalde 1609—1610; Juraj Fabijančić 1612—1623; Juraj Grabar 1619—1625; Matij Pernačić, kapelan Draguča, 1626—1632. i Mate Brajan, »koperator crekve parokiale od Roča«, 1630. i 1641. Njihov jezik kod upisivanja nije uvijek jednak: ma da im je svima osnova čakavski dijalekat, neki od njih unose više, a neki manje kajkavskih elemenata kao i crkveno-slavenskih riječi. Tako je na pr. karakteristično, da i Petrović i Maroić i Matković obično pišu riječ »kum« i »kuma«, Pengar i Benci pišu »botar« i »botra«, a Kokorić »sutal« i »sutla«; jedni pišu kod vjenčanja »sve-

doki«, a drugi »priče«; svi pišu »ja«, samo je Maroić jedan put napisao »čst« (= jast). Crkvenoslavenski oblici dolaze više na pr. u zapisima Grgorovićevim: *ego, ee, kršćen be po mne pope Eroli-me i sl.*

Prvi, koji je redovito počeo pisati svoje upise talijanskim jezikom, bio je kapelan Matej Juretić, koji piše od god. 1640.—1656., dakle u vrijeme župnikovanja glagoljaša Andreje Matkovića, koji je sve svoje upise pisao glagoljicom sve do pred smrt god. 1650. Talijanski je nastavio upisivati njegov nasljednik župnik, koji se također naziva Andrej Matković, i to od god. 1652—1676., te drugi kapelani i župnici. No kroz njihov talijanski jezik neprestano izbija hrvatstvo dragučkih stanovnika, jer oni ostavljaju nepromijenjena njihova porodična i krsna imena, tek ih pišu talijanskom grafijom. Tu možete čitati na pr. *Giadre Grosich et Ivana sua moglie, Juri Ghergorovich, Agnia Grozich, Mare Grosich, Anizza Grosich, Ive Grozich, Frane Grosich, Ivanca Scurianaz i t. d.*

Međutim evo kratkog pregleda sadržaja ove matične knjige:

f. 1—28. sadržava glagoljsku maticu krštenih od 6. IX. 1579. do 17. III. 1650., gdje su talijanski upisi sporadični; početak glasi:

*č f n z [=1579] sektebra d(a)n e [6] krstih ê
hćere Voriha Zidara, mat nne Luciê, ku[m]
kuma Mande, žena Mihela Pilipčiča.*

f. 29. sadržava glagoljsku maticu vjenčanih od 22. X. 1584. do 24. XI. 1585. Počinje:

*č f o g [= 1584] kada učinih ê pop Matei Petrović matr-
monii Vicencu Mihaliću iz Novaki Pazinskih i Juliêni hćere
Baštiêna Krivičiča v s(ve)tim Križe v Dragući meseca okto-
bra dan ib [=22]. Priča pre Marko Maroić i Andreê Kurelić.*

f. 29^v sadržava maticu krštenih na talijanskom jeziku od 5. XII. 1685. do 29. IV. 1686.

f. 30—36^v sadržava maticu vjenčanih pisanu hrvatskoglagoljski, i to od 3. II. 1586. do 10. II. 1649. Prvi upis glasi:

*č f o e [= 1586] miseca pervara d(a)n v [= 3], kade ê
pop Marko Maroić uč[nih] matermonii po urdini s. konciliê
Gržetu Krančiču, ki e sin Antona Krančiča, i z Jelenu, ka
e hći pokoinoga Martina Tominića iz Grimalde, i stoeci ona
u Dragući od ditinstva, i nista imela niednoga pidimenta⁴⁾*

⁴⁾ Prema latinskom impedimentum, zapreka.

meju sobu, a to v crikvi s. Križa v Dragučí, a pred pričami: Petrom Škuričncem i Ivanom Krivičičem i veće dobrih ludi i pročaē.

f. 37—39 sadržava maticu krštenih na talijanskom jeziku od 14. IX. 1648. do 29. XII. 1652. Formule su slične kao u glagoljskom dijelu.

f. 39^v—40 su čisti.

f. 40^v—66^v sadržava maticu krštenih na talijanskom jeziku od 16. II. 1653. do 25. IX. 1685.

f. 67—94 sadržava maticu vjenčanih na talijanskom jeziku od 20. XI. 1651. do 3. V. 1722.

f. 94^v je prazan.

f. 95—96 (dvolist od drugačijeg papira) sadržava popis krizmanih god. 1659. na latinskom jeziku (*Confirmati ab Antonio Marentio e[piscopo] Comite Tergestino anno 1659 die 9 Iuli in Draguch*).

Naravno je, da je ova matična knjiga — kao uostalom i svaka matična knjiga — dragocjen historijski izvor, osobito za jezik, etničke odnose, socijalne odnose i običaje, a posebno za migracije. Stoga sam napravio indeks osobnih imena, koji se navode u ovoj matičnoj knjizi za razdoblje do god. 1650., kako bi poslužio kao dobra dopuna indeksu imena, što se spominju u notarskom protokolu Matkovićevu, te ga štampam na kraju ove radnje.

c) Brevijar iz god. 1407.

Draguč je, naravno, morao da ima do uvođenja štampanih knjiga i rukopisnih liturgijskih kodeksa. Od toga se do danas vrlo malo sačuvalo, kao što se uopće od svih kodeksa glagoljskog područja do danas vrlo malo sačuvalo — jedva tridesetak liturgijskih kodeksa što potpunih što nepotpunih. Na pitanje, da li je koji od tih sačuvanih kodeksa nastao ili bio u upotrebi u Draguču, možemo samo za jedan kazati, da je sigurno bio u upotrebi ili u Draguču ili u susjednom Humu. To je brevijar Jugoslavenske akademije sign. III b 25., koji je prije bio u rukama Ivana Kukuljevića (te ga je on uvezao u poluplatno), ali nije poznato, otkud ga je on dobio. No da je bio u upotrebi u jednom od ova dva mjesta, jasno proizlazi iz ovih činjenica: U tekstu kalendara (f. 192) je uz dan 14. juna jedna nešto kasnija ruka dodala: *Elisčē pr(o)r(o)ka isp(o)v(ě)d(nika) v' Dragučí*

sanamb (= sajam). Čini se, da je to ona ista ruka, koja je na dan 20. maja u kalendaru dodala: *Br'nardina is'p(ovědnika), nega t(ě)lo e va Agulě*. Kako je Bernardin Sienski umro god. 1444. u gradu Aquili (Abruzzi), a kanoniziran god. 1450., te bio naširoko vrlo popularan, jamačno ga je naš glagoljaš unio u svoj brevijarni kalendar doskora nakon njegove kanonizacije, čemu se ne protivi paleografska strana zapisa. Analogno bi onda i zapis o sajmu na dan sv. Elizete unijela ta ruka oko god. 1450. Međutim ima na f. 78 istog brevijara iznad teksta jedan još kasniji glagoljski zapis, koji glasi: *Č f m e [= 1566] meseca maē dan i [= 20] župan Grže Bakšić župan v Humi, a podžup Brnetić Mihel, a klučar Šime Kurelić*. Iz ovog bi se zapisa moglo zaključiti, da je god. 1566. ovaj kodeks bio u upotrebi u Humu, ma da ime Bakšić i Kurelić nalazimo i u Draguču, a ime Brnetić nije mi poznato ni iz jednoga od ovih mjesta.

Bio u upotrebi u Humu ili u Draguču, ili možda najprije u Draguču pa onda u Humu, opisat ću ga ukratko, budući da je već poznat u literaturi⁵⁾. To je pergameni kodeks od 195 listova form. 29,2×20,6 cm. Pisan je karakterističnom hrvatskom ustavnom glagoljicom i tradicionalnim crkvenoslavenskim jezikom hrvatske redakcije. Ma da nije onako ugledan kao recimo Novakov i Hrvojev misal, ipak ovaj kodeks ide među ljepše glagoljske rukopise. Pisan je u dva stupca, rubrike su crvene, a ornamentacija dosta obilna. Ornamentika je primijenjena najvećim dijelom na inicijalima, kojih ima u veličinama od 2 do 6 redaka visine, a mnogo manje u vinjetama; minijaturama jedva ima traga, i to samo u tri slučaja dosta primitivne izradbe: orao, simbol Ivana evanđeliste, na f. 111, nedovršeno poprsje na f. 135 i jedva skicirani crtež uskrsnulog Krista na f. 103. Inicijali, koji samim stablom slova i nisu tako veliki, često se ornamentalnim, i to linearno izrađenim motivima, što se nadovezuju na slova, produžuju po više centimetara pa čak katkada i i uzduž čitava stupca. Izradba inicijala je ponekad tako bizarna, da se u njoj izgubi osnovni oblik slova. Neki su inicijali preuzeti iz latinskih predložaka, pa im je i osnovni oblik slova latinski (B, D, G, P, S). Osnovna i pretežna boja inicijala i vinjeta je crvena, te oni djeluju poput ornamenta u našem folkloru. Ipak na nekim kvaternima dolazi vidno do izražaja kolor, i to pretežno u dvije boje (crvena i crna), ali ima i polihromije: crveno, modro, zeleno, žuto.

⁵⁾ Josef Vajs, *Nejstarší breviář chrvatsko-hlaholský*, Prag 1910., str. LXXXVII-XCI; Ivan Milčetić, *Hrvatska glagoljska bibliografija*, Starine XXXIII, Zagreb 1911. str. 36-38.

Polihromna je izradba individualnija i mekanija, a dvobojna šemat-skija; radile su to jamačno dvije ruke. U samom ornamentu, koji je sasvim plošan, prevladava biljni motiv, t. j. stilizirano lišće, cvijeće i vitice, koje se katkada svršavaju glavama ljudskim ili životinjskim. Mnoga su slova ukrašena motivom dvopletera ili nizom rakovica. Katkada su prostori između osnovnih linija slova ispunjeni tamnijom bojom, a kod drugih žutom (zlatom), da bi se markantnije istakle same linije slova. U nekim je slučajevima taj međuprostor ispunjen tankom mrežicom crvenih i crnih poteza, nalik na osnovu čipke. Na kraju, sav taj ornamentalni pribor, kolikogod raznolik, svodi se na ustaljene šablone, koje se javljaju u mnogim hrvatsko-glagoljskim kodeksima XIV—XV. stoljeća. Stoga se u inicijalima javljaju i naslijeđeni, paleografski zastarjeli oblici slova (na pr. **Ѣ** i **Ѥ** u glasovnoj vrijednosti).

Na pojedinim se pisarskim i paleografskim osobinama osnovnog teksta ovdje ne ću zadržavati, tek spominjem, da je na njem radila i druga, nešto slabija ruka od prve.

Sadržaj kodeksa nije čitav brevijar, nego mu najveći dio (f. 1—171) obuhvata t. zv. *proprium de tempore*, i to počevši od prve nedjelje »prišastva« usred treće lekcije trećeg nokturna, jer na početku nedostaju dva lista. Treba istaći, da su lekcije vrlo opširne, te će vrlo dobro poslužiti naročito za rekonstrukciju starozavjetnih biblijskih tekstova. Nakon *propria de tempore* slijedi velika rubrika (f. 172^v—176^v); himni rimskoga brevijara za crkvenu godinu (f. 176^v—181^v); novi oficiji (i to: *Vb nav(e)č(e)ri s(ve)te M(a)rie po-hoen'ê* na f. 181^v—186 i *Dektebra 8 d(a)nb začetie An'ne B(ogo)r(od)icu* na f. 186^v—189); vječni kalendar po mjesecima i na kraju pashalna tabla (f. 189^v—195^v).

Za određivanje mjesta, gdje i za koga je kodeks pisan, nemamo dovoljno elemenata. U tu svrhu najprije bi nam dao podataka sam kalendar, koji je doista zanimljiv svojom šarolikošću, ali bi ga istom trebalo potanje proučiti. Zasad navodim samo nekoliko karakterističnih i neobičnih svetaca, koji se ističu ili izdvajaju iz mnoštva svetaca rimskoga sanktorala. To su najprije sveci, koji nisu neobični u glagoljskim kalendarima, i to iz sloja istočne crkve: Aleksandar biskup (26. II), Jelena carica (22. V), Krstoforu obliku »Hopora« (9. V), Justin mučenik (1. VI), Prokopije (8. VII), Marina (17. VII), Ivan Zlatousti (13. XI) i Jakov Personin (28. XI); od slavensko-panonskih svetaca: Ćirili

Metodije (14. II), Većeslav (28 IX), Adalbert (24. IV); Kvirin (4. VI i 15. X), Andronik (17. V), Irinej (22. VIII) i Četirikrunjenika (8. XI); od ugarskih u užem smislu samo Imrih «kralj» (5. XI); od regionalnih dalmatinskih svetaca: Dujam (7. V), Ivan biskup (jamačno trogirski, 14. XI), Dunat biskup (25. II) i Dunat mučenik (17. II), Ivan pustinik (jamačno Gostomil, 20. II), Semion starac (4. II), Zoilo jerej (23. XII), (A)nastasija djevica (25. XII), Krsogon 24. XI) i Prenesenije sv. Krsogona (19. V); od regionalnih istarskih svetaca: Žust (Just, mučenik tršćanski, 2. XI), Mavar mučenik (21. XI), Eufemija (16. IX) i opet Eufemija (»Fumija«, a to je upravo njeno prenesenije, 13. IV).⁶⁾ Upada u oči, da istarski sveci nisu naročito zastupani, dok su mnogo zastupani baš zadarski sveci (Dunat, Simeon, Zoilo, Anastazija, Krsogon).

Osim toga u kalendaru toga kodeksa naći ćemo nekoliko svetaca neobičnih u glagoljaškim kalendarima, koji nas upućuju na neki zapadni, regionalni kalendar. Od ovih neki se mogu identificirati, a za neke mi to zasad nije uspjelo. Tako možemo prepoznati — navodim u izvornom obliku — *Fereela* (18. IX) kao Ferreolusa, francuskog sveca, *Florenca* (11. X) kao Florentiusa, njemačkog sveca, *Narciska* (29. X), što će biti Narcissus, jeruzalemski biskup, *Lamberta* (17. IX) francuskog sveca, *Odilie* (9. XII), što će biti njemačka svetica Otilija; *Prěnesenie svetago Mikuli* (9. V) nije obično u glagoljaša, ma da je ono poznato i na Istoku i na Zapadu; za *Agněla* (14. XII) znamo, da ga Rimski martirologij ističe kao napuljskog sveca opata; *Navala* (16. XII) spominje martirologij u skupini ravenških mučenika: Valentina, Konkordija i Agrikole. Poteškoće su u identifikaciji ovih svetaca: *Petra mučenika hodca* (28. II, koji možda odgovara Petru Acontato, hodočasniku u Palestinu, jer »hodac« bez sumnje znači »peregrinus«, samo što je njegov spomen u rimskom sanktoralu 23. IX; ili je to Petar iz Amiens, ali njegov je spomen 8. VII); *Ničenta biskupa mučenika* (1. IV, koji bi se mogao tražiti u iskrivljenim imenima bilo Venancija, solinskog mučenika, kojega rimski martirologij komemorira na ovaj dan, bilo Nikete, koji se komemorira 3. IV i 15. IX, bilo Nicecija, pod kojim imenom dolaze

⁶⁾ O sanktoralu glagoljaškog kalendara isporodi dvije nedavno izašle radnje: Vj. Štefanić, *Jedna hrvatskoglagoljaška inkunabula iz god. 1491.* (u Radu Jug. akademije 285, str. 53—93) i Lj. Gregov, *Kalendar prvog tiskanog glagoljaškog misala*, Zagreb 1952.

tri sveca biskupa u Francuskoj, ali pod drugim datumima); *Italié mučenika* (3. IV); *Eustina pape i mučenika* (16. VI); *Eufima* (3. VII); *Devesorié mučenika* (19. X); *Mavrén'ca ispovédnika* (22. X); *Patri-cié mučenika* (13. II) i *Melnidona ispovédnika* (14. III). Zbog lokalizacije rukopisa ili njegova predložka, bit će od interesa da se spomene, da je 21. I. spomen *Agnie dēvi i mučenice* obilježen crveno kao blagdan, a 28. I. opet isto, ali crno, dakle oktava.

Na koncu nešto o dataciji ovoga kodeksa. J. Vajs je već u studiji *Nejstarši breviár* (g. 1910) na str. LXXXVII i XCI konstatirao, da pashalna tabla na f. 195^v ovoga kodeksa sadržava elemente datiranja, koji upućuju na god. 1408., ali ga je ipak u glavi svoga članka stavio općenito u XV. stoljeće. Jednostavno ga meće u XV. st. i Milčetić u Bibliografiji str. 37. U Rukovėti hlaholské paleografie (Prag 1932) str. 155. Vajs veli, da lunarna tabla ovoga kodeksa počinje godinom 1408., ali da je ipak teško staviti ga bez straha u sam početak XV. stoljeća, jer da su pisari katkada jednostavno prepisivali takvu tablu sa starijih predložaka. Paleografske naime crte ovoga kodeksa nisu takve, da se ne bi mogao pretpostaviti i kasniji datum njegova pisanja, recimo za nekih 30 do 40 godina. No ako uzmemo u račun najprije, da je u kalendaru kasnija ruka dodala svetkovinu sv. Bernardina, koji je kanoniziran god. 1450., onda je ta godina granica, prije koje je svakako kodeks prvotno bio pisan. K tomu opažam, što nije primijetio ni Vajs ni Milčetić, da je u kalendaru pod danom 27. ožujka pisar unio i Uskrs (*Vskrešenie gñe*), kao da se radi o nepomičnom blagdanu. A na taj dan padao je Uskrs baš god. 1407. Prema tomu to bi bila potvrda, da je pisar pisao kalendar pred Uskrs god. 1407., a ujedno potkrepa tvrdnji, da je lunarna tabla korektna i da nije makinalno prepisana sa starijeg predložka. Ovo bi bio dakle još jedan primjer, kako su sami paleografski kriteriji za datiranje glagoljskih spomenika XIV—XV. stoljeća još nepouzdana. Drugačije bi ipak stvar stajala onda, kad bismo pretpostavili, da je datiranje Uskrsa na 27. III. dospjelo u kalendar ovoga kodeksa iz nekoga vrlo staroga predložka, u kojem se održao običaj nekih zapadnih (galikanskih) komputista, da se baš na taj dan fiksira Uskrs, kao što se taj običaj održao u kalendarima nekih knjiga zagrebačkog obreda⁷⁾.

⁷⁾ To je jedan misal iz XIV. st. (MR 133), jedan misal iz XV. st. (MR 170) i štampani brevijar iz god. 1687. (Ispor. N. Sertić, Kalendar zagrebačke stolne crkve, Kulturno povijesni zbornik zagrebačke nadbiskupije, I, 92).

d) *Dva fragmenta misala iz XIV. i XV. st.*

(Omot Matkovićeve protokola)

Riječ je o dvjema komadima pergamene, u koje je bio omotan protokol notara Andreje Matkovića, kad sam ga našao u Državnom arhivu na Rijeci. Oba su komada bila zajedno sašita koncem. Ja sam ih skinuo s protokola, koji sam dao restaurirati i uvezati u poluplatno. Kako su ta dva komada pergamene pripadala dvjema posve različitim glagoljskim kodeksima, opisat ću najprije prvi (kao stariji), koji je predstavljao stražnju koricu protokola, a zatim drugi, koji je sačinjavao prednju stranu tih korica.

Prvi dragučki fragmenat misala

Ovaj fragmenat je dio dvolista s dva stupca teksta, veličina mu je 33×24 cm, ali je manjkav sa sviju strana. Jedan je stupac čitav s jedne i druge strane fragmenta, a veličina mu je $30,5 \times 10,2$ cm, te se može reći, da bi format čitava lista bio otprilike 37×28 cm, t. j. veliki folij. Od prvoga lista tog dvolista, koji je vertikalno presječen, ostalo je samo 6—7 cm širine, tako da na njem nema niti pola stupca širine teksta. Drugi list dvolista ima jedan stupac čitav, a od drugoga stupca, koji je također vertikalno presječen, ostalo je 3—4 cm širine. Potpun stupac ima 31 redak.

Slova su lijepa ustavna, visoka oko 4 mm, ali manje važni dijelovi imaju nešto manja slova (2,5—3 mm). Između redaka je razmak od oko 6—7 mm. Odlomci počinju inicijalima, koji idu u dubinu od 2—3 retka, a pojedini stavci počinju malim inicijalima, koji se obično odlikuju dvostruko povučenim vertikalnim linijama. I u većim i u manjim inicijalima kao i u naslovima praznine su među potezima posve ili djelomično ispunjene minijem, i to je jedina boja i ukras u ovom fragmentu. Inicijal **u** dolazi dva puta, i to s karakterističnim prstenom oko stabla; jedamput je ornamentiran motivom ljudske ruke, a drugi put motivom lišća. Pismo teksta i po općem dojmu kao i po detaljnim paleografskim karakteristikama ide u obitelj lijepih liturgijskih kodeksa XIV. stoljeća, kakav je na pr. Novakov misal. Dvolinijski sistem prelaze samo neka slova, i to vrlo diskretno. Gornju liniju prelaze slova **h**, **nn** i **nn**, a slova **u** i **g** samo u ligaturama; donju liniju prelazi slovo **u** i vrlo malo **u**. Ligatura i kraćenja uopće ima malo, no ima nekoliko primjera kraćenja s

nadrednim slovom, i to ne samo u skupini »ot«, nego i u nekoliko drugih slučajeva (*čte(nie)*, *pēs(nb)*, *s(ti)h(o)*, *brat(ě)*, *imr* = ime reky). Od paleografskih osobina pojedinih slova, važnih za datiranje rukopisa, spominjem: Poluglas je samo mlađi **l**, koji je uvijek kraći, dok starom **h** nema ni traga; ipak treba istaći, da taj poluglas dolazi, osim na kraju, i usred riječi, i to u ovim slučajevima: *roždbstva* (I 7), *vlbkb* (III 28), *otvroze* (II 21), *isplbnit'* (II 11), *vzbšbdb* (II 10), *sbhraniše* (III 12), *sbhranet'* (III 13), *prišlbci* (IV 23), *svrbšen'* (IV 26), *hrabrbostvom'* (VI 14) i *čbsti* (VI 23), *čbsto* (VI 24). Dosta je čest i zamjenik za poluglas (**'**), koji i po svojem obliku i po položaju (strši na gornjem desnom uglu slova) odgovara starijem tipu XIV. st. Karakteristično je slovo **z**, koje svojim oblikom podsjeća na latinsko *h*; zatim slovo **ψ**, koje je na donjem dijelu široko i presječeno; **π** u kojem je još vidljiv stari duktus u spojnici; **θ** koje je dosta široko i ne prelazi nimalo donju liniju; tako još nimalo ne prelaze ni **ϕ** ni **κ**; **h** ima desnu stranu kraću i zaobljenu; **z** ima stalno prečku; kod slova **π** kosa se crta izdvaja od dna srednje vertikale. Ako k ovim pojedinostima dodamo, da nema nijednoga starog »jora« ni starog **ϕ**, i da je u slovima **h** i **h** lomljena desna strana, onda možemo za ovaj fragmenat prilično decidirano kazati, da se paleografski datira u prvoj polovici XIV. stoljeća.

Jezik našega fragmenta je tradicionalni crkvenoslavenski jezik hrvatske redakcije. Stoga i ne opisujem njegove detalje, ali ističem češće arhaične oblike kao što su: *prěžde* (III 3), *[r]oždbstva* (I 7), *šlju vi* (III 72), *ašte ne bim' prišlb* (III 15), *ašte ne bimš stvorilb* (III 20) i sl.

Sadržaj fragmenta je tekst misala iz »općine« svetaca (*commune sanctorum*), i to dijelovi mise na dan apostola i na kraju na dan jednoga mučenika. Kratko poređenje s tekstem na pr. Novljanskog misala iz XV. st., Prvotiska misala iz 1483. i Modrušaninova misala iz god. 1528. pokazuje priličan broj razmimoilaženja i u pojedinostima tekstova kao i u izboru nekih tekstova. Stoga će fragmenat biti svakako zanimljiv onomu, koji bude kritički rekonstruirao tekst glagoljskog misala. Evo potanjeg opisa fragmenta:

I. stupac r. 1—10, fragmenti molitve, kako slijedi:

zani uve / i i da ot naš

ni budem' u . . . / zbavleni. E

sim' vsemo . . . / nihš ap(osto)lb t . . .

oždbstva / tvoim' dob

mš vlast' tv . . . / ani. ČT(ENI)E KN(I)G[Ĭ PREMUDROSTI].

r. 11—24, poslanica (krnja) iz Ekleziastika 8—10; počinje:
B(la)ž(e)nb muž[b iže obrětenb es]tb bes por[oka] i t. d.

Ova poslanica dolazi u Prvotisku i u Modrušaninovu misalu »na roenie 1 mučenika biskupa ili papi«, no da je ova misa u našem fragmentu bila namijenjena apostolima, vidi se iz gornjeg fragmenta molitve, gdje je riječ o apostolima. Inače ove molitve nisam našao u pristupačnim mi glagoljskim misalima.

r. 25—31, »stepenaja« molitva, koja počinje:

[Pravednikb] êko pinikb proc[vatetb] i t. d.

II. stupac r. 1—20, poslanica Pavlova Efežanima 4, 7—13; počinje:

[PAVLA APOSTOLJA KĀ EPESIEM' / [Bratê edinomu kom]uždo nasb [dana estb blago]dět po mer[i darovaniê] H(risto)va i t. d.

Ta je poslanica u Prvotisku i u Modrušaninovu misalu na »roenie mnogimb apostolomb«.

r. 21—28 krnja »stepenaja«.

r. 29—31, evanđelje po Ivanu 15, 17—25, koje se nastavlja na III. stupcu r. 1—26; počinje:

[ČTENIE EVANGĚLIJÊ O: IV(A)NA / [Vb ono vrěme reče Isus]b uč(e)n(i)kom' sv[oim: Se zapověd]aju vamb d/a ljubite drugb druga i t. d.

r. 27—31 i IV. stupac r. 1—10, fragmenti molitvenih formula poslije evanđelja.

r. 11—20, početak nove mise apostolima, koji se fragmentarno vidi: . . . *IŠIM' AP(OSTO)L / stni biše i t. d.*

r. 21—31, početak poslanice Pavla Efežanima 2, 19—22 (koja na pr. dolazi u Novljanskom misalu u misi »mnozimb apostolomb«):

B(LA)Ž(E)N(A)GO P[AVLA KĀ EPESIEMb] / Brat(ê) ju[že nê-ste stran'ni i priš]/lbc i t. d.

V. stupac (koji je vrlo malo sačuvan i nečitljiv) r. 1—6 sadržava ostatke gradualnih molitava, koje završavaju rubriciranim *ALĚ* (= aleluja);

r. 7—25 ostaci evanđelja, koje nisam identificirao;

r. 26—31 i VI. stupac r. 1—2 ostaci responsorija;

r. 2—16 prefacija o apostolima, kojoj se pri kraju 2. retka vidi konac rubriciranog naslova *[PROPA]CIÊ*, a u 3. retku djelomično čitljiv početak: *I. . ebe pril . . ž / a da tv . . . pa . . . i t. d.*

r. 17—24 responsorij i popričesna molitva o apostolima (*da iže b(la)ž(e)nihb ap(osto)lb tvojih' imr čbsti čtem'*);

r. 24—31 početak nove mise u čast jednoga mučenika pod rubriciranim naslovom: [. . Č]BSTb [E]DIN(A)GO M(U)Č(ENI)KA, od koje je još vidljiv samo pristup (*Vbzveselit se pravedniko o g(ospod)ě . . .*) i početak molitve (od koje se može čitati: *B(ož)e i . . ist . . . dne č . . t' za*).

Drugi dragučki fragmenat misala

Ovaj fragmenat je krnji dvolist s tekstem pisanim u dva stupca. Kakav je danas, veličina mu je 26,6×32,8 cm, ali prednji je list s desne strane vertikalno presječen (izrezuckan) u širini od 4—5 cm (od toga oko 1 cm teksta), dok je drugi list potpun te mu je format 26,6×18,8 cm; samom stupcu teksta format je 18,8×6,3 cm sa 34 retka. Slova su nešto sitnija (2,5 mm) i tijesno jedno do drugoga prislonjena. U tekstu se ističu slova pisana svježom crvenom bojom, kojom su pisani naslovi odlomaka i inicijali. Ti su inicijali čedne izradbe i veličine i ne pokazuju nikakvih osobitosti u obitelji glagoljskih liturgijskih kodeksa XV. stoljeća. Dva inicijala **u** su oveća (zahvataju tri retka), a njihove se ornamentalne linije pružaju izvan stupca vertikalno u oba pravca.

Što je rečeno o pismu, vrijedi za osnovni dio rukopisa, koji sadržava fragmenat misala; taj rukopis pokriva čitav prvi list, a od drugoga samo dvije trećine prvoga stupca. Ostali dio drugog lista ispunjen je zapisima datiranima od god. 1495. do 1561. Ti su zapisi pisani u Draguču i vrlo su zanimljivi, ali prije nego što ih čitave ovamo prenesem, potrebno je još kazati najnužnije o rukopisu i sadržaju osnovnog teksta.

Rukopis osnovnog teksta je kasniji glagoljski liturgijski ustav s ponekim poluustavnim tendencijama, prosječan rukopis skromnijih kodeksa. Slova su nevelika i stisnuta, pisar štedi prostor ne toliko brojnim ligaturama, koliko drugim kraćenjem, osobito izostavljanjem poluglasova pa i punih glasova. Na mjestu poluglasova često je iznad slova znak kvačice okrenute dolje, a nije isključen ni poluglas u obliku štapića bez glavice, ali samo na kraju riječi. Druga skraćena mjesta nose na sebi titlu. Ta se titla često ne razlikuje od one vodoravne crtice, koja se meće nad mjestom, gdje je izostavljen poluglas, tako da se onda ne razlikuje funkcija title i one kvačice, koja stoji umjesto poluglasa. K ovim podacima za paleografsko datiranje ovoga rukopisa dodajem još nekoliko pojedinosti, koje će govoriti za to,

da se ovaj rukopis ne može staviti u vrijeme starije od prve polovice XV. stoljeća. To je na pr. dugačak luk slova **Ѡ** u ligaturi, nešto kursivni oblik slova **ѡ**, **ѣ** bez prečke, visoka srednja vertikalna slova **Ѣ**, slovo **Ѥ** koje prelazi liniju gore i dolje, **Ѧ** koje također dolje malko strši kao i **Ѧ**, slovo **Ѧ** bez prečaka s lijeve strane, slovo **Ѧ** s otvorenim koljencem, slovo **Ѧ**, kojemu je desni dio dug kao i prednji, a hrbat mu ravan, i konačno **Ѧ** s vertikalnim potezom ožgora (= »est«).

Jezik ovoga teksta je redoviti crkvenoslavenski jezik hrvatske recenzije, i ja u njegovu analizu ovdje ne ulazim.

Sadržina ovoga misalnog teksta je fragmenat iz t. zv. propria svetaca, i to: Na prvom stupcu konac mise na dan sv. Prota i Jačinta (11. IX) s ovim početkom iz tajne molitve: *m(o)l(i)te da mazdu n(a)mъ včn(a)go sp(a)s(e)niê stvoretb*. Na 8. retku počinje misa na *Vzdviženje s(ve)tago Križa* 14. IX. (s Ivanovim evanđeljem XII, 31—36) te ide sve do kraja drugoga stupca, koji je nešto okrnjen. Na drugoj strani prvog lista, kojemu je prvi stupac oštećen, počinje misa na dan sv. [Niko]mediê *m(u)č(e)n(i)k(a)* (15. IX), koja se pruža do 1. retka drugog stupca, gdje svršava riječju *otršeni*. Na istom retku počinje misa *N(a) s(ve)tih Lucile i Eminiêna i Evpimie* (16. IX). O polovici stupca počinje *V' nav(e)č(e)ri s(ve)t(a)go Matêê i ev(an)g(e)l(i)st(a)* (20. IX), a ta se misa prekida na dnu istoga stupca s trećim retkom evanđelja po Luki V, 27—32 (posljednje riječi: *sêdeca na mit'ni(c)i*). — Drugi list nije nastavak prvoga. Prvi mu stupac počinje riječima: *čedimb s(i)nomb tvoimb sego v'zdaniê žrtvi . . .* Nakon molitve *Po br(ašancê)* slijedi rubrika: *Bl(agoslo)vi prsteb gl(agole): Tvorče i hranitelju vsêhb rodb . . .* To je dakle imala biti misa »ot prstena« (kako to veli Modrušaninov misal), koja je stajala negdje iza propria svetaca, ali kao da nije svršena. Preostali čisti dio lista dobro je iskorišten mlađim zapisima, o kojima će sada biti riječ.

Zapisi. Ovdje ima upravo deset zapisa i svi su hrvatskoglagoljski osim jednoga latinskoga, a jedan glagoljski je na kraju prešao u ćirilicu (bosančicu). Najprije ću zapise numerirati redom, kako stoje napisani, okarakteriziravši ih po osobinama ruke, a nakon toga ću ih sve transliterirati.

1. zapis (ruka A) pisan je god. 1495. glagoljicom, koja se može nazvati prijelaznim ranokursivnim pismom s arhaičnim oblicima. Tako na pr. slova **Ѧ**, **Ѥ**, **Ѧ**, još nimalo ne prelaze pod crtu, **Ѧ** ima uvijek prečku, **Ѧ** je uspravan, **Ѧ** ima raznolike, ali ožgora šiljate

oblike i sl. Jezik je čakavski. Pisar je pop Petar. Sadržaj zapisa je kratak inventar crkvene robe (među ostalim 5 knjiga), što ju je primio pop Petar, kad je došao u Draguč.

2. zapis (ruka B) pisan je god. 1496. lijepom sitnom kursivnom glagoljicom. Pisar redovito upotrebljava poluglas **ı** na kraju riječi, a u sredini u konsonantskoj grupi piše znak u obliku luka iznad prednjega konsonanta. Inače ima sve osobine kursive konca XV. i početka XVI. st., pa tako na pr. piše položeno **g** usred rečenice, a na početku uspravno. Jezik i ovoga zapisa je čakavski s primjesama crkvenoga jezika (kako je to obično u starijih glagoljaša), na pr. *svetago*; osim toga kajkavski je elemenat veznik *ino* (dva puta). U zapisu se piše u prvom licu: *posudihb ê Križmanb, s'tarišina s(ve)-toga Križa ol'taru s(ve)tago Fab'êna i Šabast'êna, kada ga k'rstiše, 7 libar ino 2 so(ldina)*. Ipak ne znamo, tko je pisar toga zapisa, jer je ista ruka pisala i treći zapis, u kojem subjekt sebe naziva *azb Šimacb*.

3. zapis (ruka B) također iz god. 1496. ima iste grafijske osobine kao i drugi, tek je ovdje u pogledu jezika ta razlika, da lična zamjenica glasi *azb*. U zapisu neki Šimac priznaje svoj dug Svetomu Marku (crkvi).

4. zapis pisan je god. 1530. latinskim jezikom humanističkom kursivom. Pisac se potpisao Fr. M. Sadržajem je to molitva.

5. zapis (ruka C) pisan je kursivnom glagoljicom, pisar nije potpisan, niti je zapis datiran. No po općenitim osobinama toga kursiva može se zaključiti, da je pisan već u XVI. st. Sadržaj mu je pozdrav dragučkom plovau. Držim naime, da je oba dijela ovoga zapisa, t. j. onaj o popu Mateju Štihovi<ću> kao i onaj o pre Mateju Petroviću pisala ista ruka.

6. zapis na verso-strani lista (ruka D) pisan je god. 1502. glagoljskim ustavnim pismom simetričnih oblika; pisac mu se potpisuje: *êstb popb Grgurb Kraliçb iz Sena rodomb*. Jezik mu je čakavski, ali iznenađuje kajkavizam *êstb* (=ja) i *buste* (=budete). Kraljić zapisuje blago komuna i crkava dragučkih, a zatim imena suvremenih svjetovnih glavara. Zapis je zanimljiv naročito i zbog toga, što se nameće mogućnost, da bi ovaj Grgur Kraljić mogao biti identičan sa senjskim štamparom Grgurom Senjaninom. Lijep i siguran ustav, kojim je pisan ovaj zapis, mogao bi to mišljenje potkrepljivati⁸⁾.

⁸⁾ Ispor. moju radnju: Jedna hrvatskoglagoljska inkunabula iz god. 1491. u Radu J. A. 285, str. 60.

7. zapis na verso-strani lista (ruka E) sastoji se od četiri retka pisana starijom glagoljskom kursivom, ali je rukopis tako izbljedio, da je gotovo izbrisan.

8. zapis (ruka F, ako nije identična s rukom petoga zapisa) pisan je kursivom god. 1561., sadržava samo datiranje.

9. zapis (ruka G) iz god. 1540. pisan je jednim kasnim polu-ustavnim glagoljskim pismom, koje je karakteristično po tomu, što se izmjenjuju slova duga i kratka: preko donje linije produžuju se slova ustavnih oblika, pa i ona koja su inače kratka kao što je **g**, **A**, **B**, **U**. Pisar zapisa je Petar Maroić, dragučki župnik (»farman«), rodom iz Omišlja, koji je, pošto je izabran od Dragučana za župnika, popisao crkveni inventar. Od knjiga tu su dva misala (glagoljska) i jedan latinski, jedan brevijar i »knjižice od pogreba«. Jezik je pisara čakavski, u kojem pretežu ikavski refleksi, pa i njegov **A** odgovara glasu *i*.

10. zapis, koji nije datiran, pisala je glagoljicom ista ruka kao i gornji, t. j. pop Petar Maroić; samo oblici slova ovdje više prelaze u kursiv. Zanimljivo je ovdje to, da je Maroić ovaj zapis, i to baš svoj potpis, završio bosanskoćirilskim pismom, kojim piše vrlo vješto. Zapis je nešto teže čitljiv, jer je stisnut na donjem rubu lista, koji je žut i izlizan. Jamačno je pisan vremenski dosta kasnije od prednjega, što se može razabrati i po promjenama u grafiji kao i po kajkavskom obliku »buste priêli«, koji je valjda naučio u Draguču. Sadržaj zapisa je jedna moralna opomena.

A sada evo redom u latiničkoj transliteraciji tekst svih zapisa redom⁹⁾:

Na f. 2r:

1. V <i>me bož<i>e a^{men} let' gospodin^(ovi)h . č. u. p. d. [=1495].
Ovo je račun ča ê prieh ê pop' Petar blaga crikvenoga kada pridoh v Draguč. Na<i>priê</sup> priêh .g. [= 4] kaleže, petere knide, p^(a)ramenat¹⁰⁾.d. [= 5], ubrusov.bī. [= 12].
2. V ime b(o)žie am(e)n, letъ g(ospo)dn(i)hъ . č. u. p. e. [= 1496].
To bi kada posudihъ ê Križmanъ s'tarišina s(ve)tago Križa posudihъ ol'taru s(ve)tago Fab'êna i Šabast'êna, kada ga k'rstiše, .ž. [= 7] libarъ ino .b. [= 2] so(ldina).

⁹⁾ Napominjem, da se u transliteriranju pojedinih slova držim načela istaknutih u uvodu u notarski protokol (str. 113); o upotrebi zagrada vrijede također ondje navedena načela.

¹⁰⁾ »paramenat«, prema talijanskom paramento, misno ruho.

Ako bi kada ta ol'tarъ više pisani imelъ ko b'lago s'voe ali braćeniki, da se imijъ vratiti S(ve)tomu Križu tihъ .ž. [=7] libarъ više pisanihъ ino .b. [= 2] so(ldina).

3. V ime božie am(e)n, letъ g(ospo)dniъ .č. u. p. e. [= 1496], kako azъ Šimacъ bihъ dl'žanъ S(ve)tomu Marku .ž. [= 8] dukatъ, i kada k'rstiše S(ve)ti Marko, tada i pot'lě da počeh' plaćati i doplatihъ tihъ .ž. [= 8] dukatъ na danъ Vsihъ s'vetihъ; ošće ostahъ .g. [=4] so(ldina).
4. Aue sanctissima Maria mater dei, regina celi, porta paradisi, d(omi)na mundi pura singularis. Tu es v(ir)go, Tu concepisti Iesum sine peccato, Tu peperisti Creatorem et saluatorem mundi in quo non dubito, libera me ab omni mallo et hora pro peccatis meis amen. Ad laudem dei et gloriosissime Virginis Marie 1530. Fr. M.
5. Pope pre Mateju Štihovi(ću).
Va i(me) tvoe gospodine pre Mateju Petroviću vam pozdravlenie kako plovanu Draguč(a).

Na f. 2^v:

6. V ime b(o)žie am(e)nъ, lěť g(ospo)dniъ .č. f. b. [= 1502] mi-seca maê danъ .d. [= 5]. To e tizorъ zapisanъ komuna i crik(a)vъ v' Drag[uč]i kaštelě. Naiprvo brvielъ .a. [= 1], misal .a. [= 1], saltir .a. [= 1], križa .b. [= 2], kupica ed'na srebrna za s(ve)to telo, moš[tranca?]¹¹⁾ midena .a. [= 1], kaleži .g. [= 4], paramenti .d. [= 5], ubrusi vsihъ .dī. [= 15], kirargle¹²⁾ .b. [= 2].

To zapisahъ êstъ porъ Grgurъ K'raliĉъ iz Sena rodombъ, a tada stanombъ v rečenombъ kaštelě. Kapitanъ biše v' Pazini g(ospo)d(i)nъ Jurai Elihariĉ¹³⁾, župan v Draguči Križmanъ priděv'komъ K'riviĉi i županъ Šimacъ přědivkom Macarolъ i županъ Mavarъ i drugi priĉeteli i dobrot'vor'ci moi, kihъ nasъ i nihъ v'sihъ b(og)ъ imenui v c(a)rstvě n(e)b(e)skomъ, am(e)nъ. Ta težorъ¹⁴⁾ više pisani esu pripraviti naredili ti stari i imenovani više i drugi dobri i brumni muži i žene. Tako i vi m'ladi ki este i ki buste toga obaruite i k tomu prikupuite vsega

¹¹⁾ »moštranca«, tal. mostranza, pokaznica.

¹²⁾ »kiragle«, prema njemačkom Kräglein, okovratnik.

¹³⁾ Slovo E je pisano latinicom, i to prema jednoj glagoljaškoj tradiciji, da bi se time diferencirao izgovor bez jotacije.

¹⁴⁾ »tězorbъ« i gore »tizorbъ«, prema talij. tesoro, blago.

crikvenoga ne uživite (!), da namъ b(og)ъ v'simъ dopus'ti
uživati kralev'stva v(e)čnoga, am(e)нь.

7. V ime b . . . že amen l . . . / . . . ah /
nada /
8. Va ime boga živago amen, let gospodnih . č f m a. [= 1561]
meseca sektebra na d(an) .ž. [= 7].
9. V ime boga živago am(e)нь . č. f. k. [= 1540] maê dan prvi,
va to vr(i)me budući farman' u Dragučí êa domin' Petar'
Maroić' rodom od Omišla, budući izbran' od poštovanêh' muži
Dragučan'; i bêhu va to vrême pošteni muži u Dragučê:
naiprvo župan' Perac Krivičić', biše nega podžup' Ivan' Gar-
gurović i proči dobri muži. I êa domin' Petar zapisah' tizor'
crêkveni: naiprvo kaleži .e. [=6], edan' ne imući pateni, mi-
sala .b. [= 2], latinski treti, briviêl' .a. [= 1], kupica .a.
[= 1] srebrna, muštranca .a. [= 1] midena, križi .g. [= 4],
bandêre .g. [= 4], kot¹⁵ e [= 6], obrus i e [= 26], paramenti
.z.¹⁶ [= 8], tri ne imući pasi, oš .a. [= 1] parament' <s>
stomanu¹⁷), predolt<a>rnikov dobrêh' i zlêh' .ž. [= 7], knižice
od pogreba edne, kadilnik' .a. [= 1] i pročaê.
10. domin Petar Maroić i govoreć tako bratiê draga
ê as a to redovnikov ki buste ovo brême priêli ili
ove duše sto ne zrite na lica . . . nego po sudu
sudite, zač bude bogom prav' račun zdat'. Сие писа
домин Петар .. Мароих.

PROTOKOL ANDREJE MATKOVIĆA

To je svezak od 50 listova formata 31×21 cm. Papir je od početka do kraja jednak: vodeni znak je arbalet (s kontramarkom S — C) tipa Bruquet br. 734 iz g. 1596. i br. 737 iz g. 1598. Papir je stradao od vlage, tako da je najveći dio listova potamnio u gornjem dijelu, a prvi se list čak raspao na sitne komadiće, te mu je ostao samo donji dio. Ispisano je prvih 25 listova, a do kraja su listovi posve prazni. Zbog djelovanja vlage čitljivost je rukopisa često slaba, a neke se manje partije nikako ne mogu pročitati. Tako je više puta

¹⁵) Gen. pl. od kota (talij. cotta), crkvena košulja.

¹⁶) Brojke za paramente, kaleže, kote i ubruse su brisane i ispravljene.

¹⁷) »stomana«, stomanja, misna košulja, lat. alba.

nečitljiva i stara folijacija, koja je bila ispisana arapskim brojkama u gornjem desnom kraju listova na recto-strani, i to također do 25. lista.

Posred prvoga lista, i to na raspadljivim okrajcima, mogao sam srećom još pročitati naslov rukopisa i ime notara, napisano glagoljicom ustavnih oblika:

P[r]otak[ol] men[e no]dara [po]pa Andree Matkovića i pročaê / . . . s . . . pisati vsi moi taštamenti i štromenti koe sam st(o)r[il].

Ispod toga je nacrtan notarski znak: razvit list papira, na kojem su inicijali notarova imena P. A. M., a iznad lista križ.

Osim toga na prvom listu vide se po okrajcima gornjeg dijela tragovi nekog zapisa latinskim ili talijanskim jezikom, pisana nekom kancelarskom rukom (čita se kanda »contrato« ili »controlo«), a na dnu iste strane vidljiv je također kancelarski zapis: *1605 die [. . . .] Io(anne)s Rota Canc(ellariu)s Ras(pensis)*. Dok je na gornjem dijelu valjda bilo zapisano autoriziranje od strane mletačkog kapetana u Rašporu (pod kojega je spadao i Draguč i Hum), ovaj donji zapis pokazuje, da je rašporski kancelar Rota imao g. 1605. zadatak da revidira Matkovićev protokol. Stoga je njegova ruka i dalje ispod notarova glagoljskog teksta na dnu svakoga recto-lista sve do 9. lista napisala: *Idem Canc(ellariu)s*, a na 9^v listu zaključila: *1605 die 27 Ap(ri)lis. Idem Canc(ellariu)s sub(scripsi)t usque ad cart(am) 9. omnes sunt et sign(at)e ut s(upr)a.*

List 1^v je prazan, a na 2. listu počinju Matkovićevi instrumenti i testamenti redajući se sve do 25^v lista. Ukupno ima 105 isprava. Prva je isprava datirana 9. aprila 1595., a posljednja 16. augusta 1639. Prve 23 isprave redaju se kronološkim redom do 3. oktobra 1597. To su sve kupoprodaje, samo je jedna prokura i tri oporuke. Nakon toga niza, t. j. na početku 7-og lista dolazi talijanski zapis Marka Ingaldea od 4. novembra 1597., u kojem se kaže, da je od Matkovića namiren sa 18 lira za 15 instrumenata u njegovu protokolu (ma da ih ima 23). To je bila dakle notarova tarifa vlastima.

Poslije Ingaldeova zapisa u notarovu se poslovanju nešto promijenilo: njegovi zapisi odsada ne teku više kronološkim redom, zatim svi su zapisi bez iznimke sami testamenti i, konačno, zapisi su odsada lokalizirani gotovo odreda u Draguču ili njegovoj »kontradi«, dok je prvih 20 isprava pisano redom u kaštelu Humu. K tomu kasnije nema više nikakvih zapisa sličnih Ingaldeovu, a poslije 9. lista, (na kojem je ovjerovljenje rašporskog kancelara od 27. aprila 1605., pisano iza Matkovićeve 34. zapisa datirana 5. maja 1601., a

ispred 35. zapisa datirana 20. novembra 1604.) nema više nikakvih ovjera od strane vlasti. Sve te okolnosti, a naročito nedostatak kronološkog reda, upućuju na zaključak, da notar nije isprave odmah izravno unosio u ovaj protokol onoga časa, kad su one nastale, nego naknadno i bez reda, a naročito od 24. isprave pa dalje. Evo kakve je skokove pravio pisar:

23. isprava	3. X. 1597.	31. isprava	13. IV. 1600.
24. „	18. VIII. 1600.	32. „	18. III. 1604.
25. „	19. VIII. 1601.	33. „	13. I. 1599.
26. „	22. II. 1598.	34. „	5. V. 1601.
27. „	2. XII. 1603.	35. „	20. XI. 1604.
28. „	7. IV. 1604.	36. „	1. XI. 1605.
29. „	24. IX. 1598.	37. „	22. XII. 1605.
30. „	29. ? 1598.	38. „	27. II. 1606. i t. d.

Ako se računa, da je Matković pisao isprave kroz čitavih 45 godina, to je onda broj od 105 isprava vrlo malen. No upada u oči, da je on g. 1595 (od mjeseca aprila do novembra) napisao 6 isprava, i g. 1596. 13 isprava, dok na kasnije 43 godine otpadaju prosječno 2 isprave godišnje (nekih godina nema niti jedne), i to samo oporuke. Rekao bih, da se iz ovoga daje zaključiti, da su negdje g. 1597. vlasti zabranile Matkoviću pisanje drugih isprava, osim oporuka; a to se daje razabrati i iz Ingaldeova zapisa od 4. novembra 1597., jer on spominje namirenje za 15 instrumenata, dakle u njih ne ubraja 3 oporuke i jednu prokuru. Pisanje drugih isprava jamačno je bilo rezervirano talijanskom kancelaru u Rašporu ili Buzetu, dok se Matkoviću dopustilo da piše oporuke »in articulo mortis«. Ako stvar ne stoji ovako, onda bismo morali dopustiti, da je Matković negdje na drugome mjestu pisao obične instrumente (kupoprodaje i dr.), ali ta mogućnost ima malo vjerojatnosti s obzirom na to, da je Matković isprva već pisao takve instrumente. K tomu treba objasniti, da je druga polovica Matkovićeva protokola posve čista; čak je čista gotovo čitava posljednja strana, na kojoj je posljednji zapis. Prema tomu ne može se tvrditi, da je tu, usred sveska, ispalo ispisanih listova. Drugim riječima, vrlo je vjerojatno, da Matković poslije g. 1639. nije više pisao nikakvih isprava notarske prirode, a poslije god. 1597. da nije pisao nikakve druge isprave osim oporuka.

S obzirom na poremećen kronološki red isprava, umjesno je odgovoriti i na pitanje: da li je notar Matković doista pisao svojom rukom sve isprave ovoga protokola i, drugo, nije li on odnekle od-

jednom prepisao ovako bez kronološkoga reda te isprave, kojima možda on sam i nije bio autor. Na to prije svega konstatiram, da je čitav protokol od početka do kraja pisan tako jednoličnim glagoljskim kursivom, da nema ni najmanje sumnje, da je to sve pisala jedna ruka. Štaviše baš ta jednolikost pisma od god. 1595. do god. 1639. upravo nameće sumnju, nije li možda pisar sve te isprave prepisao u jednom mnogo kraćem vremenu, jer nam se čini nemogućim, da se notarova ruka ne bi kroz 45 godina gotovo ni za dlaku izmijenila. A ipak je tako: Matković je dugi niz godina pisao ustaljenim rukopisom. Za to imamo dokaz ili kontrolu u Matičnim knjigama župe Draguč, u kojima je naš Matković kao kurat (župnik) zapisivao krštenja, vjenčanja i smrti kroz još duži niz godina, t. j. od god. 1603. do 1650., pa kroz cijelo to vrijeme nalazimo njegov karakterističan rukopis gotovo bez promjene, samo je u dubokoj starosti postao nešto nesiguran i bezličan. Njegov se rukopis čak i požutjelom tintom izdvaja od drugih rukopisa u istim matičnim knjigama, a takva je tinta i u njegovu notarskom protokolu. Osim toga, da Matković nije pisao svoje isprave u kratkom vremenu, dokaz su i oni kancelarski zapisi iz god. 1597. i 1605.

No time još nismo odgovorili na pitanje, zašto su zapravo isprave unošene u ovaj protokol bez kronološkog reda i što stvarno predstavlja ovaj protokol: da li notarovu konceptnu knjigu ili kopijalnu knjigu. Matković je — kako sam već konstatirao — malo radio notarski posao; njemu je to uz crkvene poslove bilo sporedno zanimanje, ograničeno konačno i samo na oporuke, za nuždu. On jamačno i nije bio ovlašteni notar ni »veneta« ni »imperiali auctoritate«, jer bi tu titulu bio bez sumnje ispisao u naslovu svoga protokola (zove se samo »nodarom«). Prema tomu on se, naročito poslije god. 1597., nije ni smatrao dužnim da propisno vodi notarsko poslovanje. Da je vodio svoju konceptnu knjigu (protokol), bio bi bez sumnje u nju pisao izrađene isprave kronološkim redom. Čini se, da je on strankama pisao i izdavao isprave ne unoseći ih sve odmah u protokol, nego ih je jamačno tek kasnije, na zahtjev stranke, prepisivao u protokol. To mišljenje potkrepljuje činjenica, da je notar u dvjema ispravama (br. 13. i 15.) lokalizirao pisanje: »v hiši mene nodara niže pisana«, a on nije u protokolu potpisan, no morao je biti potpisan u ispravi, što je izdao stranci. Za to će govoriti i neka površnost, stvarne pogreške ili propusti notarovi, a posebno neuobičajeno kraćenje riječi i čitavih fraza, što je prema kraju sve smionije i češće. Među te notarove površnosti, pogreške i propuste možemo

ubrojiti na pr. nedosljednost u pisanju brojeva (više puta izostavlja titlu nad slovima za brojke, a mnogo češće zaboravlja na točke između brojnih slova), ispuštanje koje riječi u tekstu (što će ih čitač naći dopunjene u mojoj transkripciji u jednokutnim zagradama), pa i takvih, koje su bitne za ispravu, kao što je u br. 30. izostavio u datiranju mjesec, u br. 62. dan i mjesec, u br. 31. izostavio je ime jednoga komesara oporuke, u br. 49. izostavljeno je prezime pok. Antona, u br. 56 nema lokalizacije, a indikciju je ostavio praznu u mnogim ispravama; običnih pisarskih pogrešaka naći ćemo prosječno u svakoj ispravi (na mnoge sam upozorio u bilješkama uz tekst), a među površnosti treba ubrojiti i mnoge neujednačenosti grafijske pa i jezične prirode (o čem će još biti govora), ali najraznovrsnije je kraćenje. Pisar je vrlo mnogo kratio, na što nismo navikli u kancelarskim i notarskim spisima, i to vrlo raznoliko i neobično, izostavljajući pritom vrlo često i title nad kraćenim riječima. To kraćenje je u drugoj polovici protokola postalo upravo mehaničko: pisar krati sve riječi i izraze, koji se češće javljaju, a osobito ih krati pri kraju retka, da bi utrpao svoju šablonsku formulu, bez obzira na ikakve običaje u pogledu kraćenja. Na pr. taštmtnt = taštamenti (br. 47), taštament = taštamentu i taštamente (br. 48), poč ga moi = počam ga mojim (br. 64), doju = dotaju (br. 75), stav = stavim (br. 78) i t. d. Nezgodno je, što je Matković kratio čak i porodična imena, pa je za njihovu rekonstrukciju trebalo porediti sve slučajeve, u kojima je govor o istom čovjeku ili istom prezimenu. Primjeri su takvoga kraćenja: Gržić (br. 13), Gržnć i Gržn (br. 29) i sl. za Gržinić, Marinčić i Marinić (br. 21) za Marinčić, Matkić (br. 27) Matkoć (br. 32) i sl. za Matković, Blažnć (br. 32), Blažinčić (br. 53) za Blažinčić, Fabiēnć (br. 35), Fabiēnč (br. 51) i sl. za Fabijančić, Krivičić (br. 37, 38), Krivić (br. 56) Krivć (br. 63) i dr. za Krivičić, Miklavć (41), Miklavić (br. 49) i dr. za Miklavčić i t. d. Slično, ali u manjoj mjeri, kratio je Matković imena i u matici.

Kojeg su tipa Matkovićeve isprave? Matković je na lijevom rubu (margini) svake isprave napisao: koje je vrsti isprava i kojoj je stranci učinjena (u izdanju teksta ja sam to metnuo iznad isprave kao njen naslov) kao što su to činili i drugi notari u svojim protokolima. U tim marginama Matković ima četiri naziva za četiri vrste svojih isprava: 1. »ištromenti« ili »štromenti« (prema lat. instrumentum ili tal. strumento) za kupoprodaje; 2. »prokura« (od tal. ili lat. procura) za punomoć (samo br. 3); 3. »škrit« (prema tal. scritto) za jedan ugovor o najmu sela (br. 5); 4. »taštament« (od lat. ili tal.

testamento s dilacijom vokala a) za oporuku. Drugih vrsta isprava stvarno u Matkovića i nema. Formular Matkovićevih isprava u biti odgovara tipu kasnijeg talijanskog notarskog instrumenta, uobičajenog na cijeloj našoj obali. Samo Matković izbjegava opširnije formule i što više može pojednostavljuje diplomatske elemente isprave. Njegov »ištroment« sadržava: datiranje, lokaliziranje, svjedoke (»priče«), pravni čin prodaje nekretnina s oznakom »konfina«, stavljanje kupca u »pošes večni«, garanciju prodavača, da će prodaju t. j. kupca braniti »pod obligacion vsega blaga« i na kraju promulgaciju (»kliči«) pred svjedocima. Prokura i »škrit« nemaju kliča. Testamenti imaju također jednostavne i kratke formule. Samo nekoliko prvih ima kratku invokaciju (V ime Isuhrstovo, amen), a drugi niti to, nego se reda: datiranje, lokaliziranje, arenga (t. j. opravdanje pravljenja oporuke), dispozicija (neminovne odredbe za dušu i disponiranje pojedinostima do u tančine), koja se završava postavljanjem baštinika (»eredi«, »redi« ili »odleke«), traženje, da se isprava ima smatrati posljednjom voljom i tretirati kao testamenat, a na kraju je redovito imenovanje »komensara« (obično dvojice, a katkada trojice).

A sada da utvrdim, u kojim je mjestima Matković pisao i datirao svoje isprave. Prvih 20 isprava, koje su datirane od 9. IV. 1595. do 25. II. 1597., pisao je sve u kaštelu Humu, a samo jednu u »kontradi« humskoj. Iste godine 1597. počinju se njegove isprave (sve same oporuke) datirati u kaštelu Draguču ili u njegovoj bližoj okolini, koja se ubraja u »kontradu« ili »teretorij« ili »držanje« dragučko, i to golemom većinom sve do g. 1639; kroz to vrijeme se tek manji broj isprava datira izvan dragučkog teritorija, i to opet u Humu (2 isprave g. 1598.), zatim u »teretoriju«, »kontradi« ili »držanju« račićkom (Račice, i to 4 isprave iz god. 1600-1601.) i u »kontradi« grimalskoj (Grimalda, i to samo jedna isprava iz g. 1606.). Što se posebno tiče lokalizacije u dragučkom kraju, isprave se datiraju: ili u samom kaštelu Draguču (g. 1610., 1612., 1629. i 1635.), ili pred kaštelom dragučkim (1597., 1599., 1604., 1605., 1607., 1610., 1611., 1614., 1615., 1618., 1620., 1625., 1630., 1631., 1636.), ili u pojedinim naseljima dragučkim, i to: na Hrvatinićevu Bregu (g. 1597., 1603. i 1610.), na Malom Bregu (g. 1608., 1609. i 1629.), na Bregu (g. 1605., 1607., 1610., 1611., 1624., 1627.), u Dolu (g. 1597., 1603., 1604., 1605., 1606., 1607., 1611., 1612., 1618., 1622., 1625., 1626., 1627., 1631., 1635., 1638. i 1639.), pod Zmini (g. 1598., 1606.), u Brčinama (g. 1605., 1606., 1609., 1624. i 1625.), za Smrekovcem (g. 1610., 1617. i 1630.),

u Jezercima (g. 1618., 1622., 1625.), u Brodu (g. 1624.), poli Krivičić (g. 1636.) i još na par mjesta, koja se ne dadu razabrati.

Iz navedenih podataka razabira se, da je stalno boravište notara Matkovića bilo kaštel Hum od g. 1595. (u travnju) do 1597. (u veljači), a zatim stalno do kraja Draguč; jedino još postoji mogućnost, da je možda g. 1600-1601. proveo u Račicama, jer se te dvije godine njegove isprave datiraju samo u račičkom »držanju«. Da je one dvije godine stalno boravio u Humu, svjedoči i to, što u tri isprave toga doba (br. 3, 13 i 15) zapisuje »v kaštele Hume, v hiši mene nodara«. U njegovim dragučkim ispravama nigdje se tako ne kaže, što je u toliko razumljivo, jer se testamenti pišu redovito u kući umirućeg. U jednom se testamentu (br. 40. od 9. IV. 1605.) tek u trećem licu spominje naš notar, kada testator Pisarić ostavlja »mlev pre Jadretu Matkoviću«. Već prije (u ispravi br. 33. od 13. I. 1599.) pušta jedan testator mise sv. Grgura »piscu«, kojega ne imenuje, ali je jasno, da je taj pisac svećenik.

U vezi sa svime, što je dosad rečeno o Matkovićevu notarijatu, treba da se osvrnemo na već spomenute dragučke privilegije, što su ih navodno dobili od Venecije g. 1508., u pogledu notarske službe. Po tom je privilegiju skup dragučkih građana imao pravo da sebi bira dušobrižnike, t. j. kurata i kapelana, i da ih ovlasti da sastavljaju sve vrsti javnih isprava. Pri izradbi oporuka svećenik je bio dužan, da piše testatorove riječi, kako su bile rečene, u prisutnosti dvaju svjedoka; zatim su se morale izvršiti »stride« (»kliči«) od strane »banke« (suda), bez čega nije oporuka imala vrijednosti. Ako unutar osam dana nije bilo nikakvih reklamacija ni protivljenja, oporuka je bila izvršna.¹⁾ Ako ovo primijenimo na Matkovićev slučaj, moramo utvrditi nekoliko činjenica.

Prije svega naš se notar i sam na naslovnoj strani svojega protokola naziva popom. On je identičan s Andrejem Matkovićem, kuratom (župnikom) u Draguču od tih godina, što posebno posvjedočuje identičnost rukopisa u našem protokolu i u matičnim knjigama Draguča iz istog vremena. Iz tih matica možemo razabrati, da je Matković u njima zapisivao krštenja, vjenčanja i smrti od g. 1603. (prvi zapis upravo 6. svibnja 1603.) pa sve do g. 1650. (posljednji je zapis od 17. ožujka 1650.). Da li je Matković već od g. 1603. bio u Draguču »kurat«, ili je isprva bio samo kapelan, ne da se iz matica razabrati.

¹⁾ Isp. A. Grossich, o. c. str. 87-88 i 91.

Jedno stoji, da njegovo zapisivanje u matičnim knjigama prekidaју zapisi drugih ruku, da je dne 5. kolovoza 1621. krstitelj »pre Matie Pernačić kapelan (v) Draguče«, a dne 11. siječnja 1641. glasi zapis: »z dopušćenjem mnogo redovnoga g(ospo)d(i)na pre Andreja Matkovića dostojnoga kurata v Dragučí kerstih ja pre Mate Brajan« i t. d. Dakle uz kurata u Draguču je postojao i kapelan, ali ne razabiramo, kada je Matković postao kapelan, a kada kurat. Budući da su se u Matkovićevu protokolu zapisi počeli datirati u Draguču već od g. 1579., vjerojatno je, da je on te godine postao ovdje kapelanom, a istom g. 1603. kuratom. Prije toga, t. j. god. 1595.—1597. jamačno je bio kapelan u Humu; kurat je tada u Humu bio Matija Mihovilić (isp. ispravu br. 19). Budući da su mu notarski zapisi od god. 1600—1601. datirani samo u Račicama, možda je u to vrijeme bio kapelanom u tom mjestu.

Matković se dakle spominje kao pop sve od g. 1595. do 1650., pa nas ta dugotrajnost nešto začuđuje, ali je potvrđuje još jedan autentičan dokumenat, i to izvještaj »ad limina«, što ga je podnosio Sv. stolici tršćanski biskup Antonio Marenzio god. 1650., gdje se o Draguču i o našem Matkoviću nalaze ovi podaci: »Draguch parochia Sanctam Crucem colit, habet parochum R. Andream Matcovich, utcumque idoneum, aetatis 90 annorum, qui Illirico sive Glagolitico idiomate Missas celebrat et Sacramenta ministrat.«²⁾ Prema tomu i biskup službeno tvrdi, da je Matković glagoljaš, koji glagoljski misi i dijeli sakramente, a osim toga saznajemo, da ima 90 godina, ali da je još sposoban. Matković je dakle rođen negdje g. 1560.

U kojem je mjestu rođen naš Matković, o tom nam poznati izvori ništa ne govore, ali s velikom se sigurnošću može reći, da je rođen u samom Draguču. Za to govori prije svega činjenica, da je u Draguču bio župnik; u onim vremenima seoski su župnici redovito domaći ljudi, a tek u nestašici domaćih, župnik će postati stranac. Drugi je momenat to, da je u Draguču prezime Matković bilo veoma često, kako to potvrđuje i naš protokol i matična knjiga. U matici vjenčanih Draguča svjedok je 24. XI. 1585. žakan Jadre Matković, i baš to će biti kasnije dragučki župnik. Konačno za to govori najviše jezik, kojim je pisan njegov notarski protokol: to je hrvatskočakavski dijalekat pod utjecajem slovenskokajkavskih govora, s tipičnim kolebanjima u glasovima i oblicima.

²⁾ Prema Crnčićevu prijepisu iz arhiva Kongregacije koncila, L. Jelić, *Fontes historici liturgiae glagolito-romanae*, Krk 1906, XVII, br. 141; isp. i B. Benussi, *La liturgia slava nell'Istria*, Parenzo 1893, str. 95.

Matković je dakle mogao kao kurat biti izabran za notara na skupu dragučkih građana, ali on je u Draguču kurat istom od g. 1603., dok isprave piše već prije, i to od g. 1595. u Humu, u Draguču i u Račicama. Prema tomu nije on notarsko ovlaštenje imao samo za Draguč, ili je trebalo da ga za to posebno ovlaste ljudi iz Huma i iz Račica. Stvar nije jasna, ali treba imati na umu, da se on ne potpisuje kao notar po mletačkom ovlaštenju (*»veneta auctoritate«*), a osim toga da imamo i iz drugih mjesta Istre potvrda, kako svećenici pišu isprave bez titule javnih notara. Što se tiče obaveze, da svećenik pri pisanju oporuka mora pisati riječi točno, kako ih je testator rekao, to je vrlo raširen običaj u notarijatu, te nije karakterističan za Draguč. Isto tako nisu baš za Draguč karakteristične ni druge gore navedene odredbe.

No ako Grossichevi podaci o pučkom izboru notara imaju neke vrijednosti, onda iz njih moramo zaključivati, da je ne samo Matković, nego da su i drugi glagoljaši svećenici Draguča vršili službu notara hrvatskim jezikom i glagoljskim pismom, ali da nam se njihovi protokoli nisu sačuvali.

Dragučki kraj spada u dijalekatskom pogledu dandanas u čakavsko-kajkavsko jezično područje, i to točnije u buzetski tip, kako ga je nazvao i okarakterizirao Malecki³). Ja ću navesti nekoliko karakterističnih momenata u jeziku Matkovićeve protokola zajedno s odstupanjima (dubletama), kako bi se u poređenju s današnjom slikom mogli stvoriti neki zaključci. Pritom treba imati na umu, da je i Matković pisao pod utjecajem hrvatskoglagojske književne tradicije, pa da stoga ne će uvijek odražavati hrvatski pučki izgovor mjesta Draguča, a k tomu njegova grafijska sredstva nisu bila tako savršena, da bi mogla točno azraziti sve glasove i njihove nianse, što nije, naravno, bio ni pisarov ideal.

Upitna zamjenica je u Matkovića bez iznimke *ča*; čakavski je u osnovi i fonetski i morfološki sistem, a isto tako i rječnik. Glas *ě* se redovito reflektira kao *e*, a katkada kao *i*, na pr. u riječi *rič* (3), *sinožet* (13, 42, 80 i dr. redovito), *kadi* (5, ali redovito *kade*), *poli Orih* (53, ali *orehi* 39), *sideć* (38, 40 i dr. redovito), *Bilica* (40), *Potbilica* (35); imena lokaliteta govore dakle za starinu ikavštine. — Poluglas se reflektira redovito kao *a* (na pr. u nastavku *-ac*, čak u imenu *Škorjanac* 22, 26, 54 i dr.), ali nalazimo *semrt* (49, 50, 55 i dr., što nalazimo često u čakavskim spomenicima, pored *smrt* 58,

³ Mieczysław Malecki, Przegląd słowiańskich gwar Istrii, Krakov 1930., str. 93—99 i dr.

64, 65 i dr.) i *Gašper* (15, 55 i 61). — Reproduciranje glasova *o* i *u* kao da je posve pobrkano, no to je bez sumnje samo odsjev nečistog izgovora tih glasova u Matkovićevu dijalektu. U najviše slučajeva *o* se doduše piše na etimološki ispravnom mjestu, ali vrlo često ga zamjenjuje glas *u*, bez obzira na kvantitet, a često se u istim riječima i u istom položaju izmjenjuju *u* i *o*, na pr. *naiprvu* (37, 38, 41 i dr. pored *naiprvo*), *Grgor* (21, 40, pored *Grgur* 39, 41), *buže* (4, pored *bože* 8, 10), *telu* (38, 47, uz *telo* 37, 49, 56), *to rečeno blagu* (40), *moje blagu* (51), *odlučenje ku oću da bude obdržanu* (42), *vsako letu* (55, 62, 71), *na Novu letu* (59), *žitu i vino* (72), *kamu* (73), *Vicencu* (73, 77), *v Bruđu* i t. d. Isto tako se prvotno *u* često zamjenjuje glasom *o*, na pr. *ozrok* (5), *olik* (5, pored *uliku* 26 i dr.), *očinit* (21), *Locija* (21), *sokna* (21), *pošćam* (33, 50, 51 i dr. pored *pušćam* (26, 51, 52 i dr.), *dokat* (57), *Mišeto Kocitiću* (70), *svetomu Telo* (70), *kopuje* (6) i t. d. Nazalno *o* redovno se reflektira kao *u*, na pr. *jednu uliku* (40), *moju ženu* (39) i sl., ali nalazimo i *o*, na pr. *jednu bandero* (59), *jednu uliko* (73, 89, 98), *jednu grebło* (78), *rokavi* (37) i sl., a koleba se i u riječi *suprotivit* (13, 15, 16 i dr.) i *soprotivit* (10, 11 i dr.). — Glas *e* redovito čuva svoje mjesto, ali se ono utanjuje te prelazi u *i*, a možda se katkada i posve reducira (što se iz pisanja ne može uvijek razabrati). Tako pored *Jure* (16, 17, 91) imamo češće *Juri* (4, 42, 62 i dr.), dok je genitiv *Jurja* ili *Jureta*. U zamjениčkim i pridjevskim nastavcima mekih osnova, a često po analogiji i tvrdih, nalazimo istu pojavu, tako nalazimo: *rečenom* (21, 65 i dr.), *jednomu* (62, 75, 76 i dr.), *drugomu* (56, 75 i dr.), *vzveličenoga* (3), *duhovnoga* (3), *telesnoga* (3) i t. d., ali i *dobrega* (38), *jednei* (86), *jednega* (26), *jednemu* (54, 99), *drugei* (86), *drugemu* (58, 62, 76), *rečenega* (42) i, naravno, *gibljučega* (29, 32, 45) i *ležećega* (45) pored *dobriga* (32, 33, 34 i dr.), *zdraviga* (27), *drugiga* (45), *drugimu* (34, 35, 54), pa i *druzimu* (28), *Martinčičeviga* (33), *na Hrvatiničičevim brigu* (51), *na Bregu Hrvatiničičevim* (59), *na Malim bregu* (57), *starimu* (21), *ležećiga* (29, 32, 34), *gibljučiga* (34), *namešaniga* (82). Posebno navodimo primjere zamjениčkih oblika; u njima su naime gotovo bez iznimke prevladali nastavci palantalnih osnova, tako da ima u Matkovićevu protokolu obilje primjera kolebanja između glasa *e* i *i* u nastavcima, na pr.: gen. i ak. sing.: *tega* (47, 55, 102), *onega* (3) uz *mojiga*⁴⁾ (39, 40, 42, 51), *svojiga* (45); dat. sg. m. r.: *mojimu* (40, 42, 47, 51, 60, 61,

⁴⁾ Ja sam Matkovićevo *moiga*, *svoiga* i sl. reproducirao i ovdje u tekstu kao *mojiga*, *svojiga* i sl., ali time ne prejudiciram eventualni reducirani izgovor *moiga* (*mojga*), koji je običan u današnjim kajkavskim govorima Istré.

66); dat. sg. ž. r.: *mojei* (37, 39, 49, 52, 60, 61, 66, 92, 95); lok. sg. m. r.: *tem* (36, 39), *mojem* (49, 89), *mojim* (39, 51); lok. sg. ž. r.: *svojei* (54); instr. sg. m. r.: *mojem* (40, 77), *vsem* (40, 44, 50, 55, 56, 77), *mojim* (50, 55, 56, 58, 64, 66); gen. i ak. pl.: *oneh* (3); dat. pl.: *mojem* (35). Osim ovih dolaze kontrahirani oblici: *moga* (97, 104), *svoga* (6), *momu* (90), *svomu* (32, 34, 35). Ima primjera i za ovakve oblike dativa sg. zamjenica i pridjeva ž. r.: *moji hćeri* (90), *moji nevesti* (92), *vsaki hćeri* (23, pored češćeg *vsakoi* 23, 38, 47), *hćeri mlaji* (23), *sveti Mariji* (102), *pušćam ji* (26), *to ji pušćam* (26), *sam ji obećal* (29, pored *jei* 39, *nei* 97, *noi* 30 pa i *jui* 46). — Vokalno *l* nalazimo redovito kao u (*dug* 24, *dužan* 5) čak i u imenu *Hum* (1, 2, 5 i dr.), *Humščina* i sl., ali ipak ima primjera i za *Hom* (3, 6). — Konsonantsko *-l* (na kraju riječi) ili ostaje na svome mjestu (kao: *dal* 53, 55, 64 i dr., *otel* 6, *kupil* 13, *omrl* 45, *pol* 71, 74, 94 i dr., *Škrl* 51, *Mihel* 6) ili se reproducira kao *v* (što odgovara današnjem bilabijalnom *w* u tom kraju), na pr.: *Mihel* (51, 56, 78, 80, 89, 96 i dr.), *debav* (60), *pšev* (32), *pov* (77), *Kurev* (105), *Kabav* (60), *razdelav* (32). Ista se pojava tu i tamo nađe i usred riječi u zatvorenom slogu, i to: *devnica* (27), *Devnica* (35, 64, 79), *v Dovce* ili *v Dovci* (55, 104) i *Rimavda* (45). Na ovu pojavu je nalik prelaženje vokala *o > u > w* u imenu *Ravš* (16, 17). — Prijedlog (prefiks) *vb* reflektira se uvijek kao *v* ili *va*: *v kaštele* (2, 3, 4, i dr.), *v strane* (26), *va ime* (25, 26), *vsaki* (3, 6 i dr.), *vse* (6, 7, 10), *vsega* (6, 10, 4), *vas* (31), *vzet* (5), *vazet* (22) *vzame* (30), *vazme* (30), *vnuk* (104); primjer *u hiše* (54) je gen. sg. i ne ide ovamo. — Za skupinu *vl* na početku riječi primjeri su: *vlašća* (37, 38, 43), a za *l*: *lastina* (5). — Od karakterističnih imenskih oblika spominjem samo lok. i instr. sing. U lok. m. i sr. roda izmjenjuju se nastavci *-e*, *-i* i *-u* (ovaj je najrjeđi), na pr.: *v kaštele* (2, 3, 10 i dr.), *v Rime* (23), *v Kable* (87, 104), *v Roči* (17), *v kaštele Dragučići* (55, 89), *v cimiteri* (50, 51), *v Osoji* (31, 51), *po Božići* (51), *v gradi* (5, 54), *v grobi* (55), *na blagi* (89), *po Brteti Tkalci* (17, 18), *v Lugu* (14), *na bregu* (59, 60, 61), *v držanju* (42, 43). U lok. ž. r. najobičniji je nastavak *-i*, a rijedak je *-e*, na pr. *v kontradi* (1, 7, 16 i dr.), *v hiši* (3, 4, 5 i dr.), *na ceni* (8, 10, 13 i dr.), *na postelji* (54), *v Broščići* (73), *v strane* (26). — U instr. sg. m. i sr. r. redovit je nastavak *-om* (kao *telom* (54 i dr.)), a u ž. r. stalan je nastavak *-u*, na pr.: *pred hišu* (34, 71), *pred pravdu* (13, 14, 15 i dr.), *pod Presiku* (51), dok je rijedak nastavak *-o*, kao na pr. *pred vsako pravdo* (8). — Vrlo je karakteristična za Matkovićev jezik i današnja osobina buzetskog dijalekatskog pojasa, a to upo-

treba nominativnog oblika imenica ž. r. sg. u službi akuzativa, na pr.: *pušćam hiša* (42, 54), *pušćam niva* (21, 42), *pušćam jedna ulika* (71), *pušćam vsa intrada* (72), *pušćam jedna stara sukna* (72), *pušćam moē skriña... moē kotiga* (92), *naporuča duša* (52), *na kvatrnica božićna* (74), ali su češći slučajevi akuzativa na -u ili -o (vidi primjere spomenute kod refleksa glasa o). — Još spominjem neke karakteristične oblike za nom. sg. sr. r.: *trsi* (39, 51, 73, 68), gen. *trsé* (= *trsjá* 51), *vanjeli* (21), *grmli* (34), *poštteni* (29). — Ističe se sklonost pravljenja ličnih imena po tipu t-osnova srednjeg roda, na pr. *Grže-Gržeta* (4, 5, 24 i dr.), *Brne-Brneta* (14, 89), *Brte-Brteta* (1, 2, 4 i dr.), *Jure-Jureta* (29, 54, 60, 100), *Jadre-Jadreta* (69, 76, 102), *Vice-Viceta* (4, 5, 43, 103) i t. d. Od ovakvih se osnova prave dalje pridjevi, na pr.: *Iveća* (39), *Mateća* (31), *Lucećin* (53), *hćeri Luceći* (44), jer čak i ženska imena dobivaju oblik t-osnova, kao na pr. *Kate*, dat. sg. *Kateti* (46), *Mare*, dat. sg. *Mareti* (51). — Ima primjera za j na mjestu prvotnoga d', dj i jd: *mlaji* (23), *Mejica* (51), *poje* (34, 60, 66, 77, 102), ali nalazi se i *naide* (21, 25, 28), dok inf. glasi *nait* (7, 8, 13, 14).

Navedeni jezični elementi u Matkovićevu jeziku u poredbi sa crtama čakavsko-kajkavskog dijalekta buzetskog tipa, kako ih navode Maček i Ribarić⁸⁾ i davno prije Rešetar,⁹⁾ pokazuju u današnjem jeziku toga kraja više kajkavskih elemenata nego u Matkovićevu protokolu. Tako u protokolu na pr. nema traga refleksu *b(a) > o* u sufiksalsnom položaju (petok); nema pojave *-v > -u* (šegau); u instr. sg. ž. r. u pravilu nema nastavka *-o*; u superlativu nema primjera elementu *nar-*, nego dolazi samo *naj-*; u 3. l. pl. nema završetka *-jo* ili *-ju* (tipa rečejo-rečeju). K tome mnoge osobine dolaze tek kao alternativne dublete čakavsko-štokavskim karakteristikama, na pr. kako je već rečeno, nazalno *o > u* ili *o*; krajnje *-l > v* (= *u*) ili ostaje nepromijenjeno i sl. Kajkavizmi ili čakavizmi leksičkog blaga ne mogu se uzeti kao decidirani, jer se t. zv. kajkavizmi ili slovenizmi često nalaze na širokom čakavskom području, kao na pr. *hiša*, *vas* (= selo), ali (= ili), *otrok*, *hlapac*, *klicati* (= *zvati*), *dekla* i sl. Stoga se za mnoge riječi, što dolaze u našem tekstu i u slovenskim govorima, ne bih usudio reći, da su baš slovenizmi (ispor. rječnik na kraju ove radnje). Svakako ističem, da u Matkovića ne nalazim karakterističnih

⁸⁾ Josip Ribarić, Razmještaj južnoslovenskih dijalekata na poluotoku Istri, Srpski dijalektološki zbornik, knj. IX. (Beograd 1940) str. 9—23 i dr.

⁹⁾ Milan Rešetar, Die Čakavština und deren einstige und jetzige Grenzen, Archiv für slavische Philologie XIII (1891) str. 166—175.

slovenizama istarskih kajkavaca: kateri, noben, prašat, tudi, jen, štiri i sl., tek nalazim riječ *miza* (33) i *priča* (4, 5, 10 i dr.).

Nakon svega ovoga ipak se ne može naprećac odgovoriti na pitanje, da li je jezik dragučkog kraja danas više kajkaviziran nego što je bio u Matkovićevo doba. Analogno ne možemo odgovoriti bez dublje analize ni na pitanje, koliko je Matković pisao pod utjecajem čakavskoglagoljaškog književnog jezika. Svakako mnoštvo primjera jezičnog kolebanja kod Matkovića dokazuje njegovo laviranje između dvije aktuelne jezične struje: čakavskotradicionalne i lokalno-kajkavske. Za primjer utjecaja glagoljaške tradicije spomenut ću: crkvenoslavenska imena mjeseci (*jenvar*, *pervar*), *pročaē* (12, 13, 16 i dr.), *četrdesetni* (32, 35), *odlučeniē* (38), *imaniju*, *držaniju* i *prodaniju* (13), *razlučeniju* (47), *Isuhrstov* (21, 22, 23) i *Hrstov* (24, 25).

Prije nego prijeđemo na sam tekst potrebno je nešto reći o grafijskim i ortografijskim osobinama u Matkovićevo protokolu, a zatim o načinu ovog prijepisa na latinicu.

Matković piše razvitom glagoljskom kursivom, jednolikim, sitnim slovima. Najveći dio slova je dugačak (četverolinijski), a među dvjema linijama ostaju samo slova: **ſ**, **ꝛ**, **ꝛ** (ležeći), **ꝛ** i **ꝛ**. Slova se ponajviše dodiruju i vežu, a ima i ligatura, osobito sa slovom **ꝛ**; zanimljiva je ligatura »jur« (ĉ) kao i samo slovo »ju« (ȝ). Vertikalne su, po običaju, ligature sa slovima **ꝛ** i **ꝛ**, ali se slovo »u« u pojednostavljenom obliku (ʒ) dosta često piše i posve nadredno. Inače nema nikakvih paleografskih osobitosti, na koje bi trebalo posebno upozoriti, nego ponovno ističem kursivnost oblika, recimo, slova **ꝛ**, koje dolazi i u ligaturnim kombinacijama, na pr. »si«, »so«, »st« i sl. No sve se te stvari mogu točnije vidjeti na priloženoj slici 8-og lista.

Posebno spominjem, da Matković za glas *j* redovito ne upotrebljava slovo **ꝛ**, osim cigla četiri puta, i to dva puta za ime *Jerolim* (u br. 29), jedamput u imenu *Jezercih*, a jedamput u riječi *oficije* (oba slučaja u br. 74); jedamput je upotrebio (možda i omaškom) slovo **ꝛ** za *j* (*mojuoi* 44); inače se i Matković po glagoljaškoj tradiciji svakojako ispomaže u nadoknađivanju slova *j*: slovom **ꝛ** (na pr. *moi*, *moiem* i sl.), slovom **ꝛ** za *ju* (kao *moju* i sl.), slovom **ꝛ** za *ja* (kao *moē* = *moja* i sl.), ili nema nikakve zamjene, i to ispred *e* (na pr. *moe* = *moje*) ili ispred *i* (na pr. *moi* = *moji*). Slovo **ꝛ** nema nikakve druge vrijednosti nego »ja«, pa sam ga tako shvatio i u

imenu *Kocénak* (98). Primjećujem, da je riječ *eredi* četiri puta napisana latiničkim e na početku riječi (u br. 4, 10, 11 i 13); u glagoljskoj tradiciji nije ovo osamljen slučaj, da se početno e u stranim (latinskim i talijanskim) riječima piše latinskim slovom (na pr. u rukopisima Disipula iz XVI. i XVII. st. i u Vranićevu zborniku iz g. 1613.), čime se bez sumnje htjelo upozoriti na izgovor e bez jotacije. Latiničko je slovo q, koje Matković piše poput arapskog broja 9 ispred imena pokojnika, što se mora shvatiti kao imitacija latinske kratice q za quondam. Pod utjecajem talijanske grafije Matković je napisao nekoliko puta z namjesto c: *zenu* (6, 8), *zimiteri* (22) i *Zigan* (34).

Glas n se jednako piše kao i ñ (ñ), a često se tako piše i grupa nj, samo se riječ odluč'enje piše *odlučenie*, *odlučeniè* i sl. I za palatalno l' piše Matković samo l, pa njegov izgovor ostaje time nepreciziran: l, lj ili j.

Poluglas se ne upotrebljava, a niti apostrof.

Kraćenje riječi kod Matkovića nije rijetka pojava. On prije svega krati uobičajene riječi kao: bg (=bog), gdna (=gospodina), stga (=svetoga) i sl. stavljajući iznad kraćenice titlu u obliku krivulje nalik na široku kvaku; ali krati i riječi: spd (=spud), pšcm (pušćam), lbr (=libar), pa čak i vrlo neuobičajene riječi i na neuobičajeni način, t. j. krnjeći riječi na kraju ili u sredini pa čak i na početku, vodeći se katkada posve mehaničkim principom uštede prostora, osobito na kraju crte, na pr.: *vm* (=vsem 63), *taštmen* (=taštament 98), *taštamnt* (=taštamenti 33), *Blažnc* (=Blažinčić 32), *shv* (=Isuhrstovo 21) i sl.; no vrlo često pisac ne meće u takvim slučajevima nikakva znaka kraćenja nad riječi, tako da nas katkada ostavlja u dvoumici, osobito kad tako krati obiteljska imena, na pr. *lećiga* (=ležećiga 29), *drugi* (=drugimu 35), *Fabiênc* (=Fabiêničć 35), *Gržic* (=Gržinić 13), *Ceke* (=Cveke 13), *Matkoć* (=Matković 42) i t. d. Katkada je pisac skratio čitave riječi i fraze, jer su dio uobičajene formulacije; ispor. na pr. u br. 1 i 2 riječi *v rečenom kaštele* i sl., koje su u ovom izdanju stavljene u zagrade < >.

Kod prenošenja s glagoljskoga originala na latinicu postupao sam tako, da ne ostane sumnja, kako je što pisano u originalu. Stoga, gdje god je to bilo moguće, latiničko slovo odgovara takvom slovu u glagoljici; nedostaci grafije riješeni su ovako:

ꙗꙗ	reproducira se kao	j;
ꙗꙗ	„ „ „	ǰ (dolazi samo u brojnoj vrijednosti);
ꙗꙗ	„ „ „	ï; (dolazi samo u brojnoj vrijednosti);

ff	reproducira se kao	l,	a u palatalnoj službi kao	l;	
P	"	"	"	n, a u palatalnoj službi kao	ń;
w	"	"	"	ć, a u vrijednosti šć kao	šć (kursivno);
W	"	"	"	ju (kursivno);	

nedostatak glagoljskog znaka za glas j riješio se tako, da je ostavljeno nedirnutu i, kad god ono stoji na mjestu glasa j, a kad god se moglo pretpostaviti, da je e ili i bilo prejotirano, svaki put je dodano j (kursivno); j je dodano ispred i također u slučajevima, kada je to i možda reducirano (na pr. moiga = mojiga ili mojga);

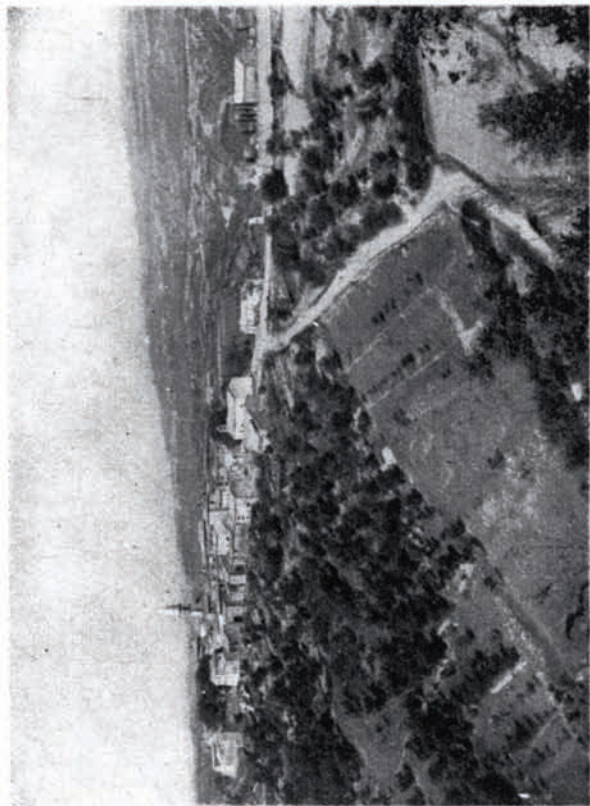
brojevi su pisani po istom principu transkripcije, samo su brojne vrijednosti reproducirane i arapskim brojkama u uglatim zaporkama, a tittle nad brojnom vrijednošću su izostavljene iz tehničkih razloga; uostalom ni u originalu često nema tittle;

rečenične interpunkcije, kojih u Matkovića i nema (osim po koja točka) dodavao sam po smislu, ma da je taj posao otešćan lošom stilizacijom;

isto tako stavljao sam na početku rečenica kao i na početku vlastitih imena velika slova, a enklitike i proklitike, koje se redovito drže svojih riječi, rastavljao sam po današnjem običaju;

kraćene riječi, koje se nalaze pod titlom razrješavao sam stavljajući izostavljene dijelove u oble zaporke (), a kraćenice bez tittle ili slučajno izostavljena slova i riječi stavljao sam u zaporke < >; izgubljeni i nečitljivi tekst ili sam stavio u uglate zaporke [], ili sam stavio na tom mjestu točkice.

Numeracija pojedinih isprava je naša, a isto tako oznaka folijacije sa strane teksta. Naslovi isprava su izvorni (u koliko nisu u < > zapor-kama), samo što su u izvorniku pisani marginalno.

1. Panorama Draguča.

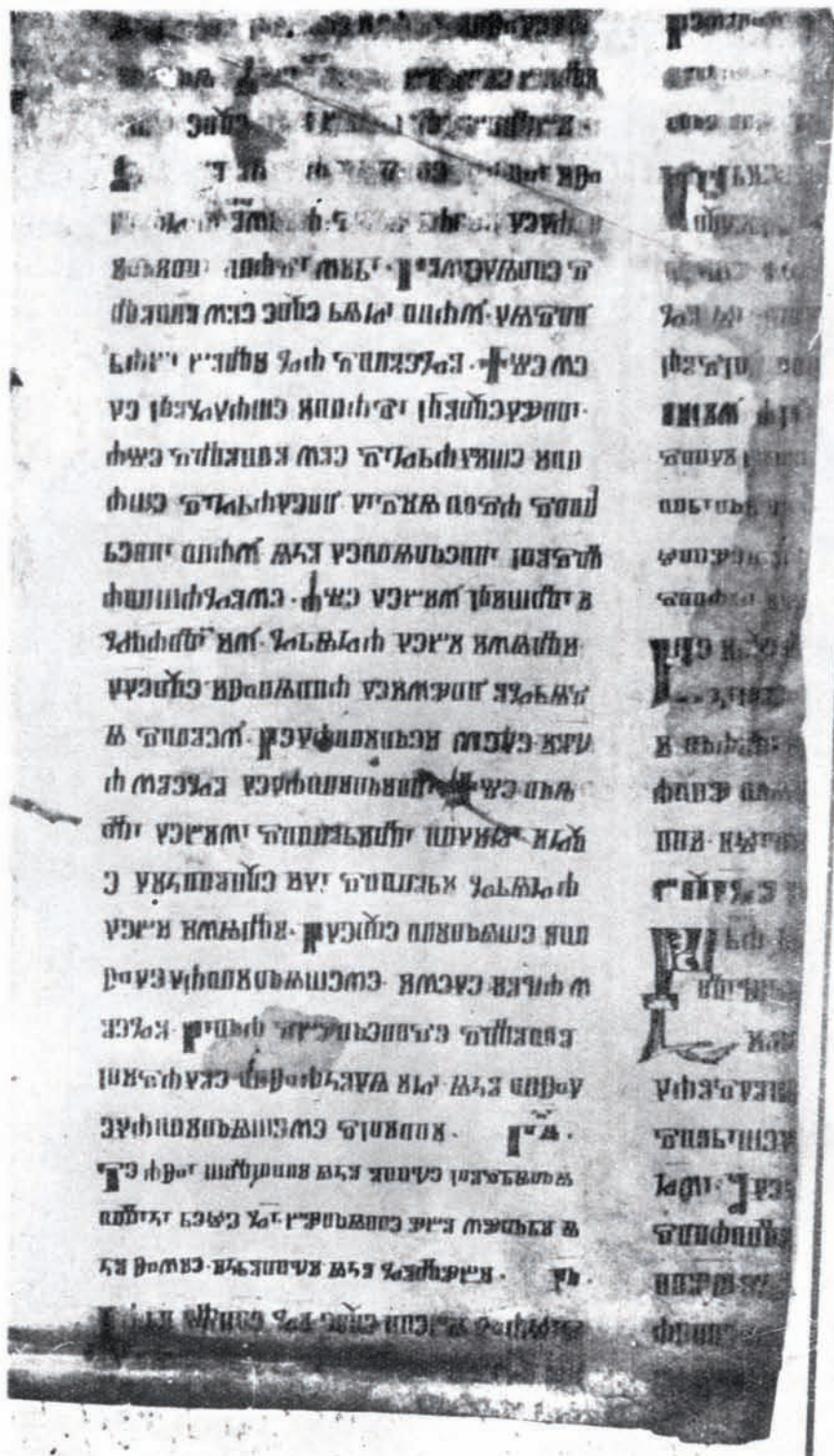

2. Natpis u crkvi sv. Roka iz g. 1565 (v. str. 84).

[The page contains approximately 10 lines of handwritten text in a cursive script, likely a church register. The text is extremely faded and difficult to decipher, but appears to follow a repetitive structure for recording marriages. Each line likely contains names, dates, and possibly the names of witnesses or officiants. The script is dense and fills most of the page area.]

Ը	Վ	Դ	ՊՏԻ ԶԱՌԻ ՈՒՅԵ • ԻՐ • ԹԻՅՎԻ Կ Թ • ԿՉԱԿ ԶԻՆՅՎԻ • Ե • ԽԵՎԻ
		Վ	ԶԱՌԻ ԶԻՄ ԶԻՆՅՎԻ :
Թ	Ս	Ի	ՅԵՆԻՆՈՒՅ • ՆՄՐԱՍՏՅԻԻ • ՄԱՅԵՍԱՅՎԻՍՈՒ • ՄԹՎ :
Թ	Վ	Ը	ՆՈՒՆՅԱՅՎԻՆԻ • ՏՐՈՍՆԻՒԻ • ՆՇԱՆԻԹՎԻՒԻ • ՄԷ :
Յ	Ս	Ս	
Յ	Ի	Զ	ՀԱՇՅՐԻ • ԸՆԴՐՈՒԻ • ԶՈՒՎ :
Ս	Ը	Ս	
Ս	Ս	Զ	ՔՐԻՄԻՆԿԱՅ • ՄԹՎ :
Ս	Զ	Ս	ՍԻՅՎԱՅԱԿՈՒ • ՄԹՎ :
Ը	Ս	Վ	ՄՈՍԻՒՆՈՒՒԻ • ԸՆԴՉՊ • ԶՈՒՎ :
Վ	Վ	Թ	ՄԵՍԻԻ • ՏՐՈՍՍԵՎԱՅ • ՄԹՎ :
Վ	Ս	Ի	ԸՆԿԻԸՎ • ԹՐՄԻՒԻ • ՍԵՉՎԻՅ :
Ս	Ը	Ը	ԶԵՆԻՒՒ • ՄԻՆԿԵԻ • ԸԹՐՈՎՄԱՅՍՈՒ • ՏՐԻԹՈՒՆԻՒ • ՄԹ :
Ս	Ս	Վ	ՆՍԻՍՏՆԵՅ • ՅՈՂ • ԸՍՍԻՒԻ ՄՈՒՍԵՅՈՒՍ ԸՆԿՈՍՈՒ :
Ս	Վ	Զ	ԶՍԵՅԱՅ ՄԵՂԱԻ ՅՂՄԱՍ
Ս	Ս	Ս	ՄԹՍԻՒԻ • ԶՈՎԵՍԱՅՎՈՒ • ԶԻՆՍՈՒԹՎԵՅ • ՄԷ :
Վ	Յ	Ս	ՅՅՈՍՍՎԻՒԻ • ԵՂՁԻ • ԶՈՂՈՒ •
Վ	Ս	Ս	ՍԻՒՆԿԵՅՄԻՒԻ • ՅՐԱՆԿԵՅՄԻՆԻ • ՄԹՎ •
Ս	Ը	Թ	ՅԵՍԱՒՈՒՆԿ • ՏՐԵՍՍՈՒՐԱՅ • ՄԹՎ •
Ս	Ս	Ս	ՋԵՄԻՍՏԱՅ • ԵՒԿՈՍ • ԶՈՒՎ •
Թ	Վ	Ս	ՄԵՍԻՒԻ • ԸՆԴՐՈ • ՅՈՂՈՒ •
Ս	Յ	Ս	ՄԵՅՈՍԱՒԱՒ •
Յ	Ս	Ս	ԸՅՏՈՒՄԱՅ • ՏՈՍՎԻՒ • ԼՅՍՄԻՒԻ • ՍԵՉՎԻՅԱՅ • X
Ս	Ս	Ս	
Վ	Ը	Ս	ՏՈՍՎԻ • ՏՐՄԻՒԻ • ՄԹՎ :
Ս	Ս	Ս	ՀԱՇՅՐԻՒԻ • ՄԹՎ :
Ս	Վ	Ս	ՄԵՅՈՍ • ՏՄԻՆԿԱՎԻ ԵՂՁ •
Ս	Ս	Ս	ՄԵՅՈՍԻՒ • ՏՐՄԻՒԻ • ԹՐՄԻՆ • ՍԵՉՎԻՅԱՅ • X
Ս	Յ	Ի	ՔՐՅՈՅՄՈՅՔՄՈՒՄՅՅ • ՄԻՆԿԵ • ՍԵՂՈ • X

4. Brevijar iz g. 1407., f. 192, mjesec »ijun» (v. str. 87).

5. Prvi dragučki fragmenat misala, stupac III i IV (v. str. 94).

P[R]OTAK[OL] MEN[E NO]DARA [PO]PA ANDREJE MATKOVIČA
I PROČAĚ . . . S . . . PISATI VSI MOJI TAŠTAMENTI <I> IŠTRO-
MENTI KOJE SAM ST(O)R[IL]

(Notarski znak)

1605 die

Io(anne)s Rota Canc(ellariu)s Ras[pen]sis].

1.

Ištroment Ivana Skriñara

2

Č f p d [= 1595], v-dikcione ž [= 7], avrila z [= 9], v kaš[tele] Hume, v hiši Šimeta Gržinića, pred pričami: K... g... l i Mih(e)v Ličanin, oba stanuća <v rečenom kaštele>, kade prodaje Marina, hći q. Mihela Posedela, a žena Andreje Ivanića, jedan bakon ñive za vsem ča pristoji okolu ñive večni(m) zako(nom), a to Ivanu Skriñaru, ki rečeni Ivan kopuje za se i za svoje redi večni[m] zakonom; ka rečena ñiva jest v ko(n)tradi homskoi, kade <se> kliče Obrovšćica; konfini od ishoda kupac, od poldan ñiva S(ve)toga Todora, od bure komušćina, od zapada prodavac, ohrañujuć vse boje konfine, ki se mogu nait, za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r n [= 70]; ke rečene pineze prije na ceni; ki rečeni prodavac govori, da ga oće branit pred vsakim i vsako pravdu pod obligaci(on s)vo(ga) bl(aga).

Be klič po Brteti Tkalci.

2.

Ištroment Gašp(e)ra Ma[linarića]

Č. f. p. d. [= 1595], v-dikcione .ž. [= 7], avrila i.v. [= 23]. v kaštele Hume, v h(i)ši Ga[špera] Malinarića, pred pričami: Jurin Bakšić, Ivan P...ć, oba stanuća <v rečenom kaštele>, kade prodaje Jelena, žena q. Blaževića jednu ñivu, a na to obligava Anton Blažević ... prodaje Gašperu Malinariću; ki rečeni Gašp(e)r kopuje za se i

za svoje redi večnim zakonom; ka rečena niva jest v kontradi humskoi, kade se kliče Ėzvine, konfini: od izhoda i od bure kupac, od poldan komušćina, od zapada potok, ohrañajuć vse boje konfine, ki se mogu nait — za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .i.e. [= 26]; ke rečene pineze prije na cen i tako govori prodavac, da ako bi ki <otel> soprotiviti rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svojiga blaga i proča<ê>.

Be klič po Brteti Tkalci, dan kako je zgora, na prič<u> Petar Malinarić, fće Tkalac.

3.

2v

Pro[kura Martina Arciže]

Č. f. p. d. [= 1595], ijuleê na ži [= 17], v kaštele Home, v hiši mene nodara, na svedočastvo: Mihev Ličanin, Kolav Boždon, kade Martin Arciža iz Gole Gorice sa vsakim bojim načinom kako more dela, stavi i ordinava svoga pravoga posla i prokuradora jenerala Ivana Bržentića iz Buzešćine, ki onde biše prežente i kontal se je ovo breme prijet va vseh kavžah, ke ima ili bude imat za vsakim č(ovi)kom za koji uzrok se hoće, a navlastito proti Marini, žene q. Mihela Blaževića, da more konparit pred vzveličenoga g(ospo)d(i)na kapit(a)na raš-prškoga ili pred svakoga vzveličenoga sudca tako duhovnoga kako telesnoga, toliko za prašat koliko i za branit jeneralmente za vse i vsaka rič storit z oblastju postavit drugoga prokoradora ili veće, koliko potreba bude, i oneh ili onega doli vreć i obećuje, da oće vazda imet ogodno ča koli [bu]de učineno od ñega ili od oneh, ki od ñega stavjeni, pod obligacion vsega svega¹⁾ . . . pr(o)č(aê).

1) »svega« valjda pogrešno umjesto »svoiga«.

4.

Ištroment pre Jurê Badovinića

Č f p d [= 1595], v-dicione .ž. [= 7], oktubra na .ž. [= 8], v kaštele . . . v hiši Gržeta Bakše, pred pričami: Grže Bakša, G . . . e Cesar, kade Vice Gržinić rodod iz Huma, a stanuč na Dvijugraščini prodaje jednu sinožet v teretoriji humskoi, v kontradi, kade se kliče Trogir, ča je ñegovu otačastvu, a to prodaje g(ospo)du pre Jurju Badoviniću večnim zakonom, ki rečeni pre Juri kupuje za se i za svoje eredi¹⁾ večnim zakonom — konfini: od ishoda sunca Jure Gržinić, od bure i od poldan Martin Bilinić, od zapada komušćina, ohrañajuć vse buje (!) konfine, ki se mogu nait — za cenu pravu i priseženu, za jednoga vola, komu volu jest cena l(i)b(a)r .r. [= 100]. I prije na cen i rečenoga vola i tako govori²⁾ prodavac, da ako bi ki otel soprotiviti rečenomu

kupcu, da ga oče on brani i obrani pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svojiga blaga i pročaē.

Novembra prvi, miležima više pisana, v hiši Brneta Tkalca, na priču: župan Ivan Koča, Juri Glogovac, kade pre Juri Badovinić, kupac više rečeni rečene sinožete, renunciēva vse svoje račune Brnetu Tkalcu, kako se zgora³⁾ udži.

Be klič po Jureti Frmeli oktobra na .3. [= 8], na priču: Petar Malinarić, Grgor Bakšić.⁴⁾

1) Prvo e je latiničko. — 2) »govogi«. — 3) »e zgora se zgara«. — 4) Ovom je dodatku tinta nešto bljeđa.

5.

Škrit mei Vicetom i Petrom Bakšićem

3

.Č.f.p.d. [= 1595], oktobra na .ž. [= 7], v kaštele Hume, v hiši Gržeta Bakše, pred pričami: naiprvo g(ospo)d(i)n pre Juri Badovinić i Gušte (?) Cesar, kade Vice Gržinić rodod iz Huma, a stanuc na Dvijugraščini,¹⁾ pride akordo z Petrom, sinom Gržeta Bakše, a to za svoje selo, ko je na Humščini, v kontradi kadi se kliče Marič breg,²⁾ a to naiprvo štanciē, hiše poli dvora, dvore, hiše v gradi, vrte, nīve, vinogra(de), sinožete, žire, grmlje tako na lastini kako na komušćini, ča koli ga pristoji, malo i veliko, da je fitava do let .d. [= 5], da vsako leto ča bude o Miheji sektembra rečeni Petar ima davat fita rečenomu Vicetu l(i)b(a)r .i. [= 20] s tim patom, da rečeni Petar ima držat to blagu v governi i ne zapustit v barid i da ima plačat dohotke go(spo)dske, komuske rabote male i velike o svojei moći, a fit da gre rečenomu Vicetu; i da rečeni Vice ne mozi vzet prez ozroka, držeć blago v governi, i plačat fit vsako letu. Olik zrna, ča priraste, da bude na pol. Masarije, ča se naide, v koi vridnosti je sada, da ju ima dat na konac rečenog termena. Ako bi potreba napraviti hiše, da je Vice dužan napraviti. Ako ne bi Vice ovde bil, da ima Petar na kont fita; i ako bi ča prinapravil dvora, da ima bit štimanu i platit nēmu rečeni Vice. I na to bi kuntenta je(d)na i druga parta i pročaē.

1) Slovo »ju« nije jasno. — 2) »Marič breg« je jamačno skraćeno umjesto »Marinčićev breg«, koji je nekoliko puta u Matkovića potvrđen (v. u registru s. v. Breg).

6.

Ištroment Toneta Pećarića

.Č.f.p.d. [= 1595], novembra prvi, v-dikcione .ž. [= 7], v kaštele Home, v hiši Gašp(e)ra Špisa, pred pričami zvanimi i prošeni: pre Juri Badovinić i Martin Gržinić, oba stanuća v rečenom kaštele, kade Anton i Mihel Klinčić, s(i)na q. Jerolima, prodava večnim zakonom vse ča njih pristoji v teretoriji humskoi, kade se kliče Draškovića nīve,

sinožete, žire, grmlje i vse ča ih pristoji, a to Antonu Pečariću, ki rečeni Anton kupuje za se i za svoje¹⁾ redi večnim zakonom, komu rečenomu blagu jest cena prava i prisežena l(i)b(a)r .r.n. [= 170], i priješe na ceni l(i)b(a)r .r.i. [= 120], a rešto, ča manka, na konac kliča. I oni nega stave v pošes večni i tako govore rečeni prodavci, da ako bi ki otel soprotiviti rečenomu kupcu, da ga ote braniti i obraniti pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svoga blaga, i na to se stave poroki Jure Frmela i Luke Klinac i pročaē.

Be klič po Brteti Tkalci miseca dan kako je zgora, na priču: Martin Gržinić i Mihel Gržinić.

1) »svee«.

7.

3v

Ištroment Luketa Brnobića

[Č]f.p.e [= 1596], jenvara .i. [= 10], v ko(n)tradi humskoi, kadē se kliče pod Krug, v hiši mišer Manzina, na priču: župan Ivan Kuća, Martin Ulienić, oba stanuća v rečenom kaštele, kadē Manzin de Manzoni prodaje jednu zatku večnim zakonom, a to Luketu Brnobiću, ki kupuje za se i za svoje redi večnim zakonom, ka rečena zatka jest v kontradi humskoi, kadē se kliče Rujevac — konfini: od ishoda sunca Brne Ličanin i od bure, od poldan i od zapada kupac, ohranjujuć vse boje konfine ki se mogu nait — za cenu pravu i priseženu dukat .k.g. [= 44] dukat po l(i)b(a)r .e. [= 6] so(ldini) .g. [= 4]; i prije na ceni l(i)b(a)r .r.n.g. [= 174], so(ldini) i [= 10], a rešto o Miheji. I on nega stavja v pošes večni i tako govori prodavac, da ako bi ki soprotiviti rečenomu kupcu, da ga oće on braniti i obraniti pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svojiga blaga i pročaē.

Be klič po Brteti Tkalci, miseca i dan kako je zgora, na priču: Petar Malinarić, Ivan Pečarić.

8.

Ištroment Toneta Pečarića

Č.f.p.e. [= 1596], prvara .g. [= 4], v-dikcioni .3. [= 8], v kaštele Hume, v hiši Brneta Tkalca, na priču: župan Ivan Kuća, Brne Tkalac, oba stanuća v rečenom kaštele, kadē prodaje Agniē, hći Lucete Blaškovic, nīve i vse ča nju pristoji Tonetu Pečariću večnim zakonom, ko rečeno blago jest v kontradi hum(s)koi, kadē se kliče Kiselica, i nīva, ka je prik potoka — konfini: od ishoda sunca Brne Pavletić, od poldan Tone Rabak, od bure komuske stazi, od zapada Jure Grškić ohranjujuć vse boje konfine ki se mogu nait — za cenu¹⁾ pravu i priseženu l(i)b(a)r .r.g. [= 104]. I prije na ceni vse pineze, i ona nega postavja v pošes večni, i tako govori prodavac, da ako bi ki otel soprotiviti

rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred vsako pravdo pod obligacion vsega svog blaga. Prvara na gī [= 14], miležima više pisana, v kaštele Hume, v hiši Ivana Pečarića, na priču: Martin Grabar, Batišta Šiért, kade Tone Pečarić, kupac više rečeni rečenoga blaga, renunciéva vse svoje račune Tonetu Rabku, vse kako se zgora održi, i on něga stavi v pošes večni i pročaē.

Be klič po Brteti Tkalci prvara na .e. [= 6], na priču: Martin Grabar, Batišta Šiért.

1) »zenu«

9.

Ištroment Matije i Mihela Klinca

4

Č.f.p.e. [= 1596], prvara na .g. [= 4], v-dikcione .3. [= 8], v kaštele Hume, v hiši Brneta Tkalca, na priču: Martin Gržinić, Martin Grabr(i)ć, oba stanuća v rečenom kaštele, kade prodaje Tone Pečarić vse ono blago, ča je on kupil od Antona i Mihela Klinca, s(i)n(ov) q. Jerolima, a to on prodaje Mihelu i Matiji Klincu večn(im) zakonom, ko rečeno blago jest v teretori(ji) humskoi, kade s(e) kontradi kade se kliče Draškovića, ča jesu nīve, sinožete, grmli, žiri, ko rečeno blago konfina s kupci više imenovanimi, za cenu pravu i pris(e)ženu l(i)b(a)r .r.o. [= 180]. I prije na cenī l(i)b(a)r .r.l. [= 150], a rešto da ih ima čekat do leta. I tako on nīh stavi v pošes večni i tako govori prodavac, da ako bi ki soprotivil rečenomu¹⁾ kupcu, da ga oće bran(it).

Be klič po Brteti Tkalci, miseca i dan kako zgora, na pri(ču): Ivan Gržinić, Gašper Malinarić i pročaē

1) »rečenum«

10.

Ištroment Martina Gržinića

Č.f.p.e. [= 1596], v-dikcione .3. [= 8], prvara na .z. [= 9], v kaštele Hume, v hiši br(a)će s(ve)te Marije, na priču: Martin Grabar, Petar Gržinić, oba sta(nuća) (v rečenom kaštele), kade Petar Krbavac iz Roča prodaje jedan bakan sinožete Martinu Gržiniću, ka rečena sinožet jest v kontradi humskoi, kade se kliče Lug — konfini: od ishoda i od zapada Jure Glogovac, od bure eredi¹⁾ q. Martina Krbavca, od poldan Ivan Krbavac ohranujuc vse boje konf(ine) — za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .m.d. [= 65], so(ldini) .g. [= 4]. I prije na cenī vse pineze i něga postav|a v pošes večni i tako govori prodavac, da ako bi ki suprotivil rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred prav(du) pod obl(iga)c(ion vsega svoga) bl(a)g(a).

Be klič po Brteti Tkalci prvara na bī [= 12], na priču: Petar mal²⁾ Gržinić, Martin Grabrić i pročaē.

1) Prvo e je latiničko. — 2) »mal« je bez sumnje pogrešno, a Petar Gržinić dolazi i drugdje.

Ištroment Martina Gržinića

Čfpe [= 1596], v-dikcione .3. [= 8], prvara na .i. [= 10], v kaštele Hume, v hiši Mart(i)n(a) Gržinića, na priču: Martin Grabar, Semion Gržinić, oba stanuća (v rečenom kaštele), kade Ivan Krbavac iz Roča prodaje jedan bakon sinožete Martinu Gržiniću, ka rečena sinožet jest v kontradi humskoi, kade se kliče Lug — konfini: od ishoda i od zapada Juri Glogovac, od bure eredi¹⁾ q. Martina Krbavca, od poldan Rupe, ohranjuć vse boje konf(ine), ki se mogu nait — za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .n. [= 70]. I prije na cenii vse pineze i on ñega stavi v pošes večni i tako govori prodavac, da ako bi ki soprotivil rečenomu kupcu, da ga će on branit i obranit pod obligacion vsega blag(a).

Be klič po Brteti Tkalci miseca i dan, kako je zgora, na priču: Martin Grabar, Semion Gržinić i pročaē.

1) Prvo e je latiničko.

Ištroment Mihela Ličanina

Č.f.p.e. [= 1596], v-dikcione <.3.> [= 8], marča na .v. [= 3], v kaštele Hume, v hiši Mihela Ličanina, na priču: Šime Grabar, Samion Gržinić, oba stanuća v rečenom kaštele, kade Matič Flego prodaje jedan bakon vinograda Mihelu Ličaninu, i rečeni vinograd jest v kontradi humskoi, kade se kliče Šćurak — konfini: od ishoda Jurin Bakšić, od poldan komušćina, od bure i zapada Petar Flego, ohranjuć vse boje konfine — za cenu pravu i priseženu l(i)b(ar) .r.n.g. [= 174]. I prije na cenii vse pineze i on ñega stavi v pošes i tako govori prodavac, da ga oće on branit i obranit pod obligacion vsega svojiga blaga i proča(ē). Marča na gī [= 14] miležima više pisana, v kaštele Hume, v hiši Mihela Ličanina, na priču: Ivan Pećarić, Batišta Šiērt, kade Mihev Ličanin, rečeni kupac rečenoga vinograda više, renuncieva vse svoje račune više pisane, a to Gržetu Klincu, kako se zgora udži, i ñega stavi v pošes večni i pročaē kliuč.

Be klič po Brteti Tkalci marča na .v. [= 3], na priču: Samion Gržinić, Šime Grabar.

Ištroment Martina Grabrića

Čfpe [= 1596], v-dikcione¹⁾, maē na .v. [= 3], v kaštele Hume, v hiši mene nodara niže pisana, pred pričami: Martin Gržinić, Eće Kuća, oba stanuća v rečenom kaštele, kade prodaje Tone Pećarić jedan bakon sinožete, ku sinožet jest on kupil od Toneta, s(i)n(a) q.

Mateta Brnobića, a to prodaje Martinu Grabriću, ki rečeni kupuje za se i za svoj(e) redi, ka rečena sinožet jest v teretoriji humskoi, v kontradi, kade se kliče Bukovac — konfini: od ishoda sunca i od poldan Šime Brnobić, od bure eredi²⁾ q. Antona Brnobića, od zapada put komuski, ohranujuć vse boje konfine, ki se mogu nait, za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r ov [= 83]. Ke rečene pineze prije prodavac na cen i on nega stavi v pošes večni ki imaniju, držaniju i prodaniju (pristoji), i tako govori prodavac, da ako bi ki otel suprotivit rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred vsaku pravdu pod obligacion sveg(a) sv(oga) bl(aga).

Be klič po Mohore C(v)eke, meseca i dan kako je zgora, na priču: Jure Gržinić i Šime Grž(in)ić i pročač.

1) Mjesto za broj indikcije ostalo je prazno. — 2) Prvo e je latiničko.

14.

Ištroment Brneta Tkalca

5

Č f p e [= 1596], v-dikcione¹⁾, mač na . ži. [= 17], v kaštele Hume, v hiši Brneta Tkalca, pred pričami: Kire Gorko el,²⁾ Batišta Šiért, oba stanuća v rečenom kaštele, kade prodaje Brton Bakšić jedan bakon sinožete i nive, ča ga pristoji v Lugu, a to prodaje Brnetu Tkalcu večnim zakonom, ki rečeni kupuje za se i za svoje redi večnim zakono(m), ke rečene zemje jesu v teretoriji humskoi, v kontradi, kade se kliče Lug — konfini: od ishoda komušćina, od poldan i od bure Manzin de Manzoni, od zapa(da) potok komuski, ohranujuć vse boje konfine, ke se mogu nait — za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r . r. i. [= 120]. I prije na cen i vse pineze i on nega stavi v pošes i tako govori prod(ava)c, da ako bi ki suprotivil rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svojiga blaga i pročač.

Be klič po Brteti Tkalci, miseca i dan kako zgora, na priču: Kirin Gorko el, Batišta Šiért.

1) I ovdje je mjesto za broj indikcije ostalo prazno. — 2) Ime »Kire Gorko el« dolazi u tri isprave (14., 15. i 30.), i to svaki put sa zagonetnim »el«, koji je pisan odvojeno od »Gorko«. Bit će to »el« talijanski član, koji glagoljaš meće iza umjesto ispred prezimena (talij. el Gorco).

15.

Ištroment Gašp(e)ra Malinarića

Č. f. p. e. [= 1596], v-dikcion¹⁾, ijuna . z. [= 9], v kaštele Hume, v hiši mene nodara niže pisana, pred pričami: Ėkomu Badovinić, Kire Gorko el, kade Margareta, žena q. Mateta Brnobića, i sin Luke prodaju jedan bakon nive, a to prodaju Gašperu Malinariću, ka rečena

121

ñiva jest v kontradi humskoi, kade se kliče Perilo — konfini: od ishoda kupac, od poldan i zapada stazi komuske, ohrañujuć vse boļe konfine, ki se mogu nait — za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r ke [= 46]. Prije na cenì l(i)b(a)r .i.e. [= 26] . . . na konac kliča, i oni ñega stave v pošes večni i tako g(ovo)re prodavci, da ako bi ki suprotivi⟨l⟩ rečenomu kupcu, ote oni branit i obranit pred vsaku pravdu pod oblig⟨a⟩c(io)n vseg⟨a⟩ svojiga blaga.

Be klič po Brteti Tkalci maē .i. [= 20], na pričū: Ivan Pečarić, Batišta Šiērt i pročaē.

1) Ni ovdje nema broja indikcije.

16.

5v

Ištroment *Jureta Glogovca*

.Č. f. p. e. [= 1596], v-dikcione¹⁾, ijuleē .e. [= 6], v kaštele Hume, v hiši *Jureta Glogovca*, pred pričami: *Jure Ravš*, *Nazar Greblo*, oba stanuća v Roči, kade *Mihev Krbavac* iz Roča prodaje jedan bakon sinožete, a to prodaje *Juretu Glogovcu*, ka rečena sinožet jest v kontradi humskoi, kade se kliče Lug — konfini: od ishoda redi q. *Martina Krbavca*, od poldan računi²⁾ kumuski, od bure i za⟨pa⟩da *Vide Krbavac*, ohrañujuć vse boļe konfine, ki se mogu nait, za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .n. [= 70]. I prije na cenì vse i on ñega stavi v pošes i tako govori prodavac, da ako bi ki otel suprotivit rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svojiga blaga.

Be klič po Brteti Tkalci *ijuleē .i.* [= 10], na pričū: *Mihev Gržinić* i *Jure Gržinić* i pročaē.

1) I ovdje je indikcija prazna. 2) Riječ »računi« je jasno napisana, pa će ona odgovarati latinskom izrazu »de ratione«, t. j. što pripada komunu (općini).

17.

Ištroment *Jureta Glogovca*

.Č. f. p. e. [= 1596], v-dikcion¹⁾, angošta .i. [= 10], v kaštele Hume, v hiši *Jureta Glogovca*, pred pričami: *Nazar Greblo*, *Jure Ravš*, oba stanuća v Roči, kade prodaju *Jure Lukša*, *Matiē Nemarnik*, *Ivan Kali-gar*,²⁾ a to prodaju *Juretu Glogovcu* jedan bakon sinožete, ka rečena sinožet jest v kontradi humskoi, kade se kliče Lug — konfini: od ishoda kupac, od poldan Mart(i)n Gržinić, od bure i zapada kupac, ohrañujuć vse boļe konfine, ki se mogu nait, za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .n.d. [= 75]. Prijehu na cenì l(i)b(a)r .j.e. [= 36], a rešto na konac kliča, i tako ñega stave v pošes večni i tako govore pro-

davci, da ako bi ki otel suprotivit rečenomu kupcu, da ga ote oni brani i obranit pred vsaku pravdu pod obligacion vsega svojiga blaga.

Be klič po Brteti Tkalci miseca i dan kako je zgora, na pričū: Ivan Pečarić, Gašper Malinarić.

1) Ni ovdje nema broja indikcije. — 2) U izvorniku je bez sumnje pogrešno »kalikogar«.

18.

Ištroment Viceta Bakšića

Č f p e [= 1596], v-dikcione¹⁾, oktubra i [= 10], v kaštele Hume, v hiši mene nodara, pred pričami: Brte Tkalac, Jure Ličanin, oba stanuća v rečenom kaštele, kade prodaje Brton Bakšić²⁾ negov part hiše, polače i dvora, a to prodaje bratu Vicetu, ka rečena hiša i dvor . . . v kontradi humskoi, kade se kliče Močaň, konfina kupac, za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .r.i. [= 120]. I prije na cen i l(i)b(a)r .og. [= 84], a rešto do dv vsako leto v [= 3] dukati, i da mu ima pomoć s t polovica d i tako on ñega stavi v pošes večni i tako . . . st . . . govori prodavac, da ako bi ki otel suprotivit rečenomu kupcu, da ga oće on brani i obranit pred vsaku pravdu pod obligacion vse(ga) svoji(ga) blaga.

Be klič po Brteti Tkalci miseca i dan kako zgora, na pričū: Mohor Cvek, Gašper Malinarić.

1) Ni ovdje nema broja indikcije. — 2) »bakšiš«.

19.

Č f p e [= 1596], oktubr(a) i [= 20], v-d(i)kc(ione)¹⁾, v kaštele Hume, v hiši Jurina Bakšića, pred pričami: pre Matiê Mihovilić, koratu (!) v Hume, i Mohor Cvek, kade prodaje Tonin, s(i)n q. Mateta Brnobića svoje selo, ko selo jest v kontradi humskoi, kade se kliče K|učē. Selu konfini: od ishoda sonc . . .²⁾

1) Indikcija, koja ni ovdje nema broja, meće se ovdje poslije oznake mjeseca i dana. — 2) Ovaj je instrument ostao nedovršen i prekrižen s pet kosih crta.

20.

Ištroment Mihela Ličanina

6

Č . f . p . ž [= 1597], v-dikcione ž [= 7], prvara i.d [= 25], v kaštele Hume, v hiši Mihela Ličanina, pred pričami: Martin Gržinić, Šime Grabrić, oba stanuća v rečenom kaštele, kade Grže Klinac prodaje jedan bakon vinograda večnim zakon(om), a to prodaje Mihelu Ličaninu, ki rečeni kupuje za se i za svoje redi večnim zakonom, ki rečeni vinograd jest v kontradi humskoi, kade se kliče Šeurak — konfini:

123

od ishoda sunca Jurin Bakšić, od poldan komušćina, od bure i zapada Petar Flego, ohranjuć vse boje konfine, ki se mogu nait, za cenu pravu i priseženu l(i)b(a)r .s.k. [= 240]. I prije na ceni l(i)b(a)r .r.j.v. [= 133], a reštu na konac kliča, i tako ñega stavi v pošes večni i tako govori prodavac, da ako bi ki suprotivit rečenomu kupcu, da ga oće on branit i obranit pred vsaku pravdu pod obl(iga)c(io)n bl(aga).

Be klič po Brteti Tkalčići, miseca i dan kako je zgora, na priču: Martin Gržinić, Šime Grabrić i pročať.

21.

Taštament Marte Krivičevice

V (I)s(u)h(rsto)v(o) ime amen, let g(ospo)dñ(i)h č f p ž [= 1597], ijuna iz [= 29], pred kaštelom draguckim (!), v hiši Jurê Krivičića, pred pričami: Andreš Marinčić, Mate Bogović, Vorih Matković, vsi stanuci v rečenom kaštele, kade Margareta, žena rečenoga Jurê, ležeć na postelji telom slaba, pameti i razuma dobriga, otejuć oćinit (!) svoi taštament naiprvo naporučuje dušu svoju g(ospo)d(i)nu bogu, a telo mater i zemlji i da se pokopa v cimiteri s(ve)t(o)ga Eliseč. Pritom puščam oficije božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pritom puščam ñiva v Bruđu (!) pol crekvi s(ve)t(o)ga Križa, a pol hćeri Lociji (!) i da imaju oba starešinu (!) platit maše s(ve)t(o)ga Grgora. Puščam crekvi s(ve)te Marije ñivu, ka je pod Stari Draguč. Ošće puščam hćeri vinograd nad Slap s pati, da ima dat vsako leto večnim zakon)m pol sp<u>da vina na dan s(ve)t(o)ga Mohora. Poščam žaknu Blažu l(i)b(a)r b [= 2] i jedan raknić, da mu se da, kada reče mlado van(j)eli. Puščam kaselo starim<u> do smrti, a po smrti hćeri. Ošće puščam starimu l(i)b(a)r ig [= 24], da ih iztera od Marka Malinara i da plati oficije i žakna. Puščam Katarini nevesti sokna v [= 3] palice, a reštu, ča se naide, pošč(a)m hćeri i tako ñu puščam za svojiga reda i oću da bude ta moi taštament držan i obdržan, kako se drže taštament<i>.

Komensari: župan Petar Matković, Ivan Ivanić, požup.

22.

6v

Taštament Petra Hrvatinčića

V (I)s(u)h(rsto)v(o) ime amen, let g(ospo)dñ(i)h č. f. p. ž. [= 1597], angošta .i.3. [= 28], v kontradi draguckoi, kade se kliče Hrvatin<ćičev> breg, pred pričami: Mihev Fabičnić, Petar Škorênac, Marko Pisarić, vsi stanuci v rečenom kaštele, kade Petar Hrvatinčić ležeć na postelji svojej telom slab, pameti i razuma dobriga, otejuć on ućin(i)t svoi taštament naiprvo v svojem razdi|en<j>u duše z telom naporučuje dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telu mater i zemlji i da se pokopa moje

telo v cimiteri¹⁾ s(ve)t(o)ga Eliseê. Pritom pušča vse oficije b(o)ž(a)-st(v)e(ne, kako se pristoji jednomu kerstêninu, i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pušćam moju ženu Marinu gospodara i gospodaricu nada vsim mojim, da governa siroti i blago, kako ona naiboje zna, a da ne mozi prodat ni nikamur dat, i ako ju ne bi ki sin otel poslušat, da mu ne da već negu so(ldina) g [= 4] i sapun; i ako bi se imela moê žena oženit, da ne mozi već vazet nič nego ča je ñe dote. Ošće pušćam, da vsako letu na novu letu ima se davat večnim zakonom pol spuda vina, da se pije pod ložu. I tako ñih utvrjujem i stavim za svoje redi iliti odleki i hoću, da bude ta moi taštament držan i obdržan, kako se drže i obdržat imaju ti takovi taštamenti i pročaê.

Komensari: Mihev Fabiêncić, Pet(a)r Škorêncić, Marko Pisarić.

1) »zimîteri«

23.

Taštament Dorice Matkovice

V (I)s(u)h(rsto)v(o) ime amen, let g(ospo)dñ(i)h .č. f. p. ž. [= 1597], oktubra v [= 3], v kontradi draguckoi, v Dolu, v hiši Iveta Matkovića, pred pričami: pre Andreê Vitolović i Mohor Matković, kade Dora, žena rečenoga Ivana, ležeć na postelji slaba telom, pameti i razuma dobriga, otejuć ona svoi taštament učinit naiprvu v ñe razdi|en⟨j⟩u naporučuje dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telu materi zemlji. Pritom pušća oficije božastvene, kako se pristoji krstênom. Pušćam popom jednu ulika (!) na Malim brigu, da reku jedne maše grgorev⟨s⟩k⟨e⟩. Pušćam g [= 4] sokñe b [= 2] hćeram, vsakoi jedna, a sestram vsakoi jedna Fumet⟨i⟩, a jedna Marti. B [= 2] olike v Rime i sinožet na Gradini pušćam deveru Antonu. Kamižote v [= 3] pušćam vsakoi hćeri jedan, a zavi Mareti jedan i jedna čimoša, le zavi jedne bisage, a vs(a)ki hćeri jedna. Peretu deveru raknić i plašćenčić; hćeri mlaji pasi 3 [= 8], da rasparte hćeri i dvi peći, jedne bisage mužu Ivetu. Pošćam s(ve)toi Mariji jednu žoju i dvi ulike, ke mi brat obećal. I to je moje naizadñe odlučenie i tako ñih stavim za moje odleke iliti redi, ki taštament oću da bude držan i pr⟨očaê⟩.

Komensari: Kolav Buždon, Mohor Matković q. Mihela.

A di 4 Novembrio 1597

R.t Io Marco Ingaldeo dal R.do pre And.a Matcouich in di sudeto et questi per instrumenti fatti nel suo protoco⟨lo⟩ al n.o de 15 ual — —
L 18 so —

24.

Taštament Juret⟨a⟩ Čandrića

V H(rstov)u ime amen, let g(ospo)dñ(i)h .č.h. [= 1600], angošta 3. i [= 18], v teretoriju račiskom, v kontradi, kade se kliče Benetki, v hiši Jureta Čandrića, pred pričami: Grže Antonić, Grgor Pinezić,

Anton Vorih, kade rečeni *Jure* ležec na po(ste)li slab telom, pameti d(o)bre, ote ordinat svoi taštament. Naiprije naporučuje dušu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pritom pušća jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura. Puščam Martinu, mojimu sestriču, jednu nivu pod Bačvu do rova. Puščam mojej sestri b [= 2] debla ulik poli Dvora, naiskraïne. Puščam S(ve)t(o)ji Trojici dug, ča mi je creki ostala dužna, a da starešina ima is tog kupit jednu kotu. Puščam S(ve)t(o)ji Mariji jednu uliko za Dvorišči. Puščam mojimu zetu Gržetu tretí parti¹⁾ vsega mojiga blaga. Puščam moju ženu donu i mađonu nada vsem bl(agom), da ona mozi dat i prodat i va ime b(o)ž(j)e pust<it> i dat. I to je moje naizadñe odlučenie, i ñu stavim za moga ereda i oću da bude ta moi taštament drž<a>n i održan.

Komensari: Mihev Vodopič, Grže Antonić, Frane Hrušvar.

1) Možda pogrešno umjesto »part«.

25.

Taštament Kata[rine Čandrlice]

V H(rsto)v(o) ime amen, let g(ospo)dñ(i)h .č. h. a. [= 1601], angošta zī [= 19], v teretoriju r[ačiskom v kon]tradi, kade se kliče Benetki, v hiši Katarine Čandrlice, [pred] pričami: župan *Jure* Pinezić, Frane Hrušvar, . . . Grgorović, Tone Antonić, Grže Čuhrić, Grgor Pinezić, *Jure* Fabičić, kade rečena Katarina ležec v hiši poli ogña ote ordinat svoi taštament. Naiprvu naporučuje dušu b(o)gu, a telu materi zemlji. Pritom puščam jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura. Puščam, da se kupi jedan parament za .id. [= 25] dukat. Puščam braći s(ve)te Marije b [= 2] debla ulik pod crekva. Puščam Martinu Koreliču hiša v Račicah i jednu uliku črnicu na Dvorišči. Puščam Paškvi dekli jednu greblju vinograda zdoleñu do polu na Dvorišči. Puščam vinograd na Dvorišči s(ve)t(o)ji Mariji po semrti moje hčere. Rešto blaga, ča ga se naide, malo i veliko, vse puščam mojej hčeri Gašperini, da ona mozi dat i prodat i va ime b(o)žie dat, a po ñe semrti, ča se naide, ñe sinu Mikuli i Marini; omrši oni prez poruda (!), bližni ki se naide od parente. A to je moje naizadñe odlučenie, i sada ñih stavim za moje redi i oću, da se drži i udrži ta moi taštament. I da se stori jedna kota.

Komensari: župan *Jure* Pinezić, Frane Hrušvar, Vice Grgor<vi>ć.

26.

7v

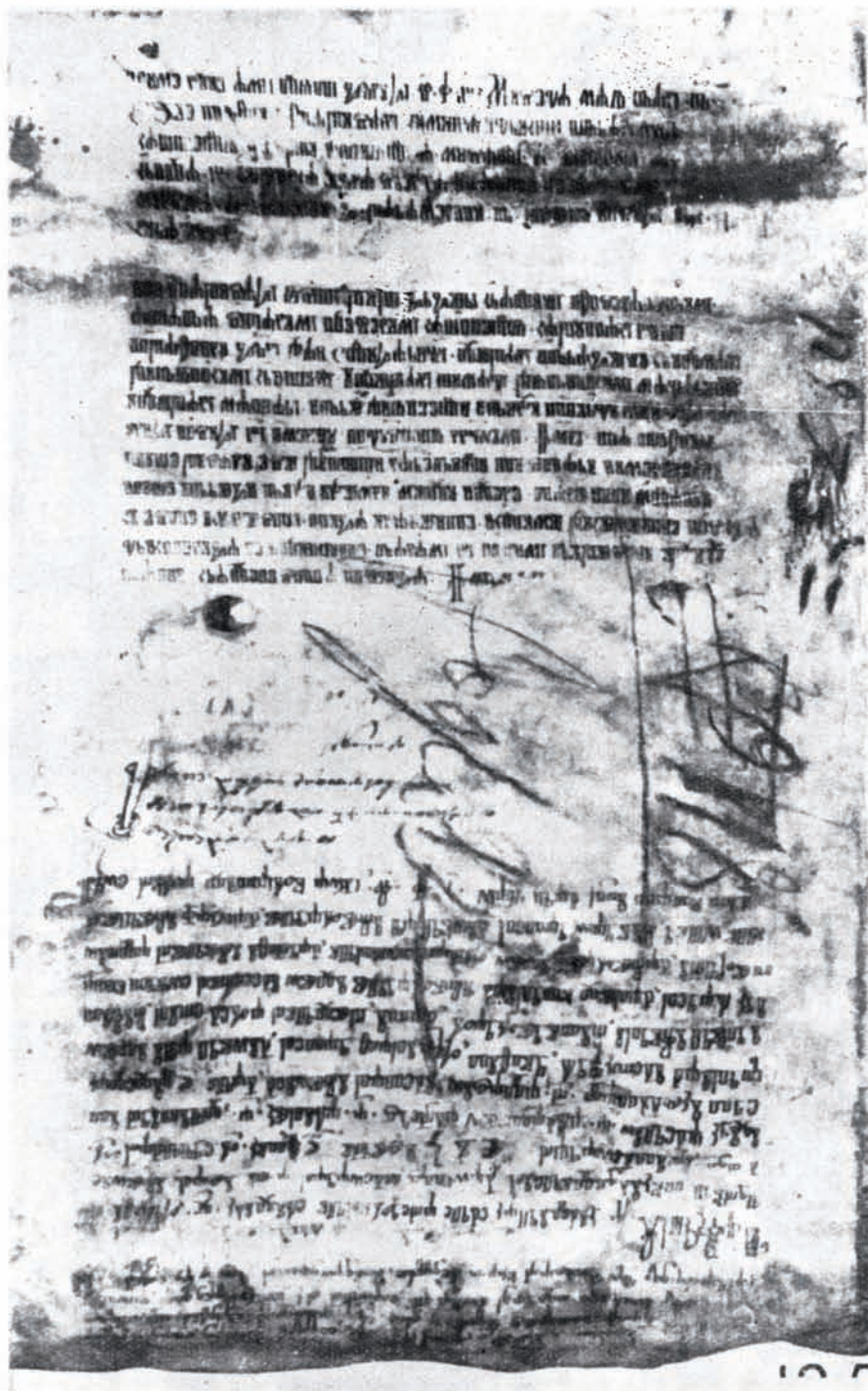
Taštament Mikule Krivičića

Č. f. p. [= 1598], prvara .i.b. [= 22], v kontradi Draguča, pod Zmini, v hiši Mikule Krivičića, pred pričami: Gašper Brnčić, Martin Grgorović, Mate Brnčić, vsi stanuće (!) v rečenom kaštele, kade ote ordinat rečeni Mikula¹⁾ svoi taštament od ñega blaga, ko² je ñemu

Handwritten text in a medieval script, likely Church Slavonic. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines. The script is dense and somewhat difficult to decipher due to its cursive nature and the age of the manuscript. The text appears to be a liturgical or doctrinal passage, possibly a fragment of a larger work as indicated by the caption.

Handwritten text in a medieval script, likely Church Slavonic. This column contains approximately 25 lines of text, continuing the script from the left column. The text is dense and cursive, consistent with the style of the left column. There are some larger, more prominent characters or initials interspersed throughout the text.

6. Drugi dragučki fragmenat misala, f. 2 (v. str. 96—99).

7. Drugi dragučki fragmenat misala, f. 2v (v. str. 97—100).

8. Protokol Andreje Matkovića, f. 1. (v. str. 115).

Handwritten text in a cursive script, likely a protocol or report. The text is dense and spans most of the page. At the bottom right, there is a signature that appears to be "Henrich".

b(o)g dal. Na prvu naporučuje svoju dušu b(o)gu, a telu materi zemlji. Pritom pušća ofic(ij)e božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura, da se plate ž ñ(e)g(a) blaga. Pušćam S(ve)t(o)mu Križu jednu uliku v Gače strane v Petrovim paštuni. Pušć(a)m S(ve)t(o)mu Eliseju jednu uliku v Kabli, zg(o)ra puti, naibliže pugriži.³⁾ Pušć(a)m svoju ženu Nežu gospodarica i gospodaricu nada vsem mojim do ñe semrti i pušć(a)m ji sredñi red ulik pod Križac v strane i vinograd, ki konfina z Mihe- lom Tonetićem pod Dvor na mesto jednega vola i ñivu zgora puti i z žirum, ki <je> vnutri, i jednu ñivu v Dolu zgoreñu, na kraj dvora q. Marka. To ji vse pušćam liberu franku, da ga ona mozi dat i p(r)odat i va ime b(o)žie dat. Pušć(a)m sirotam mojih sinu, ča su q. Petra i Voriha, tri grebje vinogr(a)da pod Dvor: konfina z Mihe- lom, s(i)n(o)m q. Bašteta, a to za ñih dobar kontent. Rešto, ča je mojiga blaga, pušć(a)m mojim vnoku⁴⁾, ča <je> ědretu i Šimetu i Vicetu, koliko jedn(o)mu toliko i drug(o)mu, ma da se nima partit, dokle je živa moē žena. I sada ñih stavim za moje redi iliti odleke i proč(a)ē.

Na to komens(a)ri: Petar Škorēnac, Marko Pisarić.

1) »mikuga«. — 2) »ki«. — 3) Možda treba čitati »Pugriži«. 4) »ivnoku«.

27.

Taštament Mateta Matkovića

Č. h. v [= 1603], decembra .b. [=], v teretoriji draguskom, v Dolu, v hiši Mateta Matkovića, pred pričami: Petar Škorēn(a)c, Marko Pi- sarić, Mikula Matković, vsi stanuci v rečen(om) kaštele, kade Mate ležeć na postelji svojej telom slab, pameti i razuma zdraviga, ote ordi- nat svoi taštament od blaga, ko je ñemu b(o)g dal. Na prvu napo- ručuje dušu svoju b(o)gu, a telu materi zemlji. Pritom p(u)šća za svoju dušu oficije božastvene, ča je saltir¹⁾ veli i mali i jedne maše s(ve)- t(o)ga Grgura. P(u)šćam crekvi s(ve)te Marije jednu junicu od belave. I p(u)šć(a)m moi part Laza, ki konfina z <S>tepanom Blažinčiče(m) i dvi ulike: jedna <v> Vrbañi devnici, a jedna <v> Vorihovim vrt(i). Pušć(a)m Ivetu Matk(ov)iću jedan dan rali na Ruklah i tri lihe za Bolaš skozi i v travniki, jedan bakon zemlje v Rebre i moi part hiše pozemaļne v Draguci. P(u)šćam gaban Juretu Vodñaku. Reštu, ča se naide mojiga bl(a)ga, / malo i veliko, p(u)šć(a)m mojej hćeri Stažiji 8 va ime b(o)žie s temi pat(i), da se moē žena na ñem hrani²⁾ do sm(r)ti i da se ima davat večnim zakonom pol sp(u)da vina, ki bude užival to blago. Omrvši moē hći prez poroda, da blago poje opet v red. I tako ñu stavim za svojiga reda iliti odleka. I to je moje naizadñe odlučenje, ki oću da bude obdržan i proč(a)ē.

Na to komensari: župan Mihev Fabiēnčić i Petar Škorēnac i Marko Pisarić.

1) »sartir«. — 2) »hranit«.

Taštament Mohora Štrpina

Č. h. g. [= 1604], aprila na .ž. [= 7], pred kaštelom Dragučí, v hiši Mohora Štrpina, pred pričami: Marko Pisarić, Petar Pisarić, Mohor Matković, kade rečeni Mohor ležeć na svojej post(e)ji ote ordinat svoi taštament od blaga, ko je nemu b(o)g dal. Naiprvu naporučuje dušu svoju b(o)gu, a telo materi zemlji. Pritom p(u)šč(a)m oficije božastvene, ča je salt(i)r veli i mali i dvoje maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pritom puščam mojej žene Cevki polovica vinograda poli Dvora, i ñivu od pre Matije, i vse ke k ñoi pristoje, i pol ñive na Židovščini, i vrt pred hišu, to vse do ñe smrti, a po smrti v red. Pušč(a)m Juretu žaknu pš(e)nice s(i)ć .d. [= 5], da mu se da ob intradi. Pušč(a)m hlapcu jednu greblju vinograda poli Dvora, prva ka se tiče ñega brata, i podrgu lihu ñive poli Luka. Pušč(a)m pre Matiji l(i)b(a)r .e. [= 6]. Pušč(a)m, da se imaju dotat moje hćere iz mojiga blaga, kako je dotana ona prva. Pušč(a)m večn(i)m zakonom, da se <ima> davat od mojiga blaga na dan s(ve)t(o)ga Mohora pol sp(u)da vina. Reštu, ča se naide, pušč(a)m mojim sinom, koliko jednomu toliko družimu. I sada ñih stavim za svoje redi iliti odlike. I to je moe voja i naižadne odlučenie, ko odlučenie oču da se ovrši i pročaē.

Na to komensari: Marko Pisarić i Petar Pisarić.

Taštament Gašpera Špisa

Č f p 3 [= 1598], sektembra .i.g. [= 24], v kaštele Hum(e), v hiši Gašpera Špisa, pred pričami: Mihev Gržinić, s(i)n q. Mohora, Martin Grabrić i Mihev Gržinić, s(i)n q. Matije, vsi stanuć v reč(e)n(om) kaštele, kade rečeni Gašper ležeć na svojej postelji telom slab, pameti i razuma dobra, ote ordinat svoi taštament od blaga, ko mu je b(o)g dal. Naiprvu naporučuje dušu b(o)gu, a telu materi zemlji. Pritom pušća za svoju dušu saltir veli i maše s(ve)t(o)ga Grgura. Pušč(a)m s(ve)t(o)mu Jerolimu vinograd v Lušce za vsem ča je vnudri, ki konfina z vinogradom S(ve)t(o)ga Jerolima, i da ima stareš(ina) kupit ^{8v} sveć, ča bude prvi dan, za l(i)b(a)r .bī. [= 12]; ča ih bude / vancalu,¹⁾ da bude crekvi. Pušč(a)m prvi, .ž. [= 7], .k. [= 40]²⁾ oćinit (!) za moju dušu. Pušč(a)m moju ženu Jelenu za gospodaricu, a sina Petra za gospodara, — imet⁴⁾ strah nad materu, imet ju za pošteñi, kako b(o)g zapoveda; i da ima rećena moe žena stat pošt(e)no i governat blagu i sirote. Ako bi se otela ožen(i)t, vazmi svoju dotu i ino, ča sam ji obećal vinograda, a ne oženivši se i stojeć pošteno, ne mozi ju nijedan gonit iz mojiga blaga do ñe smrti. Pušč(a)m mojim <sinom> Petru i Juretu vse moje, ča se naide blaga gibljućega i le(že)ćiga, da imaju parti kako pravi brati i da se nimađu partit, dokle im je mat

živa, i da imaju dotat moje hć(e)re, a njih⁵) sestre, po zmoštvu hiše, i da imaju davat večn(i)m zakonom jedan sp(ū)d vina vsako leto popom, i da imaju opinat i kropit moi grob; i tako njih stavim za svoje redi ili odleke. I to je moje naizadnje odlučenie i pročaê.

Na to komensari: Mihev Grž(i)n(i)ć s(i)n q. Mohora i Mihev s(i)n q. Matije Grž(i)n(i)ća).

1) »vanc vancalu«. — 2) Prvi, sedmi i četrdeseti dan (kao i godinu dana) poslije smrti obiçavaju se u crkvi obavljati zadušnice za pokojnika. — 3) »gospodarice«. — 4) Ostalo valjda u peru: i on mora imet. — 5) »nihe«.

30.

Taštament Lucete Blaškovice

.Č.f.p.3 [=1598], iz. [= 29],¹⁾ v kaštele Hume, v hiši Lucete Blaškovice, pred pričami: Kire Gorko el, Brte Tkalčić, Tone Vorišić, kade rečena Luce ležeć na postelji telom slaba, pameti i razuma zdrava, ote ordinat svoi taštam(ent). Naiprvu b(o)gu naporučuje dušu, a telu materi zemlji. Pritom pušć(a)m dvoje maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pušć(a)m Katarini pol hiše, Agniji (i) Ivani pol. Ošće pušć(a)m Katarini jedan dan rali, da si ga vzame kade noi bude drago. Reštu, ča se naide moji ga blaga, pušć(a)m mojim hćeram, koliko jednoj toliko i drugoj. I to je moje naizadnje odlučenie i pročaê.

Komensari: Šime Brnobić, Brte Tkalčić.

1) Ime mjeseca izostavljeno.

31.

Taštament Vicenca Hrušvara

Č h [= 1600], aprila vi [= 13], v kontradi račiskoi, na Cesti, v hiši Vicenca Hrušvara, pred pričami: Vešpižiên Zara, Frane Hrušvar, Grgor Cigančić, vsi stanući v reče(no)m meste, kade Vicencu Hrušvar ote ordinat svoi taštament. Naiprvu naporučuje dušu bogu, a telu materi zemlji. Pritom pušća maše s(ve)t(o)g(a) Grg(u)ra. Pušć(a)m mojemu sinu Matetu nivu. ka je v Osoji, vsu, i jednu greblju vinograda, srednu, i jednoga vola, da on ima opraviti za moju dušu. Pušć(a)m Jeleni, mojej nevesti, jedne krave i spolovinu, ka je bila poli Bašteta. Pušć(a)m nivu na Rtu Ivanu i Matetu. Pušć(a)m S(ve)t(o)ji Mariji b [= 2] ovce. Pušć(a)m Juretu sinu jedne junice. I vinograd v Dulu pušć(a)m Ivanu i Matetu. Rešto blaga, ča je, da ga parte vsi g [= 4] brati, ča je bilo dokle smo bili skupa, a ča smo potle kopili i pridelali, da je Ivahe i Mateće, i da Ivan nima pačat spolovinu, ka je poli Jureta, da je Mateća. I pročaê.

Komensari: Frane Hrušvar.¹⁾

1) Drugoga »komensara« nema.

Taštament Iveta Matkovića

Čhg [= 1604], marča 3 i [= 18], v držanju draguckom, v Dolu, v hiši Iveta Matkovića, sina q. Marka, pred svedoki zvanimi i muži verovanimi: Mihev Blažinčić, Jerolim Blažinčić, Mikula Matković, vsi stanuci v rečenom kaštele, kade rečeni Ive ležić na posteli telom slab, pameti i razuma dobriga, ote ordinat svoi taštame(n)t od blaga, ko je nemu b(o)g dal, da ne bi kakova smučna po nega semrti. Naiprvu naporučuje dušu svomu odkupiteju, a telu materi zemji. Pritom pušća i tešt(a) za svoju dušu oficije božastvene i mase (!) s(ve)t(o)ga Grgura i saltir veli i mali. Pušč(a)m, da moji brati imaju učinit moi prvi, sedmi, četrdesetni i na letnicu vsako letu. Pušč(a)m crekvi s(ve)te Marije jednu junicu i zemju, ku sam razdelav v Orešju, i jednu uliku v Bučidi; pušč(am), da ima davat starešina pol sp(u)da vina va (u)torak po Vazme. Pušč(a)m pre Ědretu, mojimu striniću, spolovina, ka je meju nami, i braide i niva i sinožet sa vsem ča je vnutri, da on bude za me boga molit i da ima reć maše i saltir za svoju dušu. Pušč(a)m i Mikuli, mojimu striniću, moi part ulik v Brigu. Pušč(a)m S(ve)t(o)mu Križu prvi roi pšev¹) ki bude. Pušč(a)m Mihelu Blažinčiću jednu suknu. Pušč(a)m Stepanu Blažinčiću jedan koret i jedan lakat sukna. Pušč(a)m hčeri q. Dorice kaselu orehovu i jedan raknič. Pušč(a)m Maretu nevesti pol vinograda za hišu i jednu uliku i kaselu orehovu, ka je ovde. Pušč(a)m Peretu Svetini veli grm zgora vinograda i repišća jednu lihu, a jedna Ivetu Matkiću i jedan part nive za hišu le Ivetu. Rešto, ča se naide mojiga blaga, malo i veliko, tako gibjućega kako ležećiga, koliko ovde, koliko na Marčenešćini, to vse pušč(a)m mojim bratom Baštetu i Peretu s temi pati, da nimaju zabit svoju dušu. I tako njih stavim za svoje eredi iliti odleke. I to je moē voja i naizadhe odlučenie, i hoću da bude držan i obdržan i pročaē. Miležima kako zgora, ijuna 3 [= 8], pred pričami: Petar Pisarić, Marko Pisarić, Frane Buždon, kade rečeni Ive pušća Mikuli, svomu striniću, vas part negov spolovine, ča je ovac i pripaska, da on bude b(o)ga molil za nega dušu.

Komensari: Mihev Blažinčić i Jerolim Blaž(i)n(či)ć i Mikula Matko(vi)ć.

1) »pšev« prema pčela, pčel.

Taštament Šimca Šivčiča

Č.f.p.z. [= 1599], jenvara .vi. [= 13], pred kaštelom Draguča v hiši Mihela Fabiēnčića, pred pričami: Mihev Fabiēnčić, Mohor Štrpin, Brne Grgorović, Marko Pisarić, kade Šimac Šivčič sideć za mizu poli rečenoga Mihela, zdrave pameti i razuma dobriga, ote ordinat svoi taštament, a to od blaga, ko je nemu b(o)g podal, zato da ne bi kakova

smučna po ñega smrti. Naiprvu napuručuje dušu svomu odkupiteľu, a telu materi zemľi. Prit(o)m pušća za svoju dušu oficine božastvene¹⁾ i dvoje maše s(ve)t(o)ga Grgura: jedne popom beneficiel(o)m v rećenom kaštele, a jedne piscu. Pušč(a)m oltaru s(ve)te Marije u Bruđu pod Sad ñiva, ća su Duge lihe i ñiva na Dvorišći poli Marinćieviga. Pošč(a)m mojiga sina Mihela gospodara nada vsem mojim do ñega smrti, da se governa na ñem i da ga ne mozi on dat ni prodat, a po smrti mojiga sina pušč(a)m mojim vnukom; i ako bi omrli moji vnuki iliti vnuka prez poroda, pušč(a)m oltaru s(ve)te Marije. Pušč(a)m, da se ima davat na Križni petak pol sp(u)d(a) vina iz mojiga blaga većnim zakonom. I tako ñih stavim i potvrđujem za svoje redi i oću da bude drž(a)n i obdržan ta moi ordin, kako se drže i obdržuju taštam(e)nt(i), i mećem vse moje prve taštamente i proćaē.

Komensari: Marko Pisarić i Brne Grgorović.

1) »božastveve«.

34.

Taštament Ėkova Domiēna

Ćha. [= 1601], maē .d. [= 5], v držanju raćiskom, v Dobravi, pred hišu Ėkova Domiēna, pred prićami: g(ospo)d(i)n Frane Boltrištan i Frane Hrušvar, Grgu Zigan, kade rećeni Ėkov sideć pred hišu, dobriga razum(a) i pameti, ote ordinat svoi taštament od blaga, ko je ñemu b(o)g dal, a to da ne bi kakova smučna po ñega smrti. Naiprvu napuručuje dušu svomu odkupiteľu, a telu mat(e)ri zemľi. Pritom pušč(a)m oficine božastvene i maše s(ve)t(o)g(a) Grgura. Pušč(a)m mojei žene Maret i vse ća je pred hišu, ća je sinožet, vrt i grmľi, v(s)e ća je do grmľa, i ñiva na Dobrovici, dva dni rali, i .v. [= 3] paštone vinograda prik do ěbuke proti hiši. I ako ne bi mogla š ñimi stat, da ji¹⁾ dade jednu hišu, a to ji pošč(a)m do smrti; po ñe smrti da poje v red. Reštu, ća se naide mojiga blaga, malo i veliko, tako gibľućiga, tako i ležećiga, pušč(a)m mojim sinom Ivetu, i Juretu, i Matetu i Marku, vsem jednako, koliko jednomu, toliku i drugi(mu). I tako ñih stavim za svoje eredi i oću, da bude držan i obdržan ta moi ordin, kako se drže i obdržuju taki taštamenti i pr(o)ć(aē).

Komensari: g(ospo)d(i)n Frane Boltrištan i Frane Hrušvar.

1) »daoi« s nepouzdanim »o«.

35.

Taštament Vrbana Šivć(i)ća

10

Ćhg [= 1604], novembra .i. [= 20] v kontradi Draguća, v hiši Vrbana Šivćića, pred prićami: župan Mihev Fabiēnćić i Petar Ško-
rēnac i Pere Podrugovac, vsi stanući v reć(e)n(om) (kaštele), kade rećeni Vrbani sideć poli oĝna telom slab, pameti i razuma dobra, ote ordinat svoi taštament od ñega blaga, ko je ñemu bog dal, da ne bi

bila ka smučna po ñega smrti. Naiprvu naporučuje dušu svomu od-
kupiteju, a telu materi zemlji. Pritom pušća za svoju dušu saltir veli
i mali i maše s(ve)t(o)g(a) Grgura, da se plate iz mojiga blaga. Pušćam
na prvi i sedmi i četrdesetni pol sp<u>da vina. Pušćam oltaru s(ve)te
Marije jednu uliku v Devnici zgora puta. Pušćam moju ženu Lociju
gospodara i gospodaricu nada vsem mojim do ñe smrti, i da ju ne
mozi gonit nijedan do ñe smrti. Pušćam hćeri jednu uliku pod Potbi-
licu, i ako se pošteno oženi, da se dota po zmoštvu hiše. Reštu, ča se
naide mojiga blaga, malo i veliko, pušćam mojem sinom, koliko
jednomu, toliko i drugimu, ma da se nima partit to rečeno blagu,
dokle moē žena <bude> živa. Sada ñih utvrjujem i stavim za svoje
redi i oču, da bude držan i obdržan ta moi ordin, kako se
taki taštamenti i pročaē.

Komensari: župan Mihev Fabiēn<či>ć i Petar Škorēnac.

36.

Taštament Franeta Buždona

Č h d [= 1605], novembra prvi, pred kaštelom Draguča, v hiši
Franeta Buždona, pred pričami: Marko Pisarić, Ive Petrović, Vice
Fabiēnčić, kade rečeni Frane čini pisat svoi taštament. Naiprvu na-
poručuje dušu bogu, a telu materi zemlji. Pritom pušća saltir veli
i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. P<u>šćam moju ženu donu i
madonu nađa vsem mojim, dokle se otrhane otroci. I ako bi se pri-
merila dobra partida, da se mozi oženit na tem blagi i governat otroke.
I stavim sine za rede iliti svoje redi i oču, da bude držan ta moi
ordin, kako se drže ili obdržuju taštamenti i pročaē.

Komensari: Marko Pisarić, Ive Petrović.

37.

10v Taštament Vičke Š<k>rgatice

Č. h. d. [= 1605], decembra .i.b. [= 22], pred kaštelom Draguča,
v hiši Pereta Škrgata, pred pričami: Petar Škorēnac, Šime Krivič<i>ć,
kade Vička, žena Petra Škrgata, ote ordinat svoi taštament. Naiprvu
naporučuje dušu bogu, a telo materi zemlji. Pušćam jednu sukñu
naiboju, da se proda i da se kupi jedan dupler; i rokavi višnevi le
da se prodadu i da se kupi toliko sveć. Pušćam jednu sukñu i jednu
stomañu i jednu pečū, ka bude dojila otroka. Reštu, ča se naide moje
robe, pušćam mojej hćeri, i da ima moē mat vzet k sebi kaselu i vsu
robu, i ako bi moē hći pomankala prez poroda, da moē mat ima prodat
vsu robu i za svoju dušu dat v crek<a>v i ubozim. I to je moē vlašća
voja, i oču da bude održana.

Komensari: Petar Škorēnac i Šime Krivič<i>ć.

Taštament Mihela Krivičića

Čhe [= 1606], prvara i.ž. [= 27], v teretoriji Draguča, v kontradi v Brčinah, v hiši Mihela Krivičića, pred pričami: Ive Kalig(a)r, Pere Krivič(i)ć i Jerolim Krivičić, kade rečeni Mihev sidec na postelji, telom slab, a razuma dobriga, ote ordinat svoi taštament, a to da ne bude kakova smučna po nega smrti, od blaga Naiprvu naporučuje dušu bogu, a telu materi zemlji. Pritom puščam oficije božastvene veli i mali i maše s(ve)t(o)ga Grgura... ordinarvam, da se imaju dotat moje hčere Luce i vsakoi već jednu suknu i dvi ovci jednu strplju. Reštu, ča se naide mojiga blaga, [pu]ščam mojim sino(m) Jerolimu i Antonu, da parte kako dobri brati i da im(a)ju učinit moi prvi i ž [= 7] i k [= 40] i letnicu vsako letu. I sada ih stavim i otvrjujem za moje redi ili odlike. I to je moē vlašća voļa i naizadnje odlučenie, ki ordi(n) oću da bude držan i obdržan, kako se obdržuju taštamenti i zadnja odlučeniē i pročaē.

Komensari: Pere Krivičić, Ive Kaligar i moi brat.

Taštament Antona Blažinč(i)ća

Čhe [= 1606], marča zī [= 19], v teretori(ji) Draguča, v Dolu, v hiši Antona Blažinč(i)ća, pred pričami: Marko Pisarić, Jerolim Blažinč(i)ć, Pere Krivič(i)ć, kade rečeni Anton ležeć na postelji telom slab, pameti i razuma dobra, ote ordinat svoi taštament od nega blaga, a to da ne (bude) kakova smučna po nega smrti. Naiprvu naporučuje svoju dušu bogu, a telo materi zemlji. Pritom p(u)ščam vse oficije, [ki] se pristoje jednomu krstēninu, i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura. Puščam svoju ženu gospodara i gospodaricu nada vsem mojim do ne smrti, stojeć pošteno, i ko jei bude dragu da se oženi na tem mojim blagi, i da ju ne mozi nijedan gonit, dok bude živa, a po ne smrti puščam mojej hčeri. Umrvši moē hči prez poroda, pušća(m) hiša v gradi i niva pod Iveća i paštun z orehi (?), da se proda i da se kupi toliko cizora v crekvu Puščam mojim sestram obem jednako i da se nima letnica i da se ima ovrševat taš[tament] mojiga q. oca. P(u)ščam trsi v Kukavici s(ve)te Marije po smrti hčere. I sada njih stavim redi. I to je moje na(i)zadnje odlučenie držanu, kako se održuju taštamenti ki su bili na priču.

Taštament Petra Pisarića

Čhd [= 1605] aprila na z [= 9], pred kaštelom Draguča, za gradom Petra Pisarića, pred pričami: Mate Bogović, Jure (?) Kurelić, Vorih Matković, Martin Troštić, Gušte Marinčić, kade rečeni

Petar sideć poli oĝna, pameti dobre, ote ordinat svoi taštament od blaga, ko je ñemu b(o)g dal, a to da ne bi kakova smućna po ñega smrti. Naiprvu naporućeje dušu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pritom pušćam saltir veli i mali i maše s(ve)toga Grgora. P(u)šćam mlev, ko je meni pustil q. Ive, pre Ēdretu Matkoviću. Pušćam mojimu sestriću vinograd i ulike v Kukavici, a da ih ne mozi prodat. Pušćam crekvi s(ve)t(o)ga Eliseē b [= 2] ulike posred doliñe Bilice. Pušćam komensarom vsakomu jednu uliku na Počiv(a)lih. Pušćam moju ženu Martū

11v gospodara i gospodaricu / nada vsem moiem, stojeć pošteno, i da se nima partit to rećeno blagu, dokle je ona živa, a po ñe smrti pušćam hćeram vsem trem jednako. I ako bi ka nepošten(a), da nima nič reditat od mojiga blaga. Pušćam sinu q. Brtonića jedan koret rašan, a Martinu Troštiću jedne brageše rašne. A sada stavim moje hćere za erede. I to je moje naizadñe odlučen(i)je, i hoću da bude obdržano, kako se o(b)držuju taštamenti.

Komensari: Marko Pisarić, Frane Buždon.

41.

Taštament Marete Kurelice q. Šimca hćere

Č h d [= 1605], ijuna ib [= 22], v držanju Draguća, v Dolu, v hiši župana Andreje Kurelića, pred pričami: Vide Miklav(či)ć, Brton Kurelić, Vice Matković, kade Mare, hći q. Šimca, ležeć poli oĝna, telom slaba, pameti dobre, ote ordinat svoi taštament, a to da ne bi kakova smuć(n)a..... Naiprvu naporućeje dušu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pritom pušćam oficije bo[žastvene, saltir] veli i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura..... Mariji jednu peću pušćam..... stri. Rešto, ča se naide od mojiga ča me pristoji, pušćam mojimu i ñega sinom, i da ima Lišandru..... moju dušu i plat(it) oficije i maše i vsako leto letnicu ima činit mašit. I sada ga za moga reda. I to je moē dobra voļa i naizadñe odlučenje.

Komensari: Vide Miklavčić, Ive Petrović.

42.

Taštament Marinke Matkovice

Č h d [= 1605], oktobra ib [= 22], v držanju Draguća, na Bregu, v hiši Mohora Matkovića, pred pričami: Juri Hrvatinić, Brton Matko(vi)ć i Petar Matković, kade Marina, žena rećenega Mohora, ležeć poli oĝna telom slaba, pameti dobre, ote ordinat svoi taštament. Naiprvu naporuća dušu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pritom pušća oficije božastvene i saltir veli i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura. Pušćam mojimu mužu i sinožet i vinograd v Kodinici i hiša poli Dvora. Pušćam ñiva v Kotlih, da se proda i opravi moē duša i plate

popi. / Rešto, ča se naide mojiga blaga i robe, i vse ča me pristoji ili 12 bi me imelo ošče pristoët, pušćam mojim hćeram; i ako bi hćeri omrle prez poroda, pušćam vse mojemu mužu i sinu; i da se ima davat¹⁾ vsako leto na Božić pol sp<u>da vina pod lužu.²⁾ I sada njih stávim za moje redi. I to je moë vlašća voļa i naizadñe odlučenie, ku oću da bude obdržanu.

Komensari: Juri Hrvatinčić, Petar Matković.

1) »davavat«. — 2) Nije jasno: »lužu« ili »ložu«.

43.

Taštament Orse, hćere q. Marka Grozića

Č h d [= 1605], oktubra .iž. [= 27], v držanju Draguča, v Brčinah, v <h>iši Orse, hćere q. Marka Grozića, pred pričami: Marko Pisarić, Vice Kurelić i Vice Grozić, kade rečena Orsa ležec poli oğña telom slaba, pameti dobre, ote ordinat svoi taštament. Naiprvu naporučuje dušu b(o)gu, a telo materi zemļi. Pritom pušćam oficije božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura . . . ima prodat ñiva pod Dvor i opraviti moju dušu i platiti pope. Pušćam tetiču Jerolimu jednu ča se naide mojiga blaga, pušćam da se hrane na ñem do smrti, a po ga bratom i sestram. I sada ih svoje redi. I to je moë vlašća voļa.

[Komensari: Marko Pisarić i Vice Kurelić.

44.

Taštament Gržeta Grgorovića

[Č h] 3 [= 1608], prvara na 3 [= 8], v kontradi Draguča, na Malim Bregu, v hiši Gržeta Grgorovića, pred pričami: Marko Pisarić, Jure Kurelić, Frane Buždon, vsi stojeć v pomenutom kaštele, kade rečeni Grže ležec na svojoj¹⁾ postelji telom slab, pameti dobre, ote ordinat ov svoi taštament. Naiprvu naporučuje svoju dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu i devi Mariji, a telo materi zemļi. Pritom pušćam za moju dušu oficije i jedne maše s(veto)ga Grgura. Pušćam svoju ženu Margaretu gospodara i gospodaricu nada vsem mojim blagom do ñe smrti. Pušćam moje dvj hćeri Katarine i Gašperine, da se imaju dotat kako i ona prva hći, budući poštene. Pušć(a)m vnuki, hćeri Luceći, jednu uliku naibliže lokvi. Reštu, ča se naide mojiga blaga, pušć(a)m mojim sinom Jerolimu i Juretu i Vicetu, da oni razparte²⁾ kako dobri brati, a po smrti svoje matere. I njih stávim za svoje eredi iliti odleke.

Komensari: Marko Pisarić i Jure Kurelić.

1) »svojuoi«. — 2) »zarparte«.

Taštament Jerolima Blažinč(i)ć(a)

Čhe [= 1606], aprila na 3 [= 8], v kontrade grimalskoj, kade se kliče Hrušev[ak, v hiši ědreta Turka, pred pričami: Petar Škorěnac, Marko Pisarić, Juri Blagonić iz Rimavde (!), kade Jerolim Blažinčić ležeć v hiši ědreta Turka telom slab, pameti dobre, ote ordinat ov svoi taštament. Naiprvu naporučuje svoju dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu i devi Mariji, a telo materi zemlji. Pritom p(u)šč(a)m oficije i saltir veli i mali i jedne maše s(veto)ga Grgura. Pušč(a)m da mi se opravi prvi i sedmi i četrdesetni i letnicu vsako letu. Pušč(a)m moju ženu Pericu gospodara i gospodaricu nada vsem moji(m) do ěe smrti, i da ima stat moi bratan š ěu i poslušat ěu; ako ne bi otel poslušat, da mu nič ne da. Pušč(a)m crekvi s(ve)te Marije braide zgora S(ve)t(o)ga ěliseě i ěiva, ka se tiče ěive S(ve)t(o)ga Roka s temi pati, da ima starešina, ki bude, davat vsako letu na Vazam jedan spud vina. Pušč(a)m S(ve)t(o)mu Eliseju jednu ěivu, ka se tiče ěive Iveta Grgorovića, po smrti moje žene. Oščě pušč(a)m, da se proda vsega... iga, ěa je vse živine male i vele polovica, i da se kupi za toliko jedan parament i drugiga cizora v crekvu s(ve)t(o)ga Križa. Oščě... pušč(a)m k temu cizoru, da se prodadu braide i pod Dvor po smrti moje žene. Pušč(a)m ěceram ědreta Turka vsakoi jedne ovce z ěěnetom. Pušč(a)m Stepanu plašč i jedan koret. Pušč(a)m komensarom vsakomu l(i)b(a)r .e. [= 6]. Reštu, ěa se naide, pušč(a)m mojemu bratanu, tako giblućega kako i ležećega, a po smrti moje žene, i stavim ga za svojiga ereda; i ako bi omrl moi bratan prez ereda, pušč(a)m za moje eredi moje striniće. I ovo je moě vlašća voja i naizaděne moje odlučěnie e cetera.

Na to komensari: Petar Škorěnac, Marko Pisarić.

46.

Taštament Martina Krivičića

Čhe [= 1606], maě na d [= 5], v kontradi draguckoi, pod Zmini, v hiši Martina Krivičića, pred pričami: Ivan Ivanić i Tone Flegu i ěěe Ivanić, vsi stanuci v reće(no)m mesti, kade reěeni Martin ležeć na postelji telom slab, pameti dobre, ote ordinat ov svoi taštament. 13 Naiprvu naporučuje svoju dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu i devi Mariji, a telo materi zemlji. Pritom pošć(a)m salter veli i mali i maše s(ve)t(o)ga Grgura. Pušč(a)m ěcere Kateti i Jeleni jedne,¹⁾ i da se ima dotat Jelena kako i Kate, i da ěui ima kupit brat šaibu. Kamižot, ki se šije v Roči, pušč(a)m Ivani. I da se imaju ove male ěěeri dotat po zmoštvu od hiše, ako se odhrane i budu poštene. Rešto, ěa se naide od mojiga blaga, pušč(a)m mojim sinom vsem jednako, i da imaju opravit moi prvi, .ž. [= 7], .k. [= 40] i letnicu vsako letu. I sada ěih stavim za moje eredi. I ovo je moě vlašća voja i naizaděne odlučěnie. I p(ot)vr-jujem taštame(n)t q. mojiga oca, i proěaě.

Na to komensari: Ivan Ivanić i Pere, moi strinić.

1) Neka je rijeě izostavljena.

Taštament Klare, žene Mateta Matkovića

Č h ž [= 1607], ijuna i 3 [= 28], v kontradi Draguča, na Bregu, v hiši Mateta Matkovića, pred svedoki zvanimi i proš(e)n(imi) i muži verovanimi i buduć prežente, kade Klara, žena Mateće (!), ležeć na postelji telom sl(a)ba, pameti i razuma dobra, ote ordinat ov svoi taštament.¹⁾ Naiprvu v ñe razlučeniju duše s telom naporučuje svoju dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telu mat(e)ri zemlji. Pritom pušč(a)m oficije božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. P(u)šč(a)m vola mojimu mužu Mat(et)(u) va ime božie. P(u)šč(a)m mojei tete jednu suknu. P(u)šč(a)m vsakoi mojei past(o)rki jednu suknu i jednu stomañu. Reštu, ča se naide mojiga, ča sam imela moje dote i prnesla k mojimu mužu, p(u)šč(a)m vse va ime božie s temi pati, da on ima opraviti moju dušu i platiti oficije i maše i učiniti moi prvi, .ž. [= 7], .k. [= 40] i letnicu vsako leto, dokle bude on živ, činiti reć jednu mašu za moju dušu. I stavim ga za mojiga ereda.²⁾ I ovoje moē vlašća (vo)ja i naizadñe moje odlučenie; ki ordi(n) tega taštamenta oču da bude držan i obdržan, kako se obdržuju³⁾ tašt(a)m(e)nt(i), i pr(o)č(aē).

Na to komensari: Juri Kurelić, Matiē Mihovi(li)ć.

1) »taštamenta«. — 2) »ereta«. — 3) »obdržuju«.

Taštament pre Marka Maroića

13v

Č h ž [= 1607], aprila na .v. [= 3], pred kaštelom Draguča, v hiši g(ospo)d(i)na pre Marka Maroića, pred svedoki zvanimi: župan Petar Matković, Gašper Brnč(i)ć, Gašp(er) Fabiēnčić, Vorih Matković, Jure Matković, vsi st(anući) v rečenom kaštele, kade pre Marko ležeć na postelji telom slab, razuma dobra, ote ordin(a)t ov svoi taštament. Naiprvu naporučuje dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)g(u), a te(lo) materi zemlji. Pritom pušč(a)m oficije božastvene i saltir veli i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgura. Pošč(a)m crekvi s(ve)te Marije l(i)b(a)r bī [= 12], a telo moje da se pokopa v ñe crek(a)v. P(u)šč(a)m, da se ima opraviti moi prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako letu, dokle bude blaga¹⁾ teklo, i jedan sp(u)d vina le na moju letnicu većnim zakonom. Pušč(a)m mojimu sestriću Mihelu vinograd v Ěpnici, ki je bil Petra Ivanića. Reštu, ča se naide mojiga blag(a), malo i veliko, pušč(a)m mojimu sestriću Peretu i stavim ga za mojiga ereda s temi pati, da ima uvršiti i platiti vse ča sam ordinal (?) v ovom mojim taštament(u). I nulavam vse moje prve taštament(e), negu oču da bude ov obdrž(a)n i pr(o)č(aē).

Na to komensari: župan Mihev Fabiēnčić i pre Vid Orlić i Marko Pisarić i pisac reč(e)n(o)ga tašt(amenta).

1) »bgaga«.

Taštament Šimuna Kurelića

Č. h. ž. [= 1607], angošta naizadni, v kontradi Draguča, v Dolu, v hiši q. Antona,¹⁾ pred svedoki: Lišandru Kurelić i Martin Miklav-
(č)ić, oba st(a)n(u)ć v re(če)n(o)m kaštele, kade Šimun s(i)n q. Antona
Kurelića ležeć na posteli telom slab, razuma dobr(i)ga, ote ordinat ov
svoji taštament. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a
telo materi zeml(i). Pritom pošća oficije božastvene i saltir veli i mali
i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m mojei materi, da se hrani
na mojem blagi do ñe semrti, i ako ne bi mogla stat z mojím brat(o)m
i z strinićem, da vazme moi part i da se hrani na ñem, a po ñe semrti
pošč(a)m mojimu bratu i striniću s temi pati, da kupe jedan parament
za dukat j [= 30]. Moju robu pušč(a)m bratu i striniću, da oprave
moju dušu. I to je moje naizadñe odlučenje i proč(a)đ.

Komensari: Lišandru Kurelić i Anton Kurelić.

1) Prezime Kurelić je izostavljeno.

Taštament Toneta Fabiënčića

Č h ž [= 1607], prvi sektembra, v kontradi Draguča na Breg[u],
v hiši Antona Fabiënčića, pred svedoki: Pere Škor[ênac], Vor(ih) Mat-
ković, Fabiën Bogović, kade rečeni Anton ležeć na posteli telom slab,
a razuma dobriga, ote ordinat ov svoji taštament od ñega blaga. Nai-
prvu naporuča dušu b(o)gu, a telu materi zemlji, ko hoće da se pokopa
v cimiteri s(ve)t(o)ga Eliseđ z oficiji božastvenimi. Pošč(a)m saltir veli
i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m crekvi s(ve)te Marije
jedan dupler za l(i)b(a)r .e. [= 6]. I pošća od vinograda Dovca
jedan sp(ú)d vina na (sv.) Antona, dokle bude vinog(ra)da. Pošč(a)m,
da ako se moje hćere pošteno ožene, da se dotaju po zmoštvu od hiše.
Pošč(a)m moju ženu Ivanu donu i madonu nada vsem mojím do ñe
semrti a stojeć pošteno, a po ñe semrti pošća)m vse moje blago, kako
gibluće tako i ležeće, mojím sinom vsím jednako i stavím ñih za moje
redi. I to je moe vlašća voļa i naizadñe odluče(ni)e.

Komensari: Êkov Tomčić i Fabiën Bogović.

Taštament Mihela Hrvatinčića

Č h v [= 1603], novembra na .g. [= 4], v kontradi Draguča, na
H(r)vatinčićevim brigu, pred hišu Mihela Hrvatinčića, pred svedoki:
Petar Škorênac, Marko Pisarić, Blaž Škrl, kade rečeni Mihev sideć

pod braidu ote ordinat ov svoi taštament. Naiprvu naporuča dušu svoju b(o)gu, a telu materi z(em)ji, ko <óce da> bude pokopanu v cimiteri s(ve)t(o)ga Eliseê z oficiji. Pušć(a)m za maše l(i)b(a)r bí [= 12]. Pošć(a)m mojej ženi niva pod Presiku ili pod Mejicu do ñe smrti. Pošć(a)m hćeram Poleti i Maretu vinograd v Osoji, staro trsi. I da ima stat moê hći Mare na mojim blagi, dokle se oženi, i da se ima dotat po zmožstvu hiše. Pošć(a)m jedan sp<u>d vina prvi dan po Božići, dokle teče trsê i braêd na Omovšćici. Ostalo vse moje blagu, ça se ga naide, pošć(a)m mojimu sinu Ivanu i stavim ga za mojiga ereda, ma da ima ovršit, kako je zgora ordinano. I ovo je moê vlašća voja i naizadñe odlučenie i pr(o)č(a)ê.

Komensari: Mihev Fabiêñć(ić) i Petar Škorênac.

52.

[Taš]tament Êdreta Blažinćića

14v

Č h b ĩ [= 1612], jenvara vĭ [= 13], v Dolu, v hiši Êdreta Blažinćića, pred svedoki: Mohor Matković, Gošte Marinćić, Pere Fabiêñć(ić), pred kimi rečeni Êdre ote činit pisat svoi taštament, a to da ne bi bila kakova smućna od ñega blaga po ñega smrti. Naiprvu naporuča duša (!) bogu, a telu materi zemji. Pošć(a)m saltir veli i maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošć(a)m mojej hćeri vse moje blago, ça me pristoji, malo i veliko. I pušć(a)m jedan sp<u>d vina na Êdreñu večn(i)m zak(onom). I ako bi moê hći umrla prez poroda, pošć(a)m vas Rt do potoka S(ve)t(o)mu Roku s pati, da ima davat starešina jedan sp<u>d vina na Vazam večnim zakonom, a rešto, ça se naide, da se prodava vse i da se kupi toliko cizora v crekvu. I to je moê vlašća voja i naizadñe odlučenie, i nulavam vse moje prve taštamente, nego oču da bude ov držan, kako se drže i obdržuju taki taštamenti i pročaê.

Komensari: Gušte Marinćić i Pere Fabiêñć(ić).

53.

Taštament Iveta Blažinć(i)ća

Č h b ĩ [= 1612], jenvara .i e. [= 26], v Dolu, v hiši Perice Blažinćice, pred svedoki: Mikula Matković i Gošte Marinćić, Ive Matković, pred kimi svedoki ote činit pisat svoi taštament Ive Blažinćić, sin q. Mihela, a to od ñega blaga, ko je ñemu b(o)g dal, a zato, da ne bi ka smućna po ñega smrti. Naiprvu v ñega razlućenju duše s telom naporučuje dušu svoju b(o)gu i devi Mariji, a telo materi zemji. Pritom pošć(a)m i ordinavam za moju dušu oficije božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošć(a)m Mišetu, sinu Lucećinu, jednu uliku na Strmci. Pošć(a)m sinu q. Stepana dvi lihe poli Orih, a to za ñih dobar kontent. Rešto, ça se naide mojiga blaga, pošć(a)m ga Stepanu

139

Boršiču va ime božie i stavim ga za mojiga ereda s temi pati, da ima opraviti za moju dušu i platiti oficije i maše. I to je moê vlašća voja i naizadnje moje odlučenie, ki ordin tega taštamenta oču da se drži pred vs(a)ku pravdu.

Komensari: Gošte Marinčić i Mikula Matković.

54.

15

Taštament Petra Škorēnca

Č h ĩ [= 1610], ijuna eĩ [= 16], pred kaštelom Draguča, v hiši P[etra] Škorēnca, pred svedoki: Šime Krivičić, Fabiēn Bogović, Ante Petrović, kade rečeni Petar ležeć na svojej postelji telom slab, pameti i razuma dobriga, ote ordinat ov svoi taštament. Naiprvo naporučuje dušu svoju g(ospo)d(i)n(u) b(o)g(u), a telo materi zemlji. Pritom p(u)-šč(a)m i ordinavam za moju dušu saltir veli i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Ošće pušč(a)m dva reda braēd, i da se ima delat moē letnica i delat obed, dokle teče braēd. Pošč(a)m Vitoru Rupicu i z ulikami i moi part u hiše v gradi. Pošč(a)m vsem trem sinom Laz i Devnica. Pošč(a)m Paškvetu i Juretu hiša i vse moje blago, ča se ga naide, malo i veliko, koliko jednemu toliko i drugimu, i sta(vi)m njih za moje eredi. I to je moê vlašća voja i naizadnje moje odlučenie.

Komensari: Ive Grgorović i Vicenco Fabiēnčić.

55.

Taštament Gašpera Fabiēnčića

Č h ĩ [= 1610], ijuna .i. [= 20], v kaštele Dragučí, v hiši Gašpera Fabiēnčića, pred svedoki: Šime Krivičić, Petar Matković, Krivičić, vsi stanuci v rečenom kaštele, pred rečeni Gašper ležeć na poste|(i) slab i razuma dobra, razmišljajuć o svojem duše s telom ote ordinat ov svoi taš[tament] svojiga blaga, ko je němu b(o)g dal, a to da ne bi bila kakova smučna po něga semrti. Naiprvu razlučeniju naporučuje dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji, ko oče da se pokopa v cimiteri S(ve)t(o)ga Eliseē, v grobi svojih starijih, z oficiji božastv(e)n(i)mi. Pritom pošč(a)m saltir veli i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m crekvi s(ve)te Marije jedan dupler za l(i)b(a)r .3 [= 8]. Poščam Peretu bratanu vinograd v Dovce i vse ča me onde pristoji po semrti moje žene. Pošč(a)m moju ženu Jelenu gospodara i gospodaricu nada vsem mojim blagom do ně semrti, a po ně semrti pošč(a)m ga Tonetu, mojimu hlapcu, va ime božie i stavim ga za mojiga ereda s pati, da ima poslušat moje žene i držat ju kako svoju mater¹). Ošće pošč(a)m jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora vsako letu večnim zakonom, da se imaju plaćat iz mojiga blaga. I to je moē

140

vlašća voļa i naizadnje moje odlučenie, ki ordin tega taštamenta oču da bude držan i obdržan pred vsako pravdu, i vse moje prve taštament(e) nula(va)m i mečem doli e cetera.

Komensari: Šime Krivičić i Pere Matković.

1) »mateeh«.

56.

⟨Taštament Mihela Krivičića⟩

Č h z [= 1609], sektembra .i v. [= 23], v hiši Mihela Krivičića, 15v
pred svedoki: Pere Krivičić, Vorih Matković, Tone Flego, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Mihev Krivičić. Naiprvu naporuča dušu b(o)gu, a telo materi zemlji z oficiji božastvenimi i maše s(ve)-toga Grgora. Pošč(am) na .3. [= 8] maē pol (sp(u)da vina večnim zakonom. Pošč(a)m moju ženu gospodara nada vsem mojim do ne smrti, a po ne smrti mojim sino(m), koliko jednomu toliko i drugomu, a hčeri da se dotaju po zmoštvu¹) od hiše. To je moē vlašća voļa i pročač.

Komensari: Vorih Matković, Ivan Krivičić.

1) »žmotvu«.

57.

⟨Taštament Brneta Grgorovića⟩

Č h z [= 1609], sektembra naizadni (?), na Malim Bregu v hiši Brneta Grgorovića, pred svedoki: Vorih Matković, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Brne Grgorović
. . . . ča dušu b(o)gu, a telo [materi zemlji] i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m mo hi dokat .d. [= 5] za ne dobar pol sp(u)da vina i prvi, ž [= 7] k [= 40] i letnicu vsako letu. Sada pošč(a)m mojei hč(er)i p ča me pristoji i stavim ju za mojiga reda naizadnje odlučenje i moē vlašća cetera.

Komensari: moi brat Martin i Vorih Matković.

58.

⟨Taštament Ivana Matkovića⟩

Č h i [= 1610], angušta .e. [= 6], v kontradi Draguća, kade se kliče 16
Smrekovac, v hiši Ivana Matkovića, pred svedoki: Mate Matković, Vencencu Fabičič, Matič Mihovilić, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Ivan Matković. Naiprvu naporuča dušu svoju bogu, a telo¹) materi zemlji z oficiji božastvenimi, kako se pristoji krstēnom. Pošč(a)m jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora i mali saltir. Pušč(a)m moju ženu gospodara nada vsem mojim do ne smrti, i da se nimat (!) partit blagu dokle

je ona živa, a po ñe smrti p(u)šć(a)m ga mojim sinom, koliko jednomu toliko i drugemu, i stavim ñih za moje eredi. Pošć(a)m oltaru s(ve)te Marije l(i)b(ar) .b. [= 2]. Pošć(a)m S(ve)tomu Antonu l(i)b(ar) .b. [=2]. P(u)šć(a)m na Ivañu o Božiću pol sp(u)d(a) vin(a) ve(č)nim zakonom. Pošć(a)m, da se dota ta hći kako i prva. I vsakoi p(u)šć(a)m jedne ovce (?). I to je moje naizadñe moje odlučenie . . . i vlašća moe voja.

Komensari: priče više imenovani.

1) »tele«.

59.

⟨Taštament Iveta Hrvatinčića⟩

Čhī [= 1610], sektembra bī [= 12], na Bregu Hrvatinčićevim, v hiši Iveta Hrvatinčića, pred svedoki: Pere Podrugovac, Jure Krivi(či)ć, pred kimi svedoki ote činit spisat svoi taštament Ive Hrvatinčić. Naiprvu naporuča dušu g(ospo)d(i)nu bogu, a telo materi zemlji. Pošć(a)m Gržanu Matkoviću vse moje, ča me pristoji, malo i veliko, i da ima davat na Novu letu jedan sp(u)d vina i da ima činit mašit i dat obed na moju letnicu i da ima kupit jednu bandero. I to je moe vlašća voja i naizadñe odlučenie.

Komensari: svedoki više imenovani.

60.

⟨Taštament Orse, žene Petra Matkovića⟩

16v Čhī [= 1610], angušta naizadñi, v kontradi Draguća, na Bregu, v hiši Petra Matkovića, pred svedoki: Jure Matković i Brton Matković i Vice Matković, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Orsa, žena rečenoga Petra. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji. P(u)šć(a)m mojimu [mu]žu ñiva pod Kabav, sedam debav ulik. P(u)šć(a)m sestri Jeleni jednu greblju vinograda pod vrt i jednu uliku. P(u)šć(a)m vsega mojiga blaga polovica mojej materi i mojimu mužu, a polovica mojim hćeram; a po semrti moje matere da poje v red mojim hćeram. To je moje naizadñe odlučenie i pročaē.

Komensari: priče više imenovani.

61.

⟨Taštament Jelene, žene Gašpera Fabiēnčića⟩

Čhāī [= 1611], prvi pervara, v kontradi Draguća, na Bregu, v hiši Gašpera Fabiēnčića (?), pred svedoki: Martin Troštić i Mihev Hrvatinčić (?), Paškve Škorēnac, pred kimi svedoki ote činit spisat svoi tašt(a)m(en)t Jelena, žena rečenoga Gašpera. Naiprvu naporuča dušu svoju bogu, a telo materi zemlji. P(u)šć(a)m sestri Ivani . v .

[= 3] sukne. Pošč(a)m Beti mojej . . . jednu suknu, zlatom (?) podšvena, i jednu stomaňu i jednu peču. Reštu, ča se naide od moje robe, pošć(a)m Ivani, mojej sestri. Pošč(a)m mojimu mužu trsi, ča mene pristoji, i ulike, a po smrti moga muža mojimu bratanu Tonetu. To je moje naizadňe odlučenie i moě vlašća voja.

Komensari: Martin Troštić, Paškve Skorěnac.

62.

⟨Taštament Margarete Miklavčice⟩

Č h a ĩ [= 1611], v Dolu, v hiši Marga⟨re⟩te Miklavčice, pred svedoki: Stepan Dušić, Juri Miklavčić, Mate Matković, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament rečena Margareta. Naiprvu naporuča svoju dušu / g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pošč(a)m ulike pod 17 hćeram, i da imaju Mark do . . . e prve hćere. Pošč(a)m s(ve)t(o)mu Telu pol sp(u)da vina vsako letu. Rešto, ča se naide mojiga blaga, pošć(a)m mojim sinom, koliko jednomu toliko i drugemu, i da imaju vsako letu činit spomenutie za svoju dušu, i njih stavim za moji redi. To je moje naizadňe odlučenie i moě vlašća voja.

Komensari: an, Juri Mikla[včić]

63.

⟨Taštament Jureta Krančića⟩

Č h a ĩ [= 1611], angušta . e. [= 6], pred kaštelom Draguća, v hiši Jureta Krančića, pred svedoki: Iliě Štrpin, ědre Kriv(iči)ć, Vorih Matković, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament rečeni Jure. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pošč(a)m saltir za svoju dušu. Pošč(a)m svoju ženu g(ospo)dara nada v(se)m jedan sp(u)d vina od moga blaga pošć(a)m mojim sinom i stavim njih za vlašća voja i moje zadňe odlučenie.

Ko[mensari Iliě Štr]pin, ědre Krivi⟨či⟩ć.

64.

⟨Taštament Mohora Matkovića⟩

Č h a ĩ [= 1611], decembra e ĩ [= 16], v kontradi Draguća, na Bregu, v hiši Mohora Matkovića, pred svedoki: Gušte Marin⟨či⟩ć, Luke Hrvatinčić, Brton Matković, vsi stanuće v rečenom kaš⟨te⟩le, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Mohor Matković od ñega blaga, ko je ñemu b(o)g dal, da ne bi bila kakova smućna po ñega smrti.

Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)dara nada vs(e)m mojim do ñe smrti. Pošč(a)m, da se dotaju moje hć(er)j po zmošt(v)u od hiše i vsakoi v [= 3] ovce. Rešto, ča se naide mojiga blaga, pošć(am) ga moji(m) sinom i stavim ñih za moje redi. To je moje naizadñe odlučenie i moē vlašća vo|a.

Komensari: Gušte Marin(či)ć, Luke Hrvatinčić.

65.

⟨Taštament Lišandra Kurelića⟩

17^v Č h bī [= 1612], decembra v [= 3], v kaštele Dragučí, v hiši župana Lišandra Kurelića, pred svedoki: Gašper Fabiēncić, Šime Krivi(či)ć, Juri Škorēnac, vsi stojeći v rečenom kaštele, pred kimi svedoki rečeni Lišandro ote činit pisat svoi taštament. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji. Poščam jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora za moju dušu. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)dar(a) nada vsem mojim do ñe smrti, a po ñe smrti, pošć(a)m ga mojim sin(o)m, koliko jednomu toliko i drugemu, i stavim ñih za moje redi. P(u)šč(a)m prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vs(a)ko leto. To je moē vlašća vo|a i naizadñe moje odlučenie.

Komensari: Gašper Fabiēn(či)ć i Šime Krivi(či)ć.

66.

⟨Taštament Mihela Hrvatinčića⟩

Č h gī [= 1614], maē bī [= 12], pred kaštelom Draguča, v hiši Mihela Hrvatinčića, pred svedoki: Martin Trošćić, Fabiēn Bogović, Mohor Ivanić, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament rečeni Mihel. Naiprvu naporuča dušu svoju b(o)gu, a telo zemlji. Pošč(a)m moju ženu Bortulu g(ospo)dara nada vsem mojim do ñe smrti, stojeć pošćeno. Pošč(am) mojimu bratu moi part sada poli sinožete. Pošč(a)m na 3 [= 8] maē pol sp(u)da vina po smrti moje žene. Pošč(am) vse moje blago, ča me pristoji, mojei hćeri, i stavim ju za mojiga reda. Ako bi pomankala moē hći bez poroda, da moje blago poje v red, ki budu moji bližñi. I to je moje naizadñe odlučenie i moē vlašća vo|a.

Komensari: Fabiēn Bogović i Martin Trošćić.

67.

⟨Taštament Luce, žene Fabiēna Bogovića⟩

18 Č h gī [= 1614], prvara . i e. [= 26], pred kaštelom Draguča, v hiši Fabiēna Bogovića, pred svedoki: Ivan Kaligar, Juri Škorēnac,

Brnardo Brnčić, vsi stojeć v rečenem kaštele, kade Luce, žena Fabiěna, čini pisat svoi taštament. Naiprvu naporuča svoju <dušu> g(o-
spod(i)nu b(o)gu, a <te>lo zem|i. <Puščam> ofici<j> božastveni. Po-
šč(a)m vse moje, ča je moje dote, mojej hćeri. Ako bi moě hći umrla
bez poroda, pošć(a)m mojimu mužu va ime božie.

Komensari: Ivan Kaligar, Juri Škorěnac.

68.

<Taštament Viceta Bogovića>

Č h dī [= 1615], marča . . , pred kaštelom Draguča, v hiši Viceta
Bogovića, pred svedoki: Ivan K<a>ligar, Juri Škorěnac, Paškve Ško-
rěna<c>, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Vice Bogović.
Naiprvu pošć(a)m oficije i sa<l>tir mali. Pošč(a)m mojej [sestri] . b .
[= 2] ulike i trsi, ko se tiče z ňe mužem. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)-
dara nada vsem mojim do ňe smrti, a po ňe smrti pošć(a)m mojimu
sinu i stavi<m> ga za moga reda. Pomankavši moi sin, da blagu gre
v red.

Komensari: Ivan Kaligar, Paškve Škorěnac.

69.

<Taštament Mateta Matkovića>

Č h žī [= 1617], angušta e [= 6], v kontradi Draguča za Smreko-
vac, v hiši Mateta Matkovića, pred pričami: Ėdre Matković, Paškve
Škorěnac, Ėdre Hrvatinić, vsi stanuci v rečenem kaš<te>le, pred kimi
svedoki čini pisat ov svoi taštament Mate Matković. Naiprvu za moju
dušu pošć(a)m oficije / i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m 18v
crekvi s(ve)te Marije jednu uliko (?) v Devnici Ėkovčičevi. Pošč(a)m
križni petak jednu l(i)bru kruha večnim zakonom. Pošč(a)m moju ženu
g(ospo)dara nada vsem mojim do ňe smrti, stojeć pošćeno, a po ňe
smrti pošć(a)m mojim sinom i stavim ňih za moje redi. I to je moje
naizadňe odlučenie.

Komensari: Paškve Škorěnac, Ėdre Matković.

70.

<Taštament Ivane Blažinčice>

Č h žī [= 1618], marč<a> i [= 20], v Dolu, v hiši Ivane Blažinčice,
pred svedoki: Juri Miklav<či>ć, Pere Fabiěn<či>ć, pred kimi svedoki
rečena Ivana čini pisat svoi taštament. Naiprvu naporuča dušu b(o)gu,

a telo zemlji. Pošč(a)m Mišeto Kocitiću (?) rali zemlje na Močani; konfina zemlja s(ve)t(o)ga . . . la. Pošč(a)m S(ve)t(o)mu Telo so(ldi) d [= 5] vsako leto križni petak jedan mocenig kruha večnim zakonom.

Komensari: Juri Miklav<či>ć, Pere Fabiën<či>ć.

71.

<Taštament Iveta Petrovića>

Č h 3ī [= 1618], ijuleē ia [= 21], v kontradi Draguča, v Jezercih, pred hišu Iveta Petrovića, pred svedoki: Ivan Fabiën<či>ć, Pero Matković, Vice Štrpin, pred kimi čini pisat svoi taštament. Naiprvo za moju dušu pošč(a)m oficije, prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)dara nada vsem mojim do ne smrti. Poščam Katar(i)ni sestri lihe v Lokvi. Pošč(a)m sestri jedna ulika Fumici na Ravni, a s(es)tri Bortuli le na Ravni. Pošč(a)m S(ve)t(o)mu Telo vsako letu pol sp(u)da vina vsako leto. Pošč(a)m na Ivašu božićnu pol spoda vina. Rešto, ča se naide moga, malo i veliko, pošč(a)m ga mojim hćeram i stavim njih za moje redi i pročaē.

Komensari: Juri Miklav<či>ć, Pere Fabiën<či>ć.

72.

<Taštament Jelene Fabiënčice>

19 Č h 3ī [= 1618], sektembra dī [= 15], pred kaštelom Draguča, v hiši Jelene Fabiënč(i)ce, pred svedoki: Mate Matković, Šime Krivi<či>ć, Mihev Matković, pred kimi čini rečena Jelena pisat svoi <taštament>. Naiprvu pošč(a)m za moju¹⁾ dušu oficije i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m Tonetu mojimu bratanu vsa intrada, ča je žitu i vino, s pati, da ima on opraviti za moju dušu prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako leto. Le pošč(a)m Tonetu . v . [= 3] ka . . . le, a sestri Ivani orehova. Pošč(a)m Kateti Brmčevi (?) jedna stara (?) sukna. Rešto, ča se naide od moje robe, pošč(a)m mojej sestri Ivani e cetera.

Komensari: Mohor Matković, Ivan Kaligar.

1) »za mu za moju«.

73.

<Taštament Paškveti Škorēnca>

Č hi [= 1620], sektembra eī [= 16], pred kaštelo(m) Dra(g)uča, v hiši Paškveti Škorēnca, pred svedoki: Vicencu Fabiën<či>ć
. Ivan Krivi<či>ć, pred kimi svedoki ov svoi ta-

štament Paškve Škorênac. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo¹⁾ zemlji pokopa z ofici<ji> božastvenimi i prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicum²⁾ vsako leto. Pošč(a)m bratu trsi, ko se tiče ñegov<e>ga v Broščici. Pošč(a)m bratanu Tonetu jednu uliko pod put, kamu se gre na Gdnak. Pošč(a)m Vicetu bratanu jednu uliko v Stranščaki nad Juričinu beru (!). Pošč(a)m moju ženu Agniju g(ospo)-dara nada vsem mojim, ča mene pristoji, malo i veliko, do ñe smrti, a po ñe smrti pošć(a)m mojimu sinu Mihelu i stavim ga za mojiga reda; a s(es)tre da ima dotat po zmoštvu od hiše. I to je moē vlašća voļa i naizadñe moje odlučenie i pročaē.

Komensari: Vicencu Fabiēn<či>é i Pero³⁾ Matković.

1) »tele«. — 2) »um« je nesigurno. — 3) »poro«.

74.

<Taštament Antona Petrovića>

Čhib [= 1622], novembra dñ [= 15], v Jezercih, v hiši Antona Petrovića, pred svedoki: Martin Troštić, Juri Škorênac, Mate Štrpin, vsi stanući v rečenom kaštele, pred kimi Anton Petrović čini pisat ov svoi taštament. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m s(ve)t(o)mu Antonu jedne . . p . . e i jedne braći s(ve)t(o)ga Tela jedne strpule (?) i jedne . . . e crekvi s(ve)te Marije jedne strpule (?). Pošč(a)m Marku lihe v Lokvi. Pošč(a)m na kvatrnica božična pol sp(u)da vina. Pošč(a)m moju ženu Poletu g(ospo)dara nada vsem mojim blagom do ñe smrti, a po ñe smrti pošć(a)m mojim sinom i stavim ñih za moje redi. I to je moje naizadñe odlučenie.

Komensari: Martin Troštić, Juri Škorênac.

75.

<Taštament Mihela Miklav(či)ća>

Čhib [= 1622], angušta . d. [= 5], v Dolu klav<či>ća, Mohor Matković, Martin, Juri Škorênac, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Mihev Miklav(či)ć. Naiprvu pošć(a)m jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora, i da se vsako leto ima se storit (?) mašit za moju dušu. Pošč(a)m jedan sp<u>d vina na 3 [= 8] maē, dokle teče blaga. Pošč(a)m s(ve)t(o)mu Roku trsi na Ravni. Pošč<a>m moju ženu Vicinu g(ospo)dara nada vsem mojim blagom do ñe smrti; da se hrani na ñem i governa otroke, a po ñe smrti mojim sinom, koliko jednomu toliko i drugomu, i stavim ñih za moje redi, a hćere da do<ta>ju po zmoštvu.

Komensari: Mohor Matković i Juri Škorênac.

⟨Taštament Ędreta Matkovića⟩

20 Č h i g [= 1624], angošta ie [= 26], na Bregu (?), v hiši Ędreta Matkovića, pred svedoki: Petar Matković i Mate Matković, Marko Milovan, pred kimi čini pisat svoi taštament Ędre Matković. Naiprvu naporučam moju dušu g(ospo)d(i)nu bogu, a telo zemlji. Pošč(a)m oficije božastve⟨ne⟩ i saltir mali. Pošč(a)m prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako letu, da se s . . . po zmožstvu od hiše. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)dara nada vsem . . . do ňe smrti, a po ňe smrti mojim sinom, koliko jednomu toliko i drugemu, i stavim ňih za moje redi. To je moje naizadňe odlučenje.

Komensari: Petar Matković i Mate Matković.

⟨Taštament Mihela Šivčića⟩

Č h i g [= 1624] v Brodo, v hiši Mihela Šivč(i)ća, pred svedoki: Vicencu (?) Fabiēnč(i)ć, Mate Štrpin
. . . pred kimi čini pisat ov svoi taštament Mihev Šiv(či)ć. Naiprvu pošćam i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m jedan dupler da se kupi za l(i)b(a)r bī [= 12]. Pošč(a)m jedan nik s(ve)ti Mariji za dukat . d. [= 5]. Pošč(a)m na križni petak pov¹⁾ sp(u)-da vina. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)dara nada vsem mojem do ňe smrti, da poje v red. To je moē vlašća voļa i naizadňe moje odlučenje.

Komensari: Vic(e)ncu Fabiēn(či)ć i Mate Štrpin.

1) »pov« umjesto »pol«.

⟨Taštament Mihela Grozića⟩

Č h i g [= 1624], aprila gī [= 14], v Brčinah, v hiši Mihela Grozića, pred svedoki: Vice Grozić, Mohor Ivanić, Brne G(r)ozić, pred kimi svedoki čini pisat svoi taštament Mihev Grozić. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastvene i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m mojej hć(er)i Martini jednu greb|o vinog⟨ra⟩da. Pošč(a)m moju ženu g(o)sp(o)d(a)ra. Po smrti moje žene pošć(a)m mojemu sinu Jerolimu i stav⟨im⟩ ga za moga ereda.

Komensari: Vice Grozić i Mohor Ivanić.

⟨Taštament Petra Grozića⟩

20v Č h i d [= 1625], sektembra zī [= 19], v ⟨B⟩rčinah, v hiši Petra Grozića, pred svedoki: Petar Škorēnac, Petar Ivanić, pred kimi čini

pisat¹⁾ svoi taštament Petar Grozić. Na prvu naporuča moju dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo zemlji. Pošč(a)m oficije božastvene. Poščam moju ženu gospodara nada vsem mojim do ne smrti, a po ne smrti pošć(a)m mojemu sinu i stavim ga za mojiga reda. Hći da se dota po zmožstvu hiše. I to je moē vlašća voja i moje zadne odlučenie i pročaē.

Komensari: Petar Škorēnac i Petar Ivanić.

1) »sisat«.

80.

⟨Taštament . . . žene Martina Miklavčiča⟩

Č h i e [= 1626], oktobra d [= 5], v Dolu, v hiši Martina Miklavčiča (?), pred svedoki: Mihev Miklavčič, Juri Krivičič, pred svoi taštament Miklavčiča. Na prvu oficije božastvene i s(a)ltir s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m s(ve)t(o)mu vinog(ra)d, ka konfina z vinogradom na i ol(i)ke dvi vinog(ra)di Toneta Čupića (?). Pošč(a)m, da se kupi jedna stomaņa v crekvu za d [= 5] dukat. Pošč(a)m, da se proda moje robe i da se kupi rečena stom(a)ņa. Pošč(a)m prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako leto. Pošč(a)m mojemu mužu Martinu hiša v Račicah i vinog(ra)d z ulika (!) pred vratih i vrtača i ulike i grm, ki su poli gumna, i nīve vodoi (!) v Lozah; i da ima moi muž davat na Ivaņu pol sp(u)da vina. Pošč(a)m Grgoru Kovrtaliću sinožet pod S(ve)tu Mariju s pati, da ima kupit voska v S(ve)tu Mariju za l(i)b(a)r I to je moē vlašća voja i moje naizadne odlučenie e cetera.

Komensari: Martin Kurelić, Ivan Matković.

81.

⟨Taštament Pere Blagonića⟩

Č h i d [= 1625], sektembra . d . [= 5], pred kaštelom Draguča 21 v hiši Toneta Krivičiča, pred svedoki: Grže Blagonić, Bašte Perč(i)ć; Jure Blagonić, pred kimi ote činit pisat¹⁾ ov svoi taštament Pere Blagonić. Na prvu pošć(a)m za vosk l(i)b(a)r bī [= 12]. Pošč(a)m za maše l(i)b(a)r bī [= 12]. Pošč(a)m mojej ženi vsako letu bī [= 12], a vina sp(u)d . ž . [= 7], a Rešto, ča se naide blaga pošć(a)m mojim sinom gemu i stavim njih za moje redi. I to je moje naizadne odlučenie.

Komensari: Grže Blagonić, Juri Blagonić.

1) »čininit sisat«.

⟨Taštament Martina Grgorovića⟩

Č h i d [= 1625] v Dolu, v hiši Martina Grgorovića, pred svedoki Mihovilič, Petar Matković pred kimi čini pis(a)t ov svoi taštament. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božas[tvene i saltir veli] i mali i maše s(ve)t(o)ga Grgora braide i zem[o od vrta zgora do ñe smrti, a po ñe smrti da gre ženi žita namešaniga sp(u)d l(i)br(i)c ĩ [= 10], ako ne bi mog⟨l⟩a stat z mojimi sini. Pošč(a)m, da se opravi moi prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnica vsako leto, dokle teče blaga. Sad pošć(a)m vse moje ča me pristoji, malo i veliko, mojim sinom, ča je Ivanu i Nadalo, i stavim ñih za moje redi. Omrvši moji sini prez poroda, da gre blagu v red, ki budu bližni od pare⟨n⟩te. I to je moje naizadñe odlučenie.

Komensari: moi brat Brne i Pere Matković.

⟨Taštament Martina Petrovića⟩

Č h i d [= 1625], ijuna id [= 25], v Jezercih, v hiši Martina Petrovića, ⟨pred svedoki⟩: Mohor Štrpin, Vice Petrovič Jure Fabič-⟨či⟩ć, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Martin Petrovič. Naiprvu naporuča dušu b⟨o⟩gu, a telo zemlji. Pošč(a)m za moju dušu jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m moju ženu Ivanu gospodara do ñe smrti, a po ñe smrti mojimu sinu; i da se dotaju moje hčeri po ⟨zmo⟩žstvu od hiše.

Komensari: Marko Pisarič, Juri Kurelič.

⟨Taštament Ivana Blažinčiča⟩

- 21v Č h i d [= 1625], jenvara ie [= 26], v Dolu, v hiši Perice Blažinčice, pred svedoki: Mikula Matković, Gušte Marin⟨č⟩ić, Ivan Matković, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Ivan Blažin⟨či⟩ć, sin q. Mihele. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastvene. Pošč(a)m Mišetu Blaž[inčiču] jednu uliku na . . . vah. Pošč(a)m sinu q. Stepana b [= 2] lihe poli Orih. Rešto, ča se naide od . . . blaga, malo i veliko, vse pošć(a)m Stepanu Buršiču (?) va ime b(o)žie i stavim ga za mojiga reda. To je moje naizadñe odlučenie.

Komensari: Gušte Marin⟨č⟩ić, Mikula Matković.

⟨Taštament Martina Matkovića⟩

Č h i ž [= 1627], prvara d [= 5], v Dolu, v hiši Martina Matkovića, pred svedoki: Gašper B . . . , Mikula Matković, Mohor Matković, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Martin Matković. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastvene . . . maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m moju ženu Orsu gospodara nada vsem mojim do ñe smrti, stojeć poštnu, a po ñe smrti pošć(a)m mojim sinom i stavim ñih za moje redi. Omrvši moji sini prez poroda, da gre blago v red.

Komensari: priče više imenovane i pročaē.

⟨Taštament Iveta Hrvatinčiča⟩

Č h i ž [= 1627], angošta ie [= 26], na Bregu, v hiši Iveta Hrvatinčiča, pred svedoki: Petar Škorēnac, Marko Pisarić, Jure¹⁾ Hrvatinčič, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Ive Hrvatinčič. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastve(ñe) za moju dušu i maše s(ve)t(o)ga Grgora, da se plate iz mojiga blaga. Pošč(a)m sestri Mareti vsa Omovščica, ča me pristoji, s pati, da ima davat jedan sp(u)d vina na Ivañu o Božiči, dokle teče trsē. Rešto,²⁾ ča se naide od mojiga, pošć(a)m sestri Mareti i Poleti, koliko jednei toliko i drugei³⁾ i stavim ñih za moje redi. I to je moē vlašća voļa.

Komensari: Petar Škorēnac, Marko Pisarić.

1) »jurere«. — 2) »često«. — 3) Moglo bi se čitati i »drugi«.

⟨Taštament Ivana Krivičiča⟩

Č h i a [= 1621], marča ib [= 22], ča, ²² v hiši Ivana Krivičiča, pred svedoki: Marko Pisarić, Matič Mihovilić, Juri Škorēnac, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Ivan Krivičič. Naiprvu naporuča dušu g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemļi, i da se pokopa moje telo z oficiji božastvenimi. Pošč(a)m saltir veli i mali. Pošč(a)m mojemu sinu Mihelu . . . u vinograd i z ulikami v Kable i nima . . . tle, a to za ñega . . . ar moje rit . . . jedan sp(u)d vina na dan s(ve)te Marije marčenice . . . d vsega blaga. Sada pošć(a)m vse moje blago, ča me pristoji, mojim sinom Mihelu i Peretu i stavim ñih za moje redi I to je moje naizadñe odlučenie i vl(a)šća moē voļa.

Komensari: Marko Pisarić, Juri Škorēnac.

⟨Taštament Antona (?) Fabiënčiča⟩

Č h i ž (?) [= 1627 (?)] prvi sektembra, na Bregu, v hiši Antona (?) Fabiënčiča, pred svedoki: Petar Š⟨k⟩rgat, Fabiën (?) Bogović (?), Vorih Matković, pred kimi čini pisat ov svoi taštament. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastvene i maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m na dan s(ve)t(o)ga Antona jedan sp(u)d vina, dokle teče blaga. Pošč(a)m moju ženu Ivanu g⟨o⟩spodara nada vsem mojim do ñe smrti, stojeć pošteno. Pošč(a)m mojim sinom vse moje blago, ča me pristoji, i stavim ñih za moje redi, a hčeri da se dotaju po zmožtvu¹⁾ od hiše.

Komensari: Fabiën Bogović i Ėkov Tomčić.

1) »zmonžtvu«.

⟨Taštament Baštiëna Koreliča⟩

Č h i z [= 1629], ijuna z [= 9], v kaštele Dragučí, v hiši Baštiën(a) Koreliča, pred svedoki: Gušte Marinčič, Mihev Hrvatiničič, Ivan Opatič, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Baštiën Korelič. Naiprv⟨u⟩ p(ošč)am oficije. Pošč(am) popom jedan bakon ñive v Mejicah. Pošč(a)m S(ve)t(omu) Eliseju jednu uliko v Devnici Fabiëna Bogov(i)ča. Pošč(a)m F⟨u⟩mici, mojej ñevesti, da se hrani na mojem blagi do ñe smrti, a po ñe smrti da gre v red.

Komensari: priče više imenovane.

⟨Taštament Ivana Ivaniča⟩

22v kaštele Dragučí, v hiši Ivana Ivaniča, pred svedoki: Mate Matković, Juri Štrpin, Juri Matković, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Ivan Ivanič. Naiprvu pošć(a)m za moju dušu oficije božastvene i saltir veli i mali i maše s(ve)t(o)ga Grgora. Pošč(a)m na dan s(ve)te Marije Blagoveščenê jedan sp(u)d vina, dokle teče moga blaga. Pošč(a)m moji hčeri Ivan(i) jednu suknu i b [= 2] ovce i . . . koze. Pošč(a)m moju ženu g(ospo)dara nada vsem mojim do ñe smrti, a po ñe smrti pošć(a)m momu sinu . . . tu i stavim ga za mojiga reda. I to je moje naizadne odlučenie i pročae.

Komensari: Vicencu (?) Fabiënčič i Šime (?) Krivičič.

⟨Taštament Petra Š⟨k⟩rgata⟩

Č h j [= 1630], aprila ží [= 17], pod kaštelom Draguča, v hiši Petra Š⟨k⟩rgata, pred svedoki: Ivan Kaligar, Jure Škorënac, Jure

Matković, pred kimi čini pisat svoi taštament. Pošč(a)m popom l(i)b(a)r
 5 (?). Pošč(a)m ědretu, mojimu sinu, greb|o v
 skriňu i tri lakte (!) sukna. Poščam
 do ňe smrti, a po ňe smrti
 stinu i stavim ňih za vina sp(u)d pol dokle teče
 vo|a i naizadňe

Komensari: Ivan Kaligar

92.

<Taštament Katarine, žene q. Ivana Matkovića>

Č h j [= 1630], ijuleč z [= 9], v kontradi draguskoj za [Smrekov]ac,
 v hiši Fabiěna Matkovića, pred pričami: Mate Matković, Tone Flegu,
 Ivan Hrvatinić, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Ka-
 tarina, žena q. Ivana Matkovića. Naiprvu naporučam moju dušu g(o-
 spo)dinu bogu, a telo materi zem|ji z oficiji božastvenimi. Pošč(a)m
 prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako leto. Pošč(a)m mojimu sinu
 Fabiěnu jedan bakon zem|je poli Rupa i jedan bakon vrta poli Peći.
 Pošč(a)m moji nevesti Gašperini moě skriňa. Pošč(a)m mojim hćeram
 moě kotiga i jedno rakno. Rešto, ča se naide od moje robě, pošč(a)m
 mojej nevesti Gašperini va ime božie. I da ima opravit moi sin Fa-
 biěn za moju dušu prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako leto do(kle)
 je živ. I to je moě vlašća vo|a i naizadňe moje odlučenie.

Komensari: priče imenovane više.

93.

<Taštament Gašperine, žene Viceta Matkovića>

Č h j a [= 1631], sektembra z| [= 19], v Dolu, v hiši Viceta (?) ²³
 Matkovića, pred svedoki: Mihev Matković, i Juri Matković sin q. Mi-
 kule i Juri Krivi(či)ć, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament
 Gašperina, žena Viceta Matkovića. Naiprvu naporučam moju dušu
 g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zem|ji. Pošč(a)m mojimu sinu vse
 moje ča me pristoj|, malo i veliko, ča sam prnesla od matere v dotu,
 ku mi je moi muž pošč(a)m
 patí, da ima za moju Pošč(a)m
 moje Anici jedan jedna peča. I to je moě
 vlašća vo|a i moje odlučenie.

Komensari: priče više imenovani.

94.

<Taštament Mohora Štrpina>

. sektembra z| [= 19], v Jezercih, v hiši Mohora Štrpi-
 na, pred svedoci: Vice Šilo (?), Mate Štrpin, Brnardo Brnčić, pred kimi
 čini pisat Mohor Štrpin ov svoi taštam(en)t. Naiprvu pošč(a)m oficije

božast(ve)ne i saltir veli. Pošč(a)m S(ve)t(o)mu Roku n pod S(ve)ti Rok s pati, da ima davat na Mohorova pol sp(u)d(a) vina, dokle teče vinograda. Pošč(a)m S(ve)t(o)mu Antonu (sic!). Pošč(a)m S(ve)t(o)mu Eliseju pol spoda vina. Rešto, ča se naide od mojiga blaga, pošć(a)m mojim bratom. I to je moje naizadnje odlučenie.

Komensari: Vice Šilo, Mate Štrpin.

95.

⟨Taštament Mohora Matkovića⟩

23v

Č h i z [= 1629], maē bī [= 12], v kaštele Dragučī, v hiši braće s(ve)t(o)ga Roka, pred svedoki: *Juri Miklav*⟨či⟩ć, *Juri Škorēnac*, *Martin Kurelić*, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Mohor Matković. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu bogu, a telo materi zemlji, i da se pokopa z oficiji božastvenimi. Naiprvu pošć(a)m saltir veli i mali i prvi dan, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako leto. Pošč(a)m mojemu bratanu Vicetu trsi, ko konfina z negovim, ošće moi part vrtače i ulike poli Vodňaki. Pošč(a)m moi part ulik u Bregu . . . sinu q. Mikule Matkovića. Pošč(a)m oltaru s(ve)te Marije b [= 2] ulike na sele q. Anton⟨i⟩ća. Rešto, ča se naide mojiga blaga, pošć(a)m ga mojej ženi, da se na nem hrani do ne smrti, a po ne smrti pošć(a)m ga Perucu Matkoviću va ime božie i stavim ga za moga reda. I to je moē vlašća voja i naizadnje odlučenie.

Komensari: *Juri Škorēnac* i

96.

⟨Taštament Jurê Grgorovića⟩

Č h i z [= 1629], novembra g [= 4], v kontradi Draguča na [Mali]m Bregu, v hiši *Jurê Grgorovića*, pred svedoki: šihor *Andreē Boltrištan*, *Vicencu Fabiēn*⟨či⟩ć, *Marko Buždon*, *Mihev Miklav*⟨či⟩ć, *Juri Matković*, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament *Juri Grgorovi*⟨ć⟩. Naiprvu naporuča dušu svoju g(ospo)d(i)nu b(o)gu, a telo materi zemlji, ko hoće da se pokopa v cimiteri s(ve)t(o)ga *Eliseē* z oficiji božastvenimi, kako se pristoji krstēnom. Pošč(a)m jedne maše s(ve)te Marije. Pošč(a)m prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako leto, dokle teče blaga, i pol sp(u)da vina pod ložu. Pošč(a)m, da se hći dota po zmožstvu od hiše. I pošć(a)m jedne junice od tri leta. Pošč(a)m obem hćeram vinograd¹⁾ v Kosorici. Pošč(a)m moju ženu *Marinu* gospodara nada vsem mojim do ne smrti, a po ne smrti pošć(a)m mojemu sinu *Vidu* i stavim ga za mojiga reda. I to je moē vlašća voja i moje naizadnje odlučenie.

Na to komensar⟨i⟩: šihor *Andreē Boltriš*⟨a⟩n, *Mihev Miklav*⟨či⟩ć.

1) »vinorda«.

⟨Taštament Mihela Blagonića⟩

Č h j e¹) [= 1636], jenvara eī [= 16], v hiši kaštelom 24
 Draguča, v hiši Ivana Kaligara, pred svedoki: pre Anton Blagonić, Bašte Perčić (?), Ivan Kaligar, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Mihev Blagonić. Naiprvu naporučam moju dušu b(o)gu, a telo zemlji, da se pokopa z oficiji, kako se pristoji krstěnom. Sada pošć(a)m mojej žene Poleti vse moje malo da se na něm hrani do ně smrti i da ju rečenoga blaga. Ošće pošć(a)m vinograd i ulike v kontradi, kade se kliče Jerbula mozi dat i prodat, kako bude ňei drago. Ošće pošć(a)m na dan s(ve)t(o)ga Mihela pol sp(u)da vina, dokle teče moga blaga, i da ima davat to vino ki bude po smrti moje žene da blago poje v red vlašća voļa i naizadne moje odlučenie, i pročaē.

[Komensari: Bašte] Perčić, Ivan Kaligar.

1) »e« nije sigurno.

⟨Taštament Jelene, žene Barića Troštića⟩

. pred kaštelom Draguča, v hiši Mavra
 pred svedoki: Mohor Matković i Mihev Lukšetić, Matković,
 pred kimi čini pisat svoi tašt(a)men(t) Jelena, žena Barića Troštića.
 Naiprvu naporučam dušu bogu, a telo zemlji. Pošč(a)m mojej hćeri¹)
 Toniji greblju v Kocěňaki i jednu uliko le v Kocěňaki, i pročaē.

1) »hćir«.

⟨Taštament Petra Blagonića⟩

Č h j a [= 1631], vko (sic!) pred kaštelom Draguča, v hiši Toneta Krivi(či)ća, pred svedoki: Grže Blagonić, Bašte Perčić, Jure Blagonić, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Petar Blagonić. Naiprvu pošć(am) za vosk lib(a)r bī [= 12]. Pošč(a)m za maše l(i)b(a)r bī [= 12]. Pošč(a)m mojej žene vsako leto, dokle je živa, žita sp(u)d bī [= 12], a vina sp(u)d ž [= 7], uļa l(i)br(i)c .g. [= 8]. Rešto, ča se naide mojiga blaga, pošć(am) mojim sinom, koliko jednemu toliko i drug(e)mu, i stavim ňih za moje redi. I to je moē vlašća voļa i naizadne moje odlučenie.

Komensari: Grže Blagonić i Jure Blagonić.

⟨Taštament Mateta Brnčiča⟩

24v Č h j d [= 1635], mač eī [= 16], v kaštele Draguča, v hiši Zaneta Grgorovića, pred svedoki: Vicencu Fabiēn(či)ć, Jure Vodňak, Vice Krivi(či)ć, pred kimi čini pisat svoi taštament Mate Brnčič. Na prvu pošć(a)m za moju dušu saltir veli i mali i jedne maše s(ve)t(o)ga Grgora i prvi, ž [= 7], k [= 40] i letnicu vsako letu i jedan sp(u)d vina blaga. Pošč(a)m mojimu vinog(ra)d na sa vsem (?) ča je vnutri i vela vsem ča je vnutri za Rešto, ča se naide mojig(a), malo i veliko, pošć(a)m Zanetu Grgoroviću, mojimu past(o)rku, va ime božie, i da on ima opraviti moju dušu.

Komensari: Vicencu Fabien(či)ć, Jure Vodňak.

⟨Taštament , žene Antona Flega⟩

Č h j d [= 1635], mač z [= 9], v kaštele Drag[uća] Antona Flega, pred svedoki: Šime Krivi(či)ć, Mihev, pisat svoi taštament Na prvu pošć(a)m mojiga muža Antona do ňega semrti, a po ňega semrti sinom, a hčere da dotaju po i da imaju opraviti za moju dušu, kako pristoji krstěnom.

Komensari: priče, ki su više imenovani, e cetera.

⟨Taštament Jurê Vodňaka⟩

Č h j d [= 1635], sektembra ī [= 10], v Dolu, v hiši Jureta Vodňaka, pred (svedoki): Juri Matković, Pere Matković, Mate Matković, pred kimi čini pisat ov svoi taštament Juri Vodňak. Pošč(a)m S(ve)ti Mariji jedan dupler za l(i)b(a)r . e. [= 6] i jedna l(i)br(i)ca uļa. Pošč(a)m križni petak pol sp(u)d(a) vina. Pošč(a)m moju ženu g(o)spodara nada vsem mojim do ňe smrti, a po ňe smrti pošć(a)m mojei hč(er)i. Umrv(š)i moē hči bez poroda, da blagu poje v red. Pošč(a)m S(ve)t(o)mu Roku moi part Devnice i dvi ulik(e) i da se ima činiti vsako leto moē letnica, dokle teče moga blaga.

Komensari: Lišandro Kurelić, Vide Miklav(či)ć.

⟨Taštament Ėdreta Kurelića⟩

25 Č h j 3 [= 1638], angošta bī [= 12], v Dolu, v hiši Ėdreta Kurelića, pred svedoki: Marko Buždon, Juri Kriv(iči)ć, Vice Kurelić, pred

kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament ědre Kurelić. Naiprvu pošć(a)m braći s(ve)te Marije od [ru]žariě red braěd zdoleñi i pol ñive pod Rebar da ima davat starešina pol sp(u)da vina. Pošč(a)m moju ženu Ivanu g(ospo)dara nada vs(e)m mojim do ñe smrti, a po ñe smrti pošć(a)m mojimu sinu. Omrvši moi sin prez poroda, da blago poje v red. I to je moě vlašća voļa i naizadñe odlučenie moje.

Komensari: Marko Buždon, Juri Krivić(i)ć.

104.

⟨Taštament Antona Flega⟩

Č h j e [= 1636], aprila . iz. [= 29], v kontradi Draguća poli Krivić(i)ć, v hiši Antona Flega, pred svedoki: Šime Krivić(i)ć, Bašte Krivić(i)ć, Martin Krivić(i)ć, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Tone Flegu. Naiprvu pošć(a)m mojimu sinu Mihelu ñiva na Stazah, na Bregu. Ošće pošć(a)m Mihelu vinog⟨ra⟩d v Ragumelici, i da ima davat na ⟨dan svetoga⟩ Antona pol sp(u)da vina, dokle teče vinog⟨ra⟩da. Ošće pošć(a)m Mihelu lihe na Sovini ravni. Pošč(a)m moju ženu g(o)spodara nada vsem mojim do ñe smrti. Pošč(a)m mojimu vniku ñiva na Bregu v Dovci i grebļa pod Dvor. Rešto, ča se naide od moga blaga, da parti Mihev svojim bratanom. Ošće pošć(a)m Mihelo grebļa v Kable.

Komensari: Bašte Krivić(i)ć i Martin Krivić(i)ć.

105.

⟨Taštament Martina Miklavć(i)ća⟩

Č h j z [= 1639], angošta eī [= 16], v Dolu, v hiši Martina Miklavć(i)ća, pred svedoki: Martin Kurelić, Jure Krivić(i)ć, Tone Štrpin, pred kimi svedoki čini pisat ov svoi taštament Martin Miklavć(i)ć. Pošč(a)m crekvi s(ve)te Marije l(i)b(a)r . e. [= 6]. Pošč(a)m braći s(ve)t(o)ga Antona trsi (?) na Ravni, ča je moi part. Pošč(a)m moju ženu gospodara nada vsem mojim do ñe smrti, a po ñe smrti mojimu sinu i stavim ga za moga reda. Pomankavši moi sin, da gre v red blago.

Komensari: Martin Kurev¹⁾, Juri Krivić(i)ć.

1) »Kurev« umjesto »Kurel« (Kurelić).

IMENA OSOBA U PROTOKOLU

(Brojke označuju redni broj isprava; imena su transkribirana modernim načinom)

Antonić Grže 24	Bogović Luce 67
Antonić Tome 25	Bogović Mate 21, 40
Arciža Martin iz Gole Gorice 3	Bogović Vice 68
Badovinić Jakomu 15	Boltrištan Andreja, šinjor, 96
Badovinić Juraj, pre, 4, 5	Boltrištan Frane, gospodin, 34
Bakša Grže 4, 5	Boršić Stepan 53, Buršić Stepan 84
Bakšić Brton 14, 18	Boždon (običnije Buždon, v.) Frane 40
Bakšić Grgor 4	Boždon Kolav 3
Bakšić Jurin 2, 12, 19, 20	Brmčeva Kate 72
Bakšić Petar (sin Gržeta Bakše) 5	Brnčić Brnardo 94
Bakšić Vice 18	Brnčić Gašper 26, 48
Bilinić Martin 4	Brnčić Mate 26, 100
Blagonić Anton, pre, 97	Brnobić Anton 13
Blagonić Grže 81, 99	Brnobić Luke 7, sin Margarete i Mateta 15
Blagonić Juri 45, Jure 81, 99	Brnobić Margareta, žena Mateta 15
Blagonić Mihev 97	Brnobić Šime 13, 30
Blagonić Pere 81, 99	Brnobić Tone, sin Mateta 13, 19
Blagonić Poleta 97	Bržentić Ivan iz Bužešćine 3
Blaškovića Agnija, hći Lucete 8	Buršić, v. Boršić
Blaškovića Luce 8, 30	Buždon Frane 32, 36, 44
Blaž, žakan 21	Buždon Kolav 23
Blažević Anton 2	Buždon Marko 96, 103
Blažević Jelena 2	
Blažević Marina, žena Mihela Blaževića 3	Cesar Gušte 4, 5
Blažinčica Ivana 69	Cigančić Grgor 31 (isp. Zigan Grgo 34)
Blažinčica Perica (žena Jerolima) 45, 53, 84	Cvek Mohor 13, 18, 19
Blažinčić Anton 39	Čandrlica Katarina 25
Blažinčić Ive 53, Ivan 84	Čandrić Gašperina, hći Katarine, 25
Blažinčić Jadre 52	Čandrić Jure 24
Blažinčić Jerolim 32, 39, 45	Čuhrić Grže 25
Blažinčić Mihev 32, Miše 84	Čupić Tone 80
Blažinčić Stepan 27, 32	
Bogović Fabijan 50, 54, 66, 67, 88	Domijan Jakov (iz Račica) i njegovi sinovi: Ive, Jure, Mate i Marko
	Dušić Stepan 62

- Fabijančić Anton 50, 88
 Fabijančić Gašper 48, 55, 61, 65
 Fabijančić Ivan 71
 Fabijančić Ivana, žena Antona, 50, 88
 Fabijančić Jelena, žena Gašpera, 61, 72
 Fabijančić Jure 25, 83
 Fabijančić Mihev 22, 23, župan 27, 35, 48
 Fabijančić Pere 52, 70, brat Gašpera 55
 Fabijančić Vice 36, Vicenco 54, 58, 71, 73, Vicencu 77, 90, 96, 100
 Flego Anton (Tone) 55, 101 Flegu 46, 92, 104
 Flego Matija 12
 Flego Petar 12, 20
 Fmela Jure 4, 6
 Fumeta, sestra Dore Matkovice, 23
 Glogovac Jure 10, 16, 17, Juri 4, 11
 Gorko el Kire 14, 15, 30, Kirin 14
 Grabar Martin 8, 10, 11, Grabrić 9, 10, 13
 Grabar Šime 12, Grabrić 20
 Greblo Nazar iz Roča 16, 17
 Grgorović Brne 33, 57, 82 (brat Martina)
 Grgorović Grže 44; hčeri mu: Katarina i Gašperina, a sinovi: Jerolim, Jure i Vice
 Grgorović Ive 45, 54, Ivan, sin Martina, 82
 Grgorović Jerolim, sin Gržeta, 44
 Grgorović Jure, sin Gržeta, 44, 96
 Grgorović Margareta, žena Gržeta, 44
 Grgorović Marina, žena Jureta, 96
 Grgorović Martin 26, 57 (brat Brneta), 82
 Grgorović Nadal, sin Martina 82
 Grgorović Vice 25, 44 (sin Gržeta)
 Grgorović Vid, sin Jureta 96
 Grgorović Zane 100
 Grozić Brne 78
 Grozić Marko 43
 Grozić Mihev 78
 Grozić Orsa, hči pok. Marka 43
 Grozić Petar 79
 Grozić Vice 43, 78
 Grškić Jure 8
 Gržinić Ivan 9
 Gržinić Jure 4, 12, 16
 Gržinić Martin 6, 9, 10, 11, 13, 17, 20
 Gržinić Mihel 6, Mihev 16, 29, sin pok. Mohora 29, sin pok. Matije 29
 Gržinić Petar 10
 Gržinić Šime 1, 13, Semion 11, Samion 12
 Gržinić Vice 4, 5
 Hrušvar Frane 24, 25, 31, 34
 Hrušvar Ivan 31
 Hrušvar Jure 31
 Hrušvar Mate 31
 Hrušvar Vicenco 31
 Hrvatinčić Bortula 66
 Hrvatinčić Ivan 51 (sin Mihela), Ive 59, 86, 92
 Hrvatinčić Jadre 69
 Hrvatinčić Jure 86, Juri 42
 Hrvatinčić Luke 64
 Hrvatinčić Mareta, hči Mihela, 51
 Hrvatinčić Marina, žena Petra, 22
 Hrvatinčić Mihev 51, 61, 66, 89
 Hrvatinčić Petar 22
 Hrvatinčić Poleta, hči Mihela, 51
 Ingaldeo Marco 23ⁿ
 Ivanić Ivan, 46, 90, požup 21
 Ivanić Jače 46
 Ivanić Mohor 66, 78
 Ivanić Petar 48, 79
 Jadre, pre (jamačno Matković) 32
 Jure, žakan, 28
 Kaligar Ivan 17, 38, 67, 68, 91, 97
 Klinac Anton, sin pok. Jerolima 9
 Klinac Grže 12, 20
 Klinac Luke 6
 Klinac Matija, sin pok. Jerolima, 9
 Klinac Mihel 9
 Klinčić Anton, sin Jerolima 6, (isp. Klinac 9)
 Klinčić Mihel, sin Jerolima 6, (isp. Klinac 9)
 Kocitić Miše 70
 Koća Ivan, župan, 4 (v. Kuća)
 Korelić Baštijan 89 (v. Kurelić)
 Korelić Martin 25 (v. Kurelić)

- Kovrtalić Grgor 80
 Krančić Jure 63
 Krbavac Ivan 10, iz Roča 11
 Krbavac Martin 10, 11, 16
 Krbavac Mihev iz Roča 16
 Krbavac Petar iz Roča 10
 Krbavac Vide 16
 Krivičevića Marta (ili Margareta), žena Jurja Krivičića, 21
 Krivičić Anton, sin Mihela, 38, Tone 81, 89
 Krivičić Bašte 104
 Krivičić Ivan 55, 87, Krivičić 73
 Krivičić Ivana, jamačno hći Martina, 46
 Krivičić Jadre 63
 Krivičić Jelena, hći Martina, 46
 Krivičić Jerolim 38, sin Mihela 38
 Krivičić Juraj 21, 59, 80, 93, 103, 105
 Krivičić Kate, hći Martina, 46
 Krivičić Lucija, hći Jurja i Margarete, 21
 Krivičić Martin 46, 104
 Krivičić Mihev 38, 56, Mihelu, sin Ivana, 87
 Krivičić Mikula 26
 Krivičić Neža, žena Mikule, 26
 Krivičić Pere 38, 39, 56, sin Ivana, 87
 Krivičić Šime 37, 54, 55, Krivičić 65, 72, 90, 101, 104
 Krivičić Vice 100
 Krivić v. Krivičić
 Kuća Ivan, župan 7, 8
 Kuća Jače 13
 Kurelica Mare, hći pok. Šimca, 41
 Kurelić Andreja 41
 Kurelić Anton 49
 Kurelić Brton 41
 Kurelić Ivana, žena Jadreta, 103
 Kurelić Jadre 102
 Kurelić Jure 40, 44, 83
 Kurelić Lišandru 49, 65 (župan), 102
 Kurelić Martin 80, 95, 105
 Kurelić Šimun, sin pok. Antona, 49
 Kurelić Vice 43, 103
 Kurev Martin (jamačno identičan s Kurelić Martinom) 105
 Ličanin Brne 7
 Ličanin Jure 18
 Ličanin Mihev 1, 3, 12, 20
 Lukša Jure 17
 Lukšetić Mihev 98
 Malinar Marko 21
 Malinarić Gašper 2, 9, 15, 17, 18
 Malinarić Petar 4, 7
 Manzoni, de, Manzin 7, 14
 Marinčić Andreja 21
 Marinčić Gušte 40, 52, Marinčić 84, Marinčić 89, Gošte 52, 53, 64
 Maroić, pre Marko 48
 Matija, pre 28
 Matkić Ive (možda skraćeno mj. Matković) 32
 Matkovića Dorica, žena Ivana, 23
 Matkovića Marinka, žena Mohora, 42
 Matković Andreja, notar, u naslovnom listu, 23^a, Jadre, pre, 40
 Matković Bašte 32
 Matković Brton 42, 60, 64
 Matković Fabijan 92
 Matković Gašperina, žena Viceta, 93
 Matković Gržan 59
 Matković Ivan (i Ive) 23, 27, 32 (sin pok. Marka), 53, 58, 80, 84
 Matković Jadre 69, 76
 Matković Jure 48, 60, 90, 91, 93 (sin pok. Mikule), 96, 102
 Matković Katarina, žena pok. Ivana, 92
 Matković Klara, žena Mateta, 47
 Matković Martin 85 (i 57 kao »moi brat Martin«)
 Matković Mate 27, 47, 58, 62, 69, 72, 76, 90, 92, 102
 Matković Mihev 72, 93
 Matković Mikula 27, 32, 53, 84, 85
 Matković Mohor 23 (sin pok. Mihela), 28, 42, 52, 64, 74, 84, 95, 98
 Matković Orsa, žena Martina, 85
 Matković Orsa, žena Petra, 60
 Matković Petar, župan, 21, 42, 48, 55, 60, 76, 82, Pere 32, 102, Pero 71, 73, Peruco 95
 Matković Stažija, hći Mate, 27

- Matković Vice 41, 60, 93, 95 (brat Mo-
hora)
- Matković Vorih 21, 40, 48, 50, 56, 57,
63, 88
- Mihovilić Matija 47, 58, 87
- Mihovilić Matija, pre, kurat Huma, 19
- Miklavčica Margareta 62
- Miklavčić Juri 62, 70, 95
- Miklavčić Martin 49, 80, 105
- Miklavčić Mihev 75, 96
- Miklavčić Vicina, žena Mihela, 75
- Miklavčić Vide 41, 102
- Milovan Marko 76
- Nemarnik Matija 17
- Opatić Ivan 89
- Orlić, pre Vid 48
- Paškva, dekla, 25
- Pavletić Brne 8
- Pečarić Anton (i Tone) 6, 8, 9, 13
- Pečarić Ivan 7, 8, 12, 15, 17
- Perčić Bašte 81, 97, 99
- Petrović Ante 54, Anton 74
- Petrović Ivana, žena Martina, 83
- Petrović Ive 36, 41, 71
- Petrović Martin 83
- Petrović Poleta, žena Antona, 74
- Petrović Vice 83
- Pinezić Grgor 24, 25
- Pinezić Jure 25
- Pisarić Marko 22, 26, 27, 28, 32, 33,
36, 39, 40, 43, 44, 45, 48, 51, 83, 86,
87
- Pisarić Marta, žena Petra, 40
- Pisarić Petar 28, 32, 40
- Podrugovac Pere 35, 59
- Posedel Marina, hći pok. Mihela, 1
- Rabak Tone 8
- Ravš Jure iz Roča 16, 17
- Skrinjar Ivan 1
- Svetina Pere 32
- Šijart Batišta 8, 12, el Batišta 14, 15
- Šilo Vice 94
- Šivčić Mihev, sin Šimca, 33, 77
- Šivčić Šimac 33
- Šivčić Vrban 35 (i žena mu Lucija)
- Škorjanac Agnija, žena Paškveta, 73
- Škorjanac Jure (i Juri) 54, 65, 67, 68,
73, 75, 87, 91, 95
- Škorjanac Mihev, sin Paškveta, 73
- Škorjanac Paškve 54 (sin Petra), 61,
68, 69, 73
- Škorjanac Petar 22, 26, 27, 35, 45, 50,
51, 54, 79, 86
- Škorjanac Tone, brat Paškveta, 73
- Škorjanac Vice, brat Paškveta, 73
- Škorjančić Petar 22 (identičan s Pe-
trom Škorjancem)
- Škrgat Jadre, sin Petra, 91
- Škrgat Petar 37, 88, 91
- Škrgatica Vička, žena Pereta Škrgata,
37
- Škrl Blaž 51
- Špis Gašper 6, 29 (i žena mu Jelena)
- Špis Jure 29
- Špis Petar 29
- Štrpin Ilija 63
- Štrpin Juri 90
- Štrpin Mate 74, 77, 94
- Štrpin Mohor 28 (i žena mu Cevka),
33, 83, 94
- Štrpin Tone 105
- Štrpin Vice 71
- Tkalac Brne 14, 89
- Tkalac Brte 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11,
12, 14, 15, 16, 17, 18
- Tkalčić Brte (identičan s Brtetom
Tkalcem) 20, 30
- Tomčić Jakov 50, 88
- Tonetić Mihev 26
- Troštić Barić 98
- Troštić Jelena, žena Barića, 98
- Troštić Martin 40, 61, 66, 71, 74
- Turk Jadre 45
- Ulijanić Martin 7
- Vitolović, Andreja pre 23
- Vodnjak Jure 27, 100, 102
- Vodopija Mihev 24
- Vorih Anton 24
- Vorišić Tone (jamačno identičan s An-
tonom Vorihom) 30
- Zara Vešpižijan 31
- Zigan Grgo (jamačno identičan s Gr-
gorom Cigančićem) 34

TOPONIMI U PROTOKOLU

a) *Imena naselja* (gdje je govor o kućama)

Breg, »v držanju« ili »v kontradi Draguča« 42, 44, 47, 50, 60, 61, 62, 76, 86; Hrvatinčićev Breg 22, 51, 59; Mali Breg 44, 57 Benetki, »kontrada... v teritoriju račiskom« (Račice) 24, 25 Brčine, »kontrada... v teritoriji Draguča« 38, 43, 78, 79 Brod, (»v Brodo«) 77 (teritorij Draguča), 21 i 33 (»v Brudu«) Buzeščina (= kraj oko Buzeta) 3 Dobrova, »v držanju račiskom« 34 Dol, »v kontradi« ili »teritoriji draguckom« 23, 27, 39, 41, 49, 52, 53, 62, 69, 75, 80; Dul 31, 32 Draguč, »v kontradi Draguča« 26, 35, »v Dragučići« 28, »v teretoriji Draguča« 38, 39, »pred kaštelom Dragučići« 28, »pred kaštelom Draguča« 33, 36, 37, 40, »v držanju Draguča« 41, »pred kaštelom draguckim« 21, »v teritoriji draguckom« 27, »v kontradi draguckoj« 22, 23 i »draguckoj« 92, »v držanju draguckom« 32, »njivu ka je pod Stari Draguč« 21 i sl. Dvijugraščina (= Dva grada = tal. Duecastelli blizu Roča), »na Dvijugraščini« 4, 5 Dvor, »hiša poli Dvora« 42 Gola Gorica 3	(Grimalda), »v kontrade grimalskoj« 45 Hruševljak, »v kontrade grimalskoj« 45 Hum, »v kaštele Hume« 2, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 29, 30; »iz Huma« 4, 5; »v kaštele Home« 3, 6; »humaska kontrada« ili »humaska teretorija« 1, 2, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 Humščina (= kraj oko Huma) 5 Jezerci (jamačno današnje selo Zajerci) »v Jezercih« (»v kontradi Draguča«) 71, 74, 83, 94 Krivičići, »v kontradi Draguča« 104 Marčeneščina (= kraj oko Marčenigle) 32 Marič-Breg (»na Humščini«) 5 Račice, »v Račicah« 25, 80; »v teretoriju račiskom« 24, »v držanju račiskom« 34, »v kontradi račiskoj« 31 (Rašpor) »rašprški kapitan« 3 Rimavda (»iz Rimavde«, mjesto Grimalde) 45 Roč 10, 11, 46 Smrekovac »v kontradi Draguča« 58, 69 Zmini, »v kontradi Draguča, pod Zmini« 26, 46

b) *Imena lokaliteta*

Bačva, »njiva pod Bačvu« 24 Bilica dolinja 40 Bolaš 27 Brig 32 Brud 21, 33 (v. Brod pod a/) Broščica 73 Bučid (ili Bučida), »uliku v Bučidi« 32 Bukovac 13 Cesta 31 Devnica 27, 35, 54, 69, 89, 102	Dobrovnica 34 Dolac, »vinograda Dovca« 50, »v Dovce« 55, »v Dovci« 104, (prema tomu je nom. sg. glasio Dolac) Draškovića 6, 9 Duge lihe 33 Dvor 24, 26, 28, 43, 45, 104 (ispor. Dvor pod a/) Dvorišće 24, 25, 33 Gača strana 26

Gdnak (!) (možda Godnjak) 73	Orešje 32
Gradina 23	Osoj 31, 51
Iveća, »pod Iveća« 39	Peć 92
Japnica 48	Perilo 15
Jazvine 2	Počivala, »na Počivalih« 40
Jerbula 97	Potbilica, »pod Potbilicu« 35
(Kabal), »Kabav« 60, »v Kabli« 26, »v Kable« 87, 104	Presika 51
Kiselica 8	Ragumelica 104
Ključice 19	Ravan ili Ravno, »na Ravni« 71, 75, 105
Kocjanjak 98 (danas Kucijane u Zajercima)	Rebar, »v Rebre« 27, »pod Rebar« 103
Kodinica 42	Rim 23
Kosorica 96	Rt 31, 52
Kotli, »v Kotlih« 42	Rujevac 7
Križac 26	Rukle, »na Ruklah« 27
Krug 7	Rupe 11, »poli Rupa« 92
Kukavica 39, 40	Rupica 54
Laz 27, 54	Sad 33
Lokva 71, 74	Slap 21
Loze, »v Lozah« 80	Sovina ravan 104
Lučac ili Lužac, »v Lušce« 29	Staze 104
Lug 10, 11, 14, 16, 17	Stranšćak 73
Luk 28	Strmac 53
Mejica 51	Šćurak 12, 20
Mejice 89	Trogir 4
Močanj 18, »na Močanji« 70	Vodnjaki, »poli Vodnjaki« 95
Obrovščica 1	Vorihov vrt 27
Omovščica 51, 86	Vrbanja devnica 27
	Židovščina 28

LEKSIČKA GRAĐA

Angoš (= august) 22, 49, 76, 86 i dr.;	brageše 40 (tal., hlače)
angušt 58, 59, 69, 75	brajda (= vrsta vinograda, svedena loza) 32, 51, 54
april 31, 45, 78; avril 1, 2	cetera (»e cetera«) 45 i dr.
bakon njive, zemlje, sinožete, vinograda 1, 10, 12, 89, 92 (tal. boccone)	cimiter (= groblje) 21, 22, 50
bandera 59 (tal., zastava za crkvu)	cizor (tal. tesoro) 39, 45, 52
barid 5 (»zapustit v barid«, ostaviti pusto, isp. bared u Pleteršnika)	creki 24, crekvi 40, crekvu 39 i dr.
belava 27 (= bijela krava, Arj)	četrdesetni 35, 45
beneficijal 33 (»popom beneficijalom«, koji imaju beneficij)	čimoša (tal. cimossa) 23
bera 73	črnica (»ulika črnica«) 25
bisage 23	decembar 27, 37
	dekla 25

- dever 23
 devnica (= delnica, dlonica) 27
 dona i madona (talij., isp. gospodar i gospodarica, t. j. neograničena gospodarica) 24, 36, 50
 dota (= miraz) 22, 67 i dr.
 dotat 28, 29, 35 i dr.
 držanje (= područje, isp. kontrada, teretorij) 32, 41, 42
 dupler 37, 50, 55 i dr.
 ered (isp. red, odlek = baštinik) 24, 34, 40, 43
 fit (tal. affitto, najam) 5
 fitavat 5
 gaban (tal. gabbano, kabanica) 27
 gibljuće (= pokretno) i ležeće (= nepokretno) blago 29, 32, 34, 50
 gospodar i gospodarica (isp. dona i madona) 22, 35, 39, 40
 goveran (tal., red, upravljanje) 5
 governat (= rediti, upravljati), 22, 29, 33, 75
 greblja (= lijeha) vinograda 25, 26, 31, 60, 78
 grm 32, 80
 grmlje i grmlji 5, 9, 34
 hiša 4, 34, 50 i dr.
 hlapac 28, 55
 ijun 32, 83, 88
 intrada (tal., prirod, ljetina) 28, 72
 ištroment (lat. instrumentum, isprava) 1, 2, 4, 6, 7 i dr.
 jeneral (tal.) 3
 jeneralmente (tal.) 3
 jenvar (= januar) 7, 52, 53, 84
 julej 71
 junica 27, 32, 96
 kamižot (tal.) 23, 46
 kasela (tal., sanduk) 21, 32, 37
 kaštel 6, 21, 26 i dr.
 kavža (lat.-tal. causa) 3
 klicati se (= zvati se) 4, 5, 6, 18 i dr.
 klič 4, 6, 20 i dr. (tal. strida)
 komensar 21, 23, 24, 40 i dr.
 komuski (= općinski) 5, 8, kumuski 16
 komuščina (= općinska zemlja) 1, 2, 4, 5 i dr., »kumuščina« 20
 konfin (tal.) 1, 2, 4, 8, 13 i dr.
 konfinat (= graničiti) 9, 18, 26, 27 i dr.
 konparit (tal. comparire) 3
 kont (tal.) 5
 kontent, adj. (tal. zadovoljan) 5
 kontent m. (prema tal. contegno, postupanje) 26, 53
 kontrada (tal., isp. držanje, teretorij) 4, 5, 13, 47, 49 i dr.
 koratu (tal. curato) 19
 koret (= haljetak) 32, 40, 45
 koča (tal., crkvena košulja) 24, 25
 kotiga (= kožnata suknja) 92
 križni petak (= valjda Veliki petak) 33, 69, 70, 77
 kvatrnica božična (= božične kvatre, post) 74
 lakat sukna 32
 lastina (= vlastita zemlja) 5
 le (= također, istotako) 32, 37, 48, 72
 letnica (lat. anniversarium) 38, 46 i dr.
 liberu franku (tal., bez obaveze) 26
 liha 27, 71, 74
 loža 22, 42
 maj 13, 46
 mankat (tal.) 6
 marač 12, 32, 69 i dr.
 marčenica (»sveta Marija marčenica«, blagdan Blagovještenja 25. ožujka) 87
 masarija (tal., kućni predmeti) 5
 maša (= misa) 21, 22, 23, 32 i dr.; mise sv. Grgura su niz od 30 misa
 mašit (= misiti) 41, 75
 miležim (prema tal. millesimo, godina, godište) 4, 12, 32
 mišer (tal. misser) 7
 miza (= stol) 33
 mlado van'jeli (prvo evanđelje) 21
 mlev (= valjda mlinarski alat) 40
 mocenig (= mletački novac) 70
 najprvo 21, najprvu 23, 33, 35
 naletnica (isto što letnica, godišnjica) 32
 naporučivat (= preporučivati) 21, 35 i dr.

- napraviti (= popraviti) 5
 nič (= ništa) 22, 40, 45
 nikamur (= nikomu) 22
 novembar 35, 36
 nulavat (tal., annullare) 48, 55
 obligacion (tal., obaveza) 2, 6, 20 i dr.
 odlek (isp. ered i red) 22, 23, 26, 27, 32, 44; odlik 28, 38
 oficij (= crkvena služba, naročito za mrtve) 21, 22, 23, 27 i dr.
 ohranjivat (= čuvati) 1, 4, 10 i dr.
 oktobar 4, 42, 80; oktubar 5, 23, 43
 opinat 29 (značenje i postanje nejasno, ako nije pogrešno mj. opivat)
 ordin (tal., odredba) 34, 36, 47 i dr.
 ordinat (tal.) 24, 33, 35
 ordinavat 38
 ošće (= još) 22, 42
 otrok 36, 37, 75
 oženit se (o ženskom čeljadetu) 22, 29, 35, 36
 pačat (= dirati) 31
 palica sukna 21
 parament (tal., misna odjeća) 25, 45, 49
 parenta (tal., rodbina) 25
 part (tal., dio) 18, 24, 27, 29, 32, 54
 parta (tal., stranka) 5
 partida (tal., ženidbena partija) 36
 partit (prema part, dijeliti) 26, 29, 31, 35, 40
 pās 23
 pastorka 47
 pašun (ogradena i obrađena zemlja, vinograd, isp. pašten u Plet.) 26, 34, 39
 pat (tal., uvjet) 5, 27, 45
 peča (lat. petia, rubac za glavu) 23, 37, 41, 61, 93
 pervar (= februar) 61, prvar 38, 67, 85 i dr.
 pinez 8, 11
 plašćenčić 23
 polača 18
 poldan (= južna strana) 4, 11 i dr.
 poli (= kod) 43, 80
 pomankat (tal. mancare ai vivi, umrijeti) 37
 porok (t. j. poruk, jamac) 6
 posal (= zastupnik, poslanik) 3
 pošes (tal. possesso) 6, 7, 8 i dr.
 pozemaljni 27
 požup 21
 prašat (= tražiti, zahtijevati) 3
 prežente (tal.) 3, 47
 priča (= svjedok, svjedočanstvo) 4, 5, 32, 35, 37 i dr.
 pridelat (radom privrijediti) 31
 primeriti se (= namjeriti se, desiti se) 36
 prinapravit 5
 pripasak (= priplod blaga ili živine) 32
 prisežena cena 2, 4, 13 i dr.
 pročaja 33, 34, 46 i dr.
 prokorador (tal.) 3
 pšela (= pčela) 32
 pugriž (možda i vlastita imenica) 26
 rabota 5
 računi (prema lat. ratio, de rationibus, vlasništvo) 4, 8, 16
 raknić (isp. rakno) 21, 23, 32
 rakno (= sag, pokrivač) 92
 ral f. 21, 30
 raspartit (isp. partit, podijeliti) 23, 44
 rašan, adj. (što je od raša ili raše, a to je vrsta sukna) 40
 razdelat (= raskrčiti, obraditi) 32
 red (isp. ered i odlek, baštinik) 6, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 33, 38
 reditat (tal. ereditare) 40
 renunciјavat (tal. renunziare) 8, 12
 repišće 32
 rešto (tal.) i reštu 6, 28, 32, 35, 37 i dr.
 rokavi (= rukavi, ženski haljinac) 37
 saltir veli i mali (= psaltir, t. j. mrtvački oficij duži i kraći) 27, 28, 32 i dr.
 sapun (tal. zappone, motika) 22
 sektembar 29, 50 i dr.
 selo (= imanje) 5, 19
 smrt (ali i smrt) 32, 33, 34 i dr.
 sestrić 24, 40, 48
 sić (tal. secchio, mjera za tekućine) 28
 sinožet f. (= sjenokoša) 4, 5, 10, 32, 80
 skozi (= skroz) 27

- smućna (= svađa) 32, 33, 34, 52
 spolovina (= zajednica posjedovanja
 u dvoje, isp. Plet.) 31, 32
 spud (katkada spod, mjera za tekućine
 i zrnje) 22, 27, 32 i dr.
 stat (= stanovati, živjeti) 34, 49
 stomanja (= košulja) 37, 47, 61, 80
 storit (= učiniti) 3, 25, 75
 strinić 32, 45, 49
 strplja (= jednogodišnja jalova ovca,
 isp. Plet.) 38, 74 (»strpula«?), 78
 šajba (značenje?) 46
 škrit (tal. scritto, pismo) 5
 štancija (= pastirski stan) 5
 taštament (tal.) 21, 22, 23 i dr.
 teretorij m. 24, 25, 27; teretorija f.
 9, 13
 termen (tal. termine) 5
 teštat (= oporučiti) 32
 tetić 43
 travnik 27
 trsi n., gen. trsja 51, 61, 68, 73, 86
 ulika 23, 24, 27 i dr.
 vancat (tal. avanzare, preteći, preosta-
 ti) 29
 van'jeli (evanđelje) 21
 Vazam 52
 vdkcione (ili možda: v dikcione, jer je
 prefiks »in« u lat. riječi »indictio«
 preveden sa v) 1, 2, 6 i dr.
 već (= više) 22
 višnjev (= višnjeve boje) 37
 vnuk m. 33, vnuka f. 44
 vodoj (?) 80
 vosk 81
 vrtača 80, 95
 zabit (= zaboraviti) 32
 zatka (Plet.: »das Getreidehintericht«)
 7
 zava (= zaova) 23
 zdolenji (= donji) 25
 zmoštvo (= mogućnost) 29, 35, 50
 žakan (= klerik) 21
 žir (= vočka) 5, 9, 26
 žoja (tal. gioia, dragulj) 23
 župan 21, 25, 27

*Dopuna porodičnim imenima iz matice krštenih i vjenčanih Draguća
 za god. 1579—1650.*

Imena se navode za razdoblje od 1579. do 1650. godine, t. j. za vrijeme, kada su dragučke matice pisane uglavnom hrvatskim jezikom i glagoljskim pismom, i za vrijeme djelovanja našega Andreje Matkovića, t. j. do njegove smrti 1650. Uz imena navode se godine, kada se u maticama spominju. Veća je pažnja posvećena prezimenima nego krsnim imenima; stoga ponajviše spominjem očeve obitelji, a tek iznimno imena žena i novorođene djece. Kratice: ž. = žena, r. = rođen, v. = vidi.

Antonić Tome 1618	Baštetić Agnija 1607
Bacul Ivan i ž. Katarina 1627	Bazgalić Tomina, sin pok. Ivana iz
Lindara 1601
Baculica Kate iz Grdosela 1632	Benci Matej, pop, skrbnik humski,
1608
Badovinić Vice iz Previša 1607	Blagonić Grže 1612
Bakšić Mišel 1627, ž. Frana	Blagonić Ivan iz Grimalde 1593—1603
Balok Jure iz (G)rimalde 1607, ž. Kate	Blagonić Jerolim iz Grimalde 1599—
1621, ž. Fumija
Barbo Sigismondo, signor di Pas, 1621,
1622, 1628	Blagonić Luka iz Grimalde 1593
Barbo Valerio di Pas 1634 (pok.)	
Barbo Zorzi 1634	

- Blagonić Marko 1594—1607
 Blagonić Mihev 1621—1632
 Blažinčić Andrej 1585, Jadre 1605
 Blažinčić Ivan, sin Mihela, r. 1585
 Blažinčić Jerolim 1587
 Blažinčić Juri 1592
 Blažinčić Mihev (a) 1579—1586
 Blažinčić Mihev (b), sin Jurja, r. 1592
 Blažinčić Stepan 1604, 1609
 Blažinčić Šimac pok. 1587
 Bogović Fabijan 1605—1629 (jedan sin Mateta, koji se 1605. ženi Lucijom i i. g. krsti sina Paškvala, a jedan se 1621 ženi Katom)
 Bogović Mate 1585—1605
 Bogović Vice pok. 1621 (udov. Orsa)
 Boltrestan Andrea di Racice, ž. Zuana, 1641
 Boltristan Gašper, mišer, 1619
 Boltristan Šime 1621, 1644
 Boždon Juri 1621 (ž. Juriha), 1629—1633 (ž. Martina)
 Boždon Kolav 1588, pok. 1604
 Boždon Marko 1590, 1627—1635 (ž. Katarina), 1641
 Boždon Martin 1621—1623 (ž. Martina)
 Boždonić Frane 1594
 Boždonić Kolav 1583, 1585 (ž. Margareta)
 Brajan Mate, pre, »koperator crekve parokiale od Roča« 1630, 1641
 Bratetić Mikula iz Bužešćine 1641 (ž. Dora)
 Brnčić (i Bernčić) Brnardo ili Brne 1616, 1621, 1626 (ž. Ivana), 1629
 Brnčić Gašpar 1586—1608
 Brnčić Jerolim 1616
 Brnčić Mate 1593—1608
 Brnčić Mihev 1583
 Brničevićina Ivana 1583
 Brženta Mate 1639
 Buhorčić Mare, ž. Buhorčića iz Previša 1609
 Buršić Ivan iz Marčenege 1594, iz Marčenige 1599
 Buršić Stepan 1612
 Butegar Batišta 1586, Botegaro Battista (na talij.) 1589
 Butigarica Orsa, ž. Batište 1590
 Buždon Frane 1594—1619
 Cizičevica Margareta 1630 krsti vanbračnog sina Andreja sa Zvanom Kern(j)elom
 Coku[!?]in Luka 1593 krsti sina Erkule Črneha Mate iz Roča pok. 1592
 Dijanić Juri 1582, 1583, Zorzeto 1581—1588
 Domijan Mate 1605
 Dorčić Petar 1628
 Dorkić (!) Petar 1607, 1608
 Drdić Anton župan iz Zarečja 1646
 Dušić Grgur 1606, 1627 (Došić, ž. Pole)
 Dušić Stepan 1606 (ž. Mare)
 Erminiš Zan Pero iz Bozeta (!) 1631 (ž. Barbara)
 Fabijančić Anton 1590—1603
 Fabijančić Brnić pok. 1586
 Fabijančić Brte 1583, Brton 1585
 Fabijančić Gašper 1584 (ženi se), 1585—1615
 Fabijančić Grgor 1627
 Fabijančić Ivan, sin Pereta, r. 1579
 Fabijančić Juri, pop, 1606—1623
 Fabijančić Mihev 1596; drugi, sin Antona, kršten 1603
 Fabijančić Petar (Pere) 1585 (ž. Katarina), 1593 (sin Antona kršten), 1613—1625, 1650 (ž. Gašperina)
 Fabijančić Vicenco (i Vice) 1606—1640, 1619 (ž. Katarina), 1620 (župan), 1631, 1641 (»šinor«)
 Fakinić Grže iz Roča 1585
 Flego Anton 1618, Tone 1627
 Flego Mihev 1618 (krsti se), 1640 i 1650 (ž. Lucija)
 Fr(an)kević Jelena krsti vanbračnog Franceška 1612
 Frlan Tone krsti hčer Gašparinu 1604
 Frlić Mihev 1632—1635 (ž. Ivana)
 Frlin Ivan iz Boljuna pok. 1626
 Glogovac Jure iz Huma 1605
 Gorko el Brne 1607 (ž. Jelena)
 Gorko el Kire (»Kireta Gorko ela«) 1607 (ženi sina Brneta)
 Grabar Juri, pop, 1619—1625

- Grabar Mate iz Huma 1605
 Graviš Antonia, signora, 1636 (tal.)
 Graviži, de, Graviže, šinor 1619
 Greštić Ivan 1606 krsti sina Klimanta
 Grgorović Andreja 1641—1644
 (ž. Jelena)
 Grgorović Brne 1606
 Grgorović Brton 1580—1592
 Grgorović Grže 1586, 1603
 Grgorović Ivan (Ive) 1603, 1612, 1618,
 1627 (ž. Markula)
 Grgorović Jerolim, pop, 1579—1581
 Grgorović Jure (Juri) 1603—1607, 1620
 (ž. Marinka), 1648 (ž. Gašpera), 1650
 Grgorović Lišandro 1605
 Grgorović Martin 1580—1588, 1603
 pok., 1627—1641 (ž. Perka)
 Grgorović Mate 1614—1621 (ž. Pole)
 Grgorović Vice 1614, 1624
 Grgorović Vid 1642 (ž. Lucija)
 Grgorović Zaneto 1607
 Grozić Brne 1582, Brnardin 1628—1633
 (ž. Marina), Brnardo 1631
 Grozić Jerolim 1619—1647 (ž. Ivana)
 Grozić Mate 1586, 1591
 Grozić Mihev 1586—1607
 Grozić Petar 1586—1607, 1649 (ž. Ka-
 tarina)
 Grozić Vice 1621—1639 (ž. Fumica)
 Gršentić Benko 1605
 Gržinić Ivan iz Huma 1605 (ženi se u
 Draguču), 1621, 1627
 Gržinić Jure 1633
 Gržinić Marko iz Huma 1643
 Gržinić Martin 1605
 Gržinić Mihev 1605
 Hrošvar Frane 1612
 Hrušvar Grgor 1640 (ž. Jelena), 1641
 (Hrošvar)
 Hrvatin Ivan 1619—1629 (ž. Orsa)
 Hrvatin Petar 1635—1648 (ž. Martina)
 Hrvatinčić Anton 1580, 1586
 Hrvatinčić Brte 1593
 Hrvatinčić Ivan 1579, 1636
 Hrvatinčić Jadre 1615, 1618
 Hrvatinčić Jure 1604
 Hrvatinčić Luke 1609, 1611
 Hrvatinčić Mihev 1594, 1613, 1618,
 Miše 1616
 Hrvatinčić Petar 1585—1592, 1636—1649
 (ž. Martina)
 Hrvatinčić Vide 1607
 Ilijevčić Mihel 1586 (krsti hčer Matiju)
 Ivanić Anton 1586
 Ivanić Ivan 1592, 1593, 1603 (župan)
 Ivanić Jače 1603, 1612
 Ivanić Jadre 1607
 Ivanić Jure (Juri) 1594—1621
 Ivanić Marko 1609
 Ivanić Mohor 1618, 1621 (ž. Jelena)
 Ivanić Paškve 1643 (ž. Agnija)
 Ivanić Petar 1579—1594
 Jadrejčić Petar 1583
 Jadrijčica Katarina 1593
 Jakovčić Brton 1596
 Jurada Jakomo iz Marčenegle 1642
 (ž. Jelena)
 Juretić Matej, kapelan Draguča,
 1640—1656
 Kajapa Anton 1627
 Kajapić Anton 1626
 Kaligar Ambrož, sin Ivana, 1643
 (ž. Agnija)
 Kaligar ili Kaligarić (stalno se zamje-
 njuje) 1591—1631 (ž. Cicilija 1619 i
 1620)
 Kaligar Martin, sin Ivana, r. 1605
 Kaligar Mikula 1586
 Kaligar Paškve 1623—1640 (ž. Ivana)
 Kaligar Petar (Pere), sin Ivana, 1609—
 1636
 Kocetić Mihev 1621
 Kocijančić Mihev 1592
 Kocijančić (Kucijančić) Petar (»ki e sin
 Kucić Grozića«) 1586
 Kočevar Šimun 1586
 Kokorić Jure, pop, 1586—1588
 Kokorić Zanpejero 1586
 Kont Ambrož 1635
 Kont Jure, sin Mihela, 1632 (ž. Lucka)
 Kovač Mavar 1605, Kuvač 1612
 Kovačica Juriha 1605
 Kovačica Tonija 1609
 Kovačić Ivan 1608

- Kovačić Mate iz Novaki pazinskih 1641 (ž. Matija)
- Krančić Anton 1580, 1586
- Krančić Grže, sin Antona, 1583, 1586
- Krančić Ivan 1579
- Krančić Jure 1606, 1610
- Krivičić (piše se katkada i Krivić, ma da je riječ o istim osobama) Andreja v. Jadre
- Krivičić Anton ili Tone 1581, 1592, 1619 (ž. Jelena, krsti sina Grgura), 1621-1632 (ž. Ivana), 1628—1643 (ž. Fume), Tonša 1627 (krsti Luciju)
- Krivičić Baštijan 1579 (ž. Marina), 1584, 1593, 1637 i 1643
- Krivičić Brton 1593—1595 (ž. Paška)
- Krivičić Gašpar 1586
- Krivičić Ilija 1580
- Krivičić Ivan 1586 (ž. Polonija), 1590 (»Ivan Krivičić, sin Perca Kriviča«), 1595 (»Ivan Krivić Perca« i »Ivan Krivičić«), 1605 (r. sin Pereta), 1605 (»Krivić« ima odraslog sina Mihe-
la), 1614, 1621—1626 (»Krivić«, ž. Jelena), 1633—1636 (ž. Fumija)
- Krivičić Jadre 1604 (sin Mihela, ženi se Pericom), 1605, 1610 (»Krivić«, ž. Perica), 1614—1622, 1624 (»Andreja Krivić«)
- Krivičić Jerolim 1608 (ženi se Vičkom), 1622 (ž. Kate)
- Krivičić Juri 1583 (župan), 1591, 1593 1605 (ženi se Fumkom), 1619 (ž. Bortula), 1624—1626 (ž. Katarina), 1632 (ž. Juriha), 1649 (»Krivić«)
- Krivičić Martin 1582, 1585 (r. sin Mihela), 1603 (Krivičić i Krivić), 1605 (Krivić)
- Krivičić Mate 1605 (ž. Fumija), 1626 (Krivić), 1628 (ž. Lucija), 1631 (Krivić), 1640 (Krivić, ž. Barbara)
- Krivičić Mihev 1580, 1583, 1593 (ž. Katarina), 1595 (ž. Katarina), 1596 (ž. Martina), 1604, 1605 (Krivić, ž. Katarina), 1612 (ž. Markula)
- Krivičić Pere 1595 (Krivić, otac Ivana), 1605—1609 (ž. Katarina), 1618 (pok.)
- Krivičić Šime 1594 (ženi se Markulom), 1608 (ž. Markola), 1609—1616, 1621 (ž. Jelena), 1625 (ž. Markula)
- Krivičić Vice 1583 (r.), 1605 (ženi se Katarinom), 1609—1621 (ž. Kate), 1627, 1637
- Krivić Grže 1647 (ženi se Marinom)
- Krnjel Petar 1629 (vanbračni otac)
- Krnjel Zvane 1630 (vanbračni otac)
- Krudele Baštijan iz Sovinjaka 1638 (ž. Fumica)
- Kuća Ivan iz Huma 1605
- Kuća Petar iz Huma 1602 (ž. Vicina)
- Kuća Tone 1627
- Kučina Jelena iz Huma 1594
- Kuničić Zorzeto 1604 (pok.)
- Kurelić Andreja 1586—1594 (župan), 1636 (Jadre, ž. Marija)
- Kurelić Anton 1606
- Kurelić Brton 1592
- Kurelić Jure 1590, 1603 (ž. Jelenka), 1609, 1618 (ž. Jelena)
- Kurelić Lišandro 1588 (ž. Polonija), 1592 (ž. Pole), 1603, 1607, 1608, 1627 (pok.), 1630 (r.)
- Kurelić Martin 1620—1628, 1630 (ž. Ursula)
- Kurelić Mohor 1614
- Kurelić Pere 1608
- Kurelić Šimac 1585 (pok.)
- Kurelić Vice(nco) 1580, 1585, 1592, 1595, 1630 (ž. Ivana), 1639, 1641 (ž. Orsa)
- Lešnik Ivan, pop, 1585, 1586
- Ličanin Grže iz Huma 1595
- Ličanin Miho iz Huma 1607
- Lukšetić Ivan 1608
- Lukšetić Mihev iz Previša 1608 (ž. Mare)
- Lukšetić Petar iz Previša 1606 (ž. Gašperina)
- Lukšetić Stepan iz Previša 1605
- Marinčić Gušte 1592, 1593 (Guštin), 1603, 1605, 1612
- Marinčić Jače 1627 (ž. Jelena)
- Marin(či)ć Jerolim 1605 (sin Gušte r.), 1641 (ž. Gašperina)
- Marinčić Jure 1628
- Marinčić Mate 1648 (ž. Katarina)

- Marinčić Mihev 1606
 Marinčić Mohor 1593, 1594
 Marin(či)ć Pere 1647 (ž. Jelena)
 Markučić Ivan iz Berma 1637 (ž. Marija)
 Maroić Jure 1612
 Maroić pre Marko 1584, 1586, 1588, 1590, 1591, 1593, 1594, 1598, 1599, 1602, 1603, 1606
 Marušić Vice 1618
 Matković Andreja li Jadre 1585 (žakan), 1589 (hći Markola), 1603—1650 (plovon Draguča), 1617 (ž. Marina, r. sin Mihev), 1640 (kum), 1648—1652 (plovon Račica), 1652—1676 (plovon Draguča)
 Matković Blaž 1592, 1593
 Matković Fabijan 1626
 Matković Grže 1603, 1613
 Matković Ivan 1582, 1591, 1635 (ž. Jelena)
 Matković Jerolim 1591
 Matković Juri 1583, 1586, 1593, 1603, 1614, 1619
 Matković Lovre 1628 (ž. Jelena)
 Matković Martin 1590, 1593
 Matković Mate 1586, 1593, 1594, 1606, 1609, 1618, 1627, 1636 (ž. Gašperina), iz Pagubic 1628 (ž. Margeta)
 Matković Mihev 1579 (ž. Dorka), 1586, 1591 (hći Markula), 1592
 Matković Mikula 1608
 Matković Mohor 1592, 1595, 1603—1621
 Matković Petar 1594, 1603—1625 (ž. Lucija, više puta mu kumuje Barbo, gospodar Paza, i njegova žena), 1625 (ž. Matija)
 Matković Pironić 1627 (ž. Ivana), 1633
 Matković Stepan 1588
 Matković Vice 1619, 1622 (ž. Gašperina), 1627 (ž. Stana), iz Pagubic 1648 (ž. Gašpera)
 Matković Vorih 1594, 1607
 Mesarčić Juri 1625
 Mesarčić Martin 1613
 Mihalić Vicenco iz Novaki Pazinskih 1584 (ž. Julijana r. Krivičić)
- Mihovilić Matej 1585 (ž. Ivana), 1586, 1591, 1607
 Miklavčić Grgur 1583
 Miklavčić Jure 1613, 1626
 Miklavčić Marko 1583
 Miklavčić Martin 1621—1623 (ž. Fumića) 1625, 1629
 Miklavčić Mate i Matijaš 1621—1628 (ž. Orsa)
 Miklavčić Miše 1595 (r. sin Vida), 1605—1607, 1621 (Mihev, ž. Gašperina), 1624 (ž. Vička), 1625, 1635 (Mihev)
 Miklavčić Vid 1586—1595 (ž. Jelena), 1604
 Milovan Marko 1626 (upravo Milavan), 1628 (ž. Vička)
 Mohorić Martin iz Novaki 1585 (ženi se Katarinom)
 Netrmac Ivan 1627
 Opat Matija 1585
 Opatić Ivan 1619 (pogrešno »Opać«, ž. Katarina), 1621 (ž. Katarina), 1622
 Orlić Grže 1604 (pok. iz Grimalde), 1635 (ženi se Maretom), 1639, 1642 (ž. Margareta), 1648 (ž. Mare)
 Orlić Ivan iz Grimalde 1586
 Orlić Jure, sin pok. Gržeta iz Grimalde ženi se 1604 Katom
 Orlić Vid, pop, iz Grimalde 1609, 1610
 Pavlović Vrban 1618 (ž. Jelena), 1621, 1623, 1627
 Pečarić Ivan 1606
 Pečarić Jakov, pre, 1582
 Pečarička Kare 1582, 1592, 1595
 Pengar Petar, pop, 1606
 Perčina Ivan, pre, 1585
 Pergarac Matija 1594
 Pernačić Matij, kapelan u Draguču, 1626—1632
 Petričević Mihel 1583
 Petrović Anton ili Ante 1606—1613, 1624 (ž. Pole), 1625, 1627 (pok.)
 Petrović Brton 1633
 Petrović Frane 1594, 1603
 Petrović Ive 1615, 1618 (ž. Jelena)
 Petrović Marko 1585, 1586, 1594 (pok., ž. Gašparina)
 Petrović Martin 1582—1603

- Petrović Matej, pop, 1579—1602
 Petrović Mihel 1582, 1583, 1594, 1606, 1629 (Miho)
 Pilipčić Mihel 1579 (ž. Mande)
 Pinezić Juraj z Račić 1586, 1592
 Pisarić Jakov 1582, 1584, 1586 (pok.)
 Pisarić Marko 1586, 1591, 1593, 1603, 1605
 Pisarić Petar 1586 (ž. Margareta), 1589, 1603, 1605
 Podrugovac Mihev 1605
 Podrugovica Perka 1583, 1603
 Poniš Matija 1607
 Primuš Frančeško 1603 (ž. Juriha)
 Rabak Jure iz Roča 1649 (ž. Jelena)
 Rabar Batišta iz Bulzeta (= Buzeta) 1612
 Repić Mihel 1580
 Rogović Mate iz Boljuna 1628
 Stanković Luka 1587 (ž. Anica)
 Stranić Bartul, pop, 1580—1596
 Stranić Ivan 1618 (ž. Katarina), 1627 (ž. Kate)
 Stranić Jure 1618 (r. sin Ivana), 1646—1649 (ž. Ivana)
 Svetina Jakov 1594
 Svetina Petar 1596
 Svetinčić Petar (valjda identičan sa Svetinom) 1588, 1590, 1591
 Svetinica Mare 1608
 Šavko Vice iz Huma 1646 (ž. Mare)
 Šilčić Mihel 1592 (ženi se Jelenom) (v. Šivčić)
 Šilčić Šimac 1585
 Šilčić Urban 1582, 1586 (Šilčić Orban, ž. Lucija), 1593
 Šilo Fabijan 1647, 1649
 Šilo Vice 1620 (ž. Gašperina, sin Anton r.), 1625 (ž. Gašperina), 1628, 1635; 1641 (ž. Mare)
 Šilo Vrban (v. Šilčić) 1594 (r. sin Vid)
 Šivčić Mihev (v. Šilčić) 1594 (ž. Jelena, r. sin Ivan), 1611 (ž. Orsa, r. hći Markula)
 Šivčić Vice (v. Šilo) 1612 (ž. Mare, r. sin Jure), 1615
 Šivčić Vrban (v. Šilčić i Šilo) 1606 pok., hći Mare)
 Škorjanac Jure (v. Škorjančić) 1610 (ž. Ivana, r. sin Martin), 1625, 1627, 1629 (»Škuriénac Jurica«)
 Škorjanac Martin 1610 (r. sin Jurja), 1636, 1640 (ž. Bortola)
 Škorjanac Paškve (v. Škorjančić) 1619 (ž. Agnija)
 Škorjanac Petar (v. Škorjančić) 1585 (»Škuriénca«, ž. Jerina), 1586 (»Škuriénec«, 1647, 1649)
 Škorjanac Vitor 1605 (ženi se Martinom), 1609, 1611 (»Škurjanac«, ž. Martina)
 Škorjančić Jure (v. Škorjanac) 1620 (ž. Ivana), 1621, 1624
 Škorjančić Paškve (v. Škorjanac) 1618, 1619, 1620 (ž. Agnija)
 Škorjančić Petar (v. Škorjanac) 1585 (»Škuriénčića«, ž. Jerina)
 Škrgat Ive (v. Škrgatić) 1593, 1608 (ž. Ivana), 1619, 1643 (ž. Katarina)
 Škrgat Jadre 1631 (ž. Katarina), 1633
 Škrgat Mate 1639 (ž. Frana), 1647
 Škrgat Petar (v. Škrgatić) 1605—1608
 Škrgatić Ive (v. Škrgat) 1605 (ž. Ivana)
 Škrgatić Petar (v. Škrgat) 1592, 1602 (ženi se Vicenom)
 Škrinjar (»Skrinar«) Ivan 1607
 Škrinjar (tal. Scignar) Andreja 1641
 Škrl Blaž, pop, 1605, 1606
 Škurijanac i Škurijančić v. Škorjanac i Škorjančić
 Špis Petar 1633
 Štrpin Grže 1603, 1605, 1607
 Štrpin Ilija 1604, 1606 (ž. Lucija)
 Štrpin Ivan 1616, 1626, 1627 (ž. Gašperina), 1629, 1635
 Štrpin Jure 1603, 1606, 1621, 1626
 Štrpin Križman (v. Štrpinčić) 1603—1606 (ž. Agnija), 1608
 Štrpin Kucijan iz Grimalde 1593
 Štrpin Martin 1631—1647 (ž. Ivana)
 Štrpin Mate 1620 (ž. Lucija), 1642 (ž. Lucija)
 Štrpin Mohor 1603 (ženi sina Gržeta), 1605
 Štrpin Tome 1623
 Štrpin Vice 1627 (ž. Matija), 1631

- Štrpinčić Ilija 1593 (r. sin Ivan)
 Štrpinčić Ivan 1586 (ž. Ivana)
 Štrpinčić Jadre 1606 (ž. Marinka)
 Štrpinčić Juri 1583
 Štrpinčić Mohor 1579, 1581, 1594 (ž. Cevka)
 Svaglić Juri 1594 (ž. Margareta)
 Tomčić Jakov 1590 (ž. Polonija), 1593, 1605
 Tomčić Jure 1604 (ž. Katarina)
 Tominić Martin iz Grimalde 1586 (pok.)
 Tominić Jakov, župan, 1628
 Tominić Tome iz Grimalde 1620 (ž. Gašperina), Tomina 1619
 Troštić Bare 1579, 1594
 Troštić Juri 1648
 Troštić Martin 1579 (r. sin Barića), 1610, 1618—1631 (ž. Orsa), 1635
 Troštić Mate iz Pazina 1599 (ž. Katarina)
 Troštić Šime 1606, 1609
 Turak Jakov 1605
 Valentić Petar iz Grimalde 1644—1646 (ž. Matija)
 Valputić Ivan 1583 (r. sin Petar)
- Vaput (valjda mj. Valput ili Vavput) Lovre 1640 (ž. Jelena)¹⁾
 Vavpot Ivac 1609
 Vel(j)an Lovrenco iz Boljuna (»Bulu-na«) 1628
 Verci Marko, kapitan, 1628
 Vidalić Matijaš 1626 (ž. Orsa)
 Vitolo(vi)ć Stane 1625 (ž. Jelena)
 Vitulović Jadre 1586, Andreja 1591
 Vodn(j)aćić Baštijan 1586
 Vodn(j)aćić Ivan 1593 (ž. Matija)
 Vodn(j)aćić Marko 1586
 Vodn(j)ak Ivan 1594 (r. sin Vicenco), 1595 (r. hći Perica)
 Vodn(j)ak Jure 1603 (ž. Ivana), 1604
 Vodn(j)ak Marko 1592, 1594
 Vodn(j)ak Mate 1624 (ž. Fuma), 1629—1646 (ž. Lovrenca)
 Vodopija Jadre 1635 (ž. Vička)
 Vodopija Jerolim 1637 (ž. Ivana)
 Vodopija Jurica 1628
 Vodopija Luka 1632, 1637
 Vrančić Ivan 1636
 Zidar Vorih 1579 (ž. Lucija)
 Žnidarčić Mihel »iz Gorine(g) grada« 1585 (ženi sina Martina)

¹⁾ Dne 4. VI. 1668. u matici vjenčanih spominje se »q.m Loure Matcouich detto Vauput«.

RÉSUMÉ

Nous publions le texte d'un protocole notarial écrit en langue croate (en dialecte čakavo-kaïkavien) et en caractères glagolitiques, dressé par Andréas Matković de Draguč en Istrie centrale vers l'an 1595—1639. On a trouvé ce document dans les archives provinciaux de Pula. Il se trouve actuellement dans les archives d'État à Rijéka. Dans le passé, Draguč était une forteresse à la frontière entre les provinces de l'Autriche et de la République de Venise. A partir de 1508 jusqu'à la chute de Venise en 1797, Draguč appartenait aux Vénitiens. La publication de cette collection de documents de droit privé nous semble nécessaire non seulement parce qu'il s'agit d'un document historique et linguistique d'une grande importance, mais surtout, parce que la propagande italienne au cours du XIX-e siècle a fait son mieux pour italianiser Draguč et d'autres villages slaves en Istrie ou de les présenter au moins comme italiennes. Un renégat croate de Draguč, Dr. Antonio Grossich, qui rébaptisa son nom de famille Grozić en Grossich et le nom de son village natal en Draguccio, prétend dans son livre «La famiglia Grossich nella storia di Draguccio» (1925) que les habitants de Draguč sont des descendants directs des anciens Romains et que, dans leur passé, on n'y trouve aucune trace de la langue croate. C'est pour cela que dans l'article présent on publie ou bien décrit, hors du protocole mentionné, d'autres documents conservés, qui témoignent du caractère croate de la population de Draguč et des villages voisins, qui se servait de l'écriture glagolique. Nous présentons d'abord les inscriptions et les graphites des églises de Draguč: 5 inscriptions datées de l'église de St. Elysée, écrites en caractères glagolitiques au XV-e et au XVI-e siècles; 7 inscriptions glagolitiques de l'église de St. Roch, datant du XVI-e et du XVII-e siècle. On décrit ensuite la matricule des naissances et des mariages de Draguč (1579—1722), qui se trouve à l'heure actuelle aux archives de l'Académie Yougoslave de Zagreb. La matricule était ouverte en 1579 et les enregistrements sont faits jusqu'en 1650 en caractères glagolitiques et après cela en italien. C'est un fait assez général, qu'au commencement du XVII-e siècle dans beaucoup de villages istriens on commence à dresser la matricule — sous la pression des évêques — en langue italienne, et non plus en croate glagolitique comme auparavant. On a conservé un grand et très important code liturgique glagolitique, un bréviaire de l'an 1407 (aujourd'hui aux archives de l'Académie Yougoslave à Zagreb, sign. III. b. 25), qui était en usage aux églises de Draguč et de Hum, un village voisin. Parmi d'autres livres glagolitiques se trouvent deux frag-

ments d'un missel, dans lequel notre protocole notarial se trouvait enveloppé. Le premier date du XIV-e et le second de la deuxième moitié du XV-e siècle. Le second contient aussi 10 notes plus récentes, dont 9 glagolitiques de la période de 1490 jusqu'en 1561 et une latine. Nous publions les textes correspondants. A la fin, après la transcription du texte entier du protocole, nous ajoutons l'index des noms personnels et topographiques, ainsi que la liste des mots qui peuvent servir à un vocabulaire. Afin de compléter la liste des noms de famille de Draguč, nous ajoutons aussi l'index des noms contenus dans la matricule des naissances et des mariages de Draguč 1579—1650. Il est évident que presque la totalité de ces noms sont entièrement croates.